सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

सामान्य प्रशासन विभाग

GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्यनिर्वाह निधी नियम

THE MAHARASHTRA GENERAL PROVIDENT FUND RULES

(दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१७ पर्यंत सुधारलेले)

(Corrected upto 14th February, 2017)

व्यवस्थापक, शासकीय मुद्रणालय, नागपूर यांच्याकडून भारतात मुद्रित व संचालक, शासन मुद्रण व लेखनसामग्री, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई ४०० ००४ यांच्याकडून प्रकाशित.

२०१७

[किंमत ४०.०० रुपये]

महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्यनिर्वाह निधी नियम
THE MAHARASHTRA GENERAL PROVIDENT FUND RULES

(दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१७ पर्यंत सुधारलेले)

(Corrected upto 14th February, 2017)

(1) Amended by Government Notification, General Administration Department. No. PFR 2005/493/ CR 63/05/13-A, dated : 31st October, 2005.

(१) शासन अधिसूचना, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक पीएफआर २००५/४९३/प्र. क्र. ६३/०५/१३-अ, दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २००५ अन्वये सुधारित.

(2) Amended by Government Notification, General Administration Department. No. GPF-1009/CR 53/2009/ 13-A, dated : 19th December, 2015.

(२) शासन अधिसूचना, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक जीपीएफ-१००९/सीआर ५३/२००९/१३-अ, दिनांक १९ डिसेंबर, २०१५ अन्वये सुधारित.

NOTIFICATION

General Administration Department,

Mantralaya, Mumbai-400 032

Dated the 20-5-98.

Constitution of India

No. PFR-1092/CR 54/93/XIII-A.—

In exercise of the powers conferred by the proviso to Article 309 of the Constitution of India and of all other powers enabling him in that behalf, and in supersession of all the existing rules, orders issued in this behalf, the Governor of Maharashtra hereby makes the following rules, regulating the General Provident Fund relating to Government servants under the Government of Maharashtra, Namely.—

1. Short Title.—(a) These rules may be called the Maharashtra General Provident Fund Rules, 1998.

(b) They shall come into force on the date of their publication in the official gazette.

2. Defination.—In these rules,

(1) "Accounts Officer" means.—

(a) In relation to Government servants in Group 'D' service, the Heads of their Office ;

(b) In relation to the Government servants, in other Groups of Services, the Branch Officer in-charge of the Provident Fund Section in the Office of the Accountant General, State of Maharashtra;

(2) [1]"Emoluments" means pay drawn in the prescribed pay band plus the applicable grade pay, leave salary and includes subsistence allowance as defined in the Maharashtra Civil Services (General Conditions of Services) Rules, 1981 including Dearness pay allowance and any remuneration in the nature of pay received in respect of Foreign Services ;

(3) Family means.—

(a) In the case of male subscriber, the wife or wives, parents, children, minor brothers, unmarried sisters, deceased son's widows and children and where no parents of the subscriber are alive, paternal grand parents :

Provided that if the subscriber proves that his wife has been judicially separated from him or has ceased under the customary law of the community to which she belongs to be entitled to mainteance, she shall henceforth be deemed to be no longer a member of the subscriber's family in matters to which these rules relate, unless the subscriber subsequently intimates, in writing to the Accounts Officer that she shall continue to be so regarded.

(b) In case of female subscriber, the husband, parents, children, minor brothers, unmarried sisters, deceased son's widows and childern and where no parents of the subscriber are alive paternal grand parents ;

Provided that if the subsciber by notice in writing expressed her desire to exclude her husband from her family, the husband shall henceforth be deemed to be no longer a member of the subscriber's family in matters to which these rules relate, unless the subscriber subsequently cancels such notice in writing ;

Note : " Children" means the legitimate children and includes adopted children where adoption is recognised by the personal law governing the subscriber.

---

[1] Clause (2) was Substituted by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 2.

अधिसूचना

सामान्य प्रशासन विभाग,
मंत्रालय, मुंबई—४०० ०३२
दिनांक : २०-५-१९९८

भारताचे संविधान

क्रमांक-पीएफआर-१०९२/सीआर-५४-९३-तेरा-अ.—

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ याच्या परंतुकानुसार प्रदान करण्यात आलेले अधिकार आणि त्या बाबतीत महाराष्ट्र शासनास शक्य असलेल्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून व यासंदर्भात सध्या अस्तित्वात असलेले नियम, आदेश अधिक्रमित करून महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे, महाराष्ट्र शासनाच्या सेवेत असलेल्या सरकारी कर्मचा-यांच्या संबंधातील भविष्य निर्वाह निधी नियमित करणारे नियम करीत आहेत, ते असे :—

१. **संक्षिप्त नाव** (अ) या नियमांना "महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम, १९९८" असे म्हणता येईल.

(ब) हे नियम त्यांच्या शासकीय राजपत्रातील प्रसिद्धीच्या तारखेपासून अंमलात येतील.

२. **व्याख्या.—** या नियमांत,

(१) "लेखा अधिकारी" म्हणजे.—

(अ) "ड" गटाच्या सेवेत असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांच्या संबंधात त्यांच्या कार्यालयाचे प्रमुख.

(ब) इतर गटांच्या सेवांमध्ये असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांच्या संबंधात, महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य यांच्या कार्यालयातील भविष्य निर्वाह निधी कक्षाचा (सेक्शन) प्रभारी शाखा (ब्रँच) अधिकारी होय.

(२) [१]"वित्तलब्धी" म्हणजे, विहीत वेतनश्रेणीतील वेतन अधिक अनुज्ञेय ग्रेड वेतन, अधिक रजावेतन आणि त्यामध्ये, महागाई वेतन आणि स्वीयेतर सेवेच्या संबंधात मिळालेल्या वेतनाच्या स्वरुपातील कोणत्याही पारिश्रमिकासह, महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१ मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे निर्वाह भत्त्याचा अंतर्भाव होतो.

(३) **"कुटुंब"** म्हणजे.—

(अ) पुरुष वर्गणीदाराच्या बाबतीत, वर्गणीदाराची बायको किंवा बायका, आईबाप, मुले, अज्ञान भाऊ, अविवाहित बहिणी, मयत मुलांच्या विधवा व मुले आणि वर्गणीदाराचे आईबाप हयात नसतील त्याबाबतीत पैतृक आजी आजोबा :

परंतु, जर वर्गणीदार, त्याची पत्नी न्यायिकरित्या त्याच्या पासून विभक्त झाली आहे किंवा ती ज्या जातीची आहे त्या जातीच्या रुढिगत विधीनुसार तिने निर्वाहाचा हक्क गमावलेला असेल असे सिद्ध करुन दाखवील तर, हे नियम ज्या बाबतीत लागू होता, त्या बाबतीत ती व्यक्ती, त्याच्या कुटुंबातील सदस्य समजण्यात यावी, असे लेखा अधिका-यास लेखी कळवील, तर ती व्यक्ती वर्गणीदाराच्या कुटुंबातील व्यक्ती म्हणून समजण्यात येईल.

(ब) स्त्री वर्गणीदाराच्या बाबतीत, वर्गणीदाराचा पती, आईबाप, मुले, अज्ञान भाऊ, अविवाहित बहिणी, मृत मुलांच्या विधवा व मुले आणि वर्गणीदाराचे आईबाप हयात नसतील त्याबाबतीत पैतृक आजी आजोबा :

परंतु जर त्या वर्गणीदाराने लेखी सूचनेद्वारे तिच्या पतीला तिच्या कुटुंबातून वगळण्यात यावे अशी इच्छा व्यक्त केली असेल, आणि त्या वर्गणीदाराने अशी लेखी सूचना रद्द केलेली नसेल तर, हे नियम ज्या बाबींच्या संबंधात लागू असतील त्या बाबींपुरते त्यास यापुढे वर्गणीदाराच्या कुटुंबाचा सदस्य समजण्यात येणार नाही.

टीप.— "मुले" म्हणजे औरस संतती व वर्गणीदारास लागू असलेल्या व्यक्तीगत कायद्यानुसार दत्तक ग्रहणास मान्यता मिळालेली असेल त्या बाबतीत दत्तक मुलांचा त्यात समावेश होतो.

---

१. शा. अधि., सा.प्र.वि. दिनांक १९-१२-२०१५, मधील नियम क्र. २ अन्वये मूळ खंड (२) ऐवजी खंड (२) हा दाखल करण्यात आला.

(4) " Fund " or the, "Provident Fund" means—the Maharashtra General Provident Fund constituted under the provisions of clause (*d*) of section 2 of the Act ;

(5) " Leave " means—and includes the kinds of leave, as defined in the Maharashtra Civil Services (Leave) Rules, 1981 ;

(6) " Year " means—the financial year ;

(7) " Foreign Service " means—the service for which a Government servant received his pay with the sanction of Government from any source other than the consolidated Fund of India or of a State or of an Union Territory ;

(8) " Government " means—the Government of Maharashtra ;

(9) " Heads of Departments " means—the Officers mentioned and includes in Appendix-II of the Maharashtra Civil Services (General Conditions of Services) Rules, 1981, as amended from time to time ;

(10) Group 'D' Service—Group 'D' service means the service classified as Group 'D' under Government Resolution, General Administration Department, NO. SRV-1088/CR-13/88/XII, dated the 29th July, 1993, and includes such other unclassified non-gazetted posts, maximum of the scale of which is Rupees 1150 or less ;

(11) "Leave Salary"–means the monthly salary paid by the Government to a Government Servant on leave ;

(12) Words and expression used in these rules shall have the meaning assigned to them in the Provident Funds Act (Act 19 of 1925) or in the Maharashtra Civil Services (General Conditions of Services) Rules 1981.

3. Constitution of Fund.—The fund shall be maintained in India in rupees shall be credited to the General Provident Fund of any such sums the payment of which has not been taken within six months after they become payable, under these rules shall be transferred to "Deposits" at the end of the year and treated according to the rules relating to deposits.

Government servants entitled to subscribe to the fund.

4. Conditions of Eligibility.—

(1) Subject to the provisions of sub-rule (2), all temporary Government servants after the continuous service of one year, all re-employed pensioners and all permanant Government Servants, shall subscriber to the fund :

Provided that no such Government servant who has been required or permitted to subscribe to a Contributory Provident Fund, shall be eligible to subscribe or continue to subscribe to the Fund :

Provided Further that a temporary Government Servant borne on an establishment or a factory to which the provisions of Employees Provident Fund Scheme, 1952 framed under the Employees Provident Fund and Miscellaneous Provisions Act (19 of 1952) applies but for the exemption granted under section 17 of the said Act, shall subscribe to the General Provident Fund, if he has completed six months continuous service or has actually worked for not less than 120 days during a period of six months in such as establishment or factory or in any other establishment or factory to which the said Act applies, under the same employer or partly under one and partly under the other establishment as the case may be ;

(४) “ निधी ” किंवा “भविष्य निर्वाह निधी” म्हणजे या अधिनियमाच्या कलम २ च्या खंड (ड) च्या तरतुदीन्वये घटित करण्यात आलेला महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी.

(५) “ रजा ” म्हणजे महाराष्ट्र नागरी सेवा (रजा) नियम, १९८१ मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे रजा व त्यामध्ये अनेक प्रकारच्या रजांचा समावेश होतो.

(६) “ वर्ष ” म्हणजे वित्तीय वर्ष,

(७) “ स्वीयेतर ” सेवा म्हणजे ज्या सेवेसाठी शासकीय कर्मचा-याला भारताच्या किंवा एखाद्या राज्याच्या किंवा एखाद्या संघराज्यक्षेत्राच्या एकत्रित निधी व्यतिरिक्त कोणत्याही इतर साधनांद्वारे शासनाच्या मंजुरीने, त्यांचे वेतन मिळते ती सेवा,

(८) “ शासन ” म्हणजे महाराष्ट्र शासन,

(९) “ विभाग प्रमुख ” म्हणजे, वेळोवेळी सुधारणा केल्याप्रमाणे महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१ यांच्या परिशिष्ट-दोन मध्ये नमूद केलेल्या अधिकारांचा समावेश असलेले अधिकारी,

(१०) गट “ ड ” सेवा—“ ड ” गटातील सेवा म्हणजे, शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. एसआरव्ही-१०८८-सीआर-१३-८८-बारा, दिनांक २९ जुलै, १९९३, अन्वये गट “ ड ” म्हणून वर्गीकृत केलेल्या सेवा तसेच त्यामध्ये रुपये १,१५० किंवा कमी एवढे जास्तीत जास्त वेतनमान असलेल्या इतर अवर्गीकृत अराजपत्रित पदांवरील सेवांचा अंतर्भाव होतो.

(११) **रजावेतन.—** “ रजावेतन ” म्हणजे रजेवर असलेल्या एखाद्या शासकीय कर्मचा-याला शासनाकडून देण्यात आलेले मासिक वेतन.

(१२) या नियमात वापरण्यात आलेले शब्द व शब्दप्रयोग यांना भविष्य निर्वाह निधी अधिनियम (१९२५ चा अधिनियम क्र.१९) किंवा महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ यामध्ये जे अर्थ नेमून दिलेले असतील तेच त्यांचे अर्थ असतील.

३. निधीची रचना.— भविष्य निर्वाह निधी भारतात रुपयांमध्ये ठेवण्यात येईल व या नियमान्वये त्याचे प्रदान देय झाल्यानंतर सहा महिन्यांच्या आत न घेतल्यास, अशी कोणतीही प्रदाने सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीमध्ये जमा करण्यात येतील आणि ती प्रदाने वर्ष अखेरीस ठेवीमध्ये रुपांतरित करण्यात येतील व ठेवींच्या संबंधातील नियमांनुसार त्यांचा व्यवहार करण्यात येईल.

शासकीय कर्मचारी निधीचे वर्गणीदार होण्यास हक्कदार असतील.

४. पात्रतेच्या शर्ती.— (१) पोट-नियम (२) च्या तरतुदींना अधीन राहून एक वर्षाची अखंड सेवा पूर्ण केलेले सर्व अस्थाई शासकीय कर्मचारी, पुन्हा सेवेत घेतलेले सर्व निवृत्तीवेतनधारी, आणि सर्व स्थायी शासकीय कर्मचारी हे निधीचे वर्गणीदार असतील :

परंतु ज्या कोणत्याही शासकीय कर्मचा-यास अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीचा वर्गणीदार होणे आवश्यक असेल किंवा तशी त्यास परवानगी दिली असेल, तो सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीचा वर्गणीदार होण्यास किंवा निधीचा वर्गणीदार म्हणून चालू राहण्यास पात्र असणार नाही :

आणखी असे की, अथवा उक्त अधिनियमाच्या कलम १७ अन्वये सूट देण्यात आलेली नसेल, तर कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी व संकीर्ण उपबंध अधिनियम, १९५२ (१९५२ चा १९) या अन्वये तयार केलेल्या कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी, योजना, १९५२ च्या तरतुदी ज्या संस्थेला किंवा कारखान्याला लागू होत असतील अशा संस्थेमधील किंवा कारखान्यातील अस्थायी शासकीय कर्मचा-यांची सहा महिन्यांची अखंड सेवा अशा संस्थेमध्ये किंवा कारखान्यामध्ये अथवा उक्त अधिनियम लागू होत असेल अशा कोणत्याही इतर संस्थेमध्ये किंवा कारखान्यामध्ये अथवा काही अंशी एका संस्थेत आणि प्रकरणपरत्वे, इतर संस्थेत त्याच नियोक्त्याच्या नियंत्रणाखाली पूर्ण झालेली असेल अथवा त्याने तेथे सहा महिने किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीतील १२० दिवसांपेक्षा कमी नसेल एवढ्या कालावधीसाठी प्रत्यक्ष काम केले असेल, तर त्याला सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीमध्ये अंशदान द्यावे लागेल.

(2) A temporary Government servant who has been appointed on a regular vacancy and is likely to continue for more than a year may even before he completes one year of continous service subscribe to the fund.

[1](3) These rules shall not apply to the Government Servants who are recruited on or after the 1st November 2005.

Explanation.—(1) " Continuous Service " shall have the same meaning assigned to it in the Employee's Provident Fund Scheme, 1952, and the period of work for 120 days shall be calculated in the manner specified in the said scheme and shall be certified by the employer.

(2) The apprentices and the probationers shall be treated as temporary Government servants.

(3) On transer to a post under State Government from service under Central Government or from a local authority his services shall be treated as continuous service, for the purpose of these rules, for eligibility to subscribe to the General Provident Fund in terms of rule 4 and the person concerned shall be permitted to subscriber immediatly on his joining the new post, and the amount standing to his credit shall be transferred according to the provisions of rule 32. The responsibility to ensure that the Government servants who are compulsorily required to join the fund from the date prescribed in the sub-rule (*2*) or of these rules actually subscribes, and is admitted, to the fund, shall rest on the respective Heads of Offices. All Government servants who are eligible to subscribe to the fund under sub-rule (1) of rule 4 shall join the fund.

Note (1).—Each Head of Office shall send a statement, to the Accountant General concerned in the prescribed form on the 15th of every month indicating the particulars of such Government Servants (both gazetted or non-gazetted) in their office and are required to compulsorily subscribe to the Provident Fund.

Note (2).—The Accountant General shall return one copy of the said form indicating the account numbers alloted to each of the Government servants included in that statement.

Note (3).—The above procedure is *mutatis mutandis* applicable employees in Group (D) service whose provident fund accounts are kept by Heads of Departments and Z. P., respectively.

Note (4).—The statement inform to be filled in by the department of prospective subscribers to the General Provident Fund should be sent by Heads of Offices to the Accountant General. The statement should be sent three months in advance of the month in which the new subscribers are proposed to be admitted to the fund.

5. Nomination.–

(1) The subscriber shall, at the time of joining the fund, send to the Head of the Office, a nomination conforring on one or more persons the right to receive the amount that may stand to his credit in the fund in the event of his or her death, before that amount become payable, or having become payable, have not been paid :

Provided that where subscriber is minor, he shall be required to make the nomination only on his attaining the age of majority :

Provided further that a subscriber who has a family at the time of making nomination shall make such nomination only in favour of a member or members of his family :

Provided also that the nomination made by the subscriber in respect of any other provident fund to which he was subscriber before joining the fund shall, if the amount to his credit in such other provident fund has been transferred to his credit in the Fund, be deemed to be a nomination duly made under this rule until he makes nomination in accordance with this rule.

(2) If a subcriber nominates more than one person under Sub-rule (*1*) he shall specify in the nomination form the amount or share payable to each of the nominees in such a manner that it will cover the whole amount that may stand to his credit in the fund at any time.

---

1. Sub-rule (3) was inserted by G. N. GAD dated 31-10-2005, Rule (2).

(२) ज्याची नियमित रिक्त पदावर नियुक्ती झाली आहे आणि एक वर्षापेक्षा जास्त कालावधीसाठी ती चालू राहण्याची शक्यता आहे अशा तात्पुरत्या शासकीय कर्मचा-याला एक वर्षाची अखंडीत सेवा पूर्ण होण्यापूर्वी निधीची वर्गणी भरता येईल.

[१](३) हे नियम १ नोव्हेंबर २००५ रोजी किंवा त्यानंतर नियुक्त होणा-या शासकीय कर्मचा-यांना लागू होणार नाहीत.

स्पष्टीकरण.— (१) "अखंडीत सेवा" या संज्ञेला कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी योजना, १९५२ मध्ये जो अर्थ दिलेला आहे तोच अर्थ असेल, व १२० दिवसांच्या कार्यकालाची गणना उक्त योजनेमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या रीतीने करण्यात येईल, आणि त्याप्रमाणे नियोक्त्याकडून प्रमाणित करण्यात येईल.

(२) शिकाऊ उमेदवार आणि परिवीक्षाधीन उमेदवार यांना अस्थायी शासकीय कर्मचारी समजण्यात येईल.

(३) केंद्र सरकारच्या सेवेतून किंवा स्थानिक प्राधिकरणाच्या सेवेतून राज्य शासनाच्या सेवेतील पदावर बदली झाल्यावर त्याची ती सेवा या नियमाच्या प्रयोजनार्थ नियम ४ च्या संदर्भात (सर्वसाधारण) भविष्य निर्वाह निधीमध्ये वर्गणी भरण्यास पात्र होण्यासाठी अखंडीत सेवा समजण्यात येईल आणि संबंधित व्यक्तीस ती नव्या पदावर रूजू झाल्यावर लगेचच वर्गणीदार होण्यास अनुमती देण्यात येईल व तीच्या खाती जमा असलेली रक्कम, नियम ३२ च्या अनुसार नव्या पदासाठी, नियम ३२ च्या तरतुदीनुसार हस्तांतरित करण्यात येईल.

या नियमातील पोट-नियम (२) मध्ये विहित केलेल्या तारखेपासून ज्या शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत त्याने निधीचे वर्गणीदार होणे सक्तीचे असेल, तो प्रत्यक्ष वर्गणी भरीत आहे आणि त्याला निश्चित सामील करून घेण्यात आले आहे, याची खात्री करून घेण्याची जबाबदारी संबंधित कार्यालय प्रमुखावर राहील.

नियम ४ च्या पोट-नियम (१) अन्वये निधीचे वर्गणीदार होण्यास पात्र असतील असे सर्व शासकीय कर्मचारी निधीमध्ये सामील होतील.

टीप-१.-प्रत्येक कार्यालयाचा प्रमुख त्याच्या कार्यालयातील भविष्य निर्वाह निधीचा वर्गणीदार होणे सक्तीचे असेल अशा शासकीय कर्मचा-यांचा (राजपत्रित व अराजपत्रित अशा दोन्ही) तपशील दर्शविणारे विहित नमुन्यातील विवरणपत्र, संबंधित महालेखापाल यांना, प्रत्येक महिन्याच्या १५ तारखेला पाठविल.

टीप-२.-महालेखापाल, त्या विवरणपत्रात समावेश असलेल्या प्रत्येक शासकीय कर्मचा-यांना नेमून दिलेला खातेक्रमांक दर्शविणा-या उक्त नमुन्याची एक प्रत परत करेल.

टीप-३.-ज्या कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधीचे लेखे अनुक्रमे विभागप्रमुख व जिल्हा परिषदा यांनी ठेवलेले असतील अशा "ड" गट सेवांमधील कर्मचा-यांना वरील कार्यपध्दती योग्य त्या फेरफारांसह लागू होईल.

टीप-४.- भावी वर्गणीदारांचे विवरणपत्र विभागाने भरुन महालेखापाल यांना कळवावे, भविष्य निर्वाह निधीमध्ये नवीन वर्गणीदार ज्या महिन्यात दाखल करून घेण्याचे प्रस्तावित केले असेल, त्या महिन्याच्या तीन महिने अगोदर हे विवरणपत्र पाठविले पाहिजे.

५. नामनिर्देशन.—

(१) प्रत्येक वर्गणीदार, निधीचा वर्गणीदार होण्याच्या वेळी निधीमध्ये त्याच्या नावे जमा होईल अशी रक्कम त्याला देय होण्यापूर्वी किंवा ती देय झाली असूनही देण्यात आलेली नसेल, अशा वेळी त्याचा मृत्यू झाल्यास, ही रक्कम मिळण्याचा हक्क एक किंवा अधिक व्यक्तींना प्रदान करणारे नामनिर्देशन कार्यालय प्रमुखांकडे पाठवील :

परंतु वर्गणीदार जर अज्ञान असेल, तर तो सज्ञान झाल्यानंतरच त्याने असे नामनिर्देशन करणे आवश्यक असेल :

आणखी असे की, नामनिर्देशन करतेवेळी जर वर्गणीदाराला स्वतःचे कुटुंब असेल, तर अशा बाबतीत तो केवळ त्याच्या कुटुंबातील सदस्याच्या किंवा सदस्यांच्या नावेच नामनिर्देशन करील.

तसेच, वर्गणीदार भविष्य निर्वाह निधीचा वर्गणीदार होण्यापूर्वी त्याने इतर कोणत्याही भविष्य निर्वाह निधीसाठी करुन दिलेले नामनिर्देशन हे जर पूर्वीच्या निधीमध्ये त्याच्या खाती जमा असलेली रक्कम अशा दुस-या निधीत हस्तांतरित करण्यात आली असेल तर, या नियमानुसार ते नामनिर्देशन करे पर्यंत या नियमाखाली यथोचितरित्या करण्यात आलेले नामनिर्देशन असल्याचे समजण्यात येईल.

(२) पोट-नियम (१) अन्वये वर्गणीदाराने एकापेक्षा अधिक व्यक्तीचे नामनिर्देशन केले तर कोणत्याही वेळी निधीमध्ये त्याच्या खात्यावर जमा असलेल्या सर्व रकमेचा समावेश होईल अशाप्रकारे, तो प्रत्येक नामनिर्देशित व्यक्तीला देय असलेली रक्कम किंवा हिस्सा नामनिर्देशन नमुन्यात विनिर्दिष्ट करेल.

---

१. शा. अधि. साप्रवि, दि. ३१-१०-२००५ मधील नियम क्र. २ अन्वये, पोट-नियम (३) समाविष्ट करण्यात आला.

(3) Every nomination shall be made in form set forth in the First Schedule.

(4) A subscriber may at any time cancel the nomination by sending notice in writing to the Accounts Officer. The Subscriber shall alongwith such notice or separately send a fresh nomination in accordance with the provisions of this rule.

(5) In a nomination the Subscriber may provide—

(a) That in the event of any specified nominee, his pre-deceasing the subscriber, the right confored upon that nominee shall pass to such other person or persons as may be specified in the nomination :

Where the Subscriber conferred such right on more than one person under this clause, he shall specify the amount or share payable to each of such persons in such a manner as to cover the whole of the amount payable to the nominee.

(b) that the nomination shall become invalid in the event of the happening of contingency provided therein. If at the time of making the nomination the subscriber has no Family, he shall state in the nomination that it shall become invalid in the event of his subsequently acquiring a family : provided further that if at the time of making nomination the subscriber has only one member in the family, he shall provide in the nomination that the right conferred upon the alternate nominee under clause (*a*) shall become invalid in the event of his subsequently acquiring other member or members in his family.

(c) that immediately on death of a nominee in respect of whom no special provision has been made in the nomination under clause (*a*) of sub-rule (*5*) or on occurance of any event by reasons of which the nomination becomes invalid in persuance of clause (*b*) of sub-rule (*5*) or proviso thereto, the subscriber shall send to the Accounts Officer a notice in writing cancelling nomination together with a fresh nomination made in accordance with the provisions of this rule.

(d) that every nomination made and every notice of cancellation given by a subscriber shall, to the extent that it is valid, take effect on the date from which it is received by the Accounts Officer.

Note (1).—In this rule, unless the context otherwise required the expression ' person ' or ' persons ' shall include a company or Association or body of individuals whether incorporated or not. It shall also include a fund such as the Chief Minister's Relief Fund or any other charitable trust whether public or private and registered under the Bombay Public Trusts Act, 1950 (Bom. XXIX of 1950) or Fund, to which nomination may be made through the Secretary or other Executive of the said funds or Trust Authorised to receive payments.

Note (2).—If a Subscriber has no family, or has no other person, excepting the nominee constituting his family as defined in the rules, the person to whom the right of nominee should pass names in the last column can, be any person other than a member of his family.

Note (3).—A Subscriber may change a nomination made while in service, after his retirement so long as the amount remains unpaid : provided that the said nomination is made and notified in accordance with the provisions of the rules.

Note (4).—If the claim of the nominee is challenged in the Court of Law, and if the Court decrees that payment should be made to persons other than nominee(s), before actual payment has been made to the nominee(s), the orders of the Court shall have to be complied with.

(३) प्रत्येक नामनिर्देशन, पहिल्या अनुसूचीत देण्यात आलेल्या नमुन्यामध्ये करण्यात येईल.

(४) वर्गणीदारास कोणत्याही वेळी लेखा अधिका-याला लेखी नोटीस देवून नामनिर्देशन रद्द करता येईल. वर्गणीदार या नियमाच्या तरतुदींनुसार नवीन नामनिर्देशन अशा नोटिसीसोबत किंवा स्वतंत्रपणे पाठवील.

(५) वर्गणीदारास नामनिर्देशनात अशी तरतूद करता येईल की,

(अ) कोणतीही विनिर्दिष्ट नामनिर्देशीत व्यक्ती, वर्गणीदाराच्या आधी मृत्यू पावल्याच्या परिस्थितीत त्या नामनिर्देशित व्यक्तीला प्रदान करण्यात आलेल्या हक्क नामनिर्देशनपत्रात विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या व्यक्तीला किंवा व्यक्तींना देण्यात येईल :

परंतु, जर वर्गणीदाराच्या कुटुंबात इतर सदस्य असतील तर अशा इतर व्यक्ती अशा सदस्य असेल किंवा सदस्य असतील.

या खंडान्वये वर्गणीदाराने एकापेक्षा जास्त व्यक्तींना असे हक्क प्रदान केले असतील त्याबाबतीत तो नामनिर्देशित व्यक्तीला देय असलेल्या संपूर्ण रकमेचा विनियोग होईल, अशाप्रकारे प्रत्येक व्यक्तीला देय असलेली रक्कम किंवा हिस्सा विनिर्दिष्ट करील.

(ब) नामनिर्देशनात विनिर्दिष्ट केलेली आकस्मिक घटना घडून आली तर ते नामनिर्देशन विधिअग्राह्य होईल. नामनिर्देशन करण्याच्या वेळी वर्गणीदाराचे स्वतःचे कुटुंब नसेल तर, नंतर कुटुंब प्राप्त केल्यानंतर ते नामनिर्देशन विधिअग्राह्य ठरेल असे तो त्या नामनिर्देशनात नमूद करील : आणखी असे की, असे नामनिर्देशन करतांना वर्गणीदाराच्या कुटुंबात फक्त एकच व्यक्ती असेल तर, खंड (अ) खाली पर्यायी व्यक्तीला प्रदान करण्यात आलेला हक्क त्याच्या कुटुंबात नंतर आलेला सदस्य किंवा आलेले सदस्य यामुळे तो विधिअग्राह्य ठरेल अशी तो नामनिर्देशनात तरतूद करील.

(क) ज्या नामनिर्देशित व्यक्तीच्या बाबतीत पोट-नियम (५) च्या खंड (अ) अन्वये नामनिर्देशनपत्रात कोणतीही विशेष तरतूद केलेली नसेल अशा नामनिर्देशित व्यक्तीच्या मृत्यूनंतर त्वरित किंवा पोट-नियम (५) च्या खंड (ब) अनुसार किंवा त्यातील तरतुदींनुसार ज्यामुळे नामनिर्देशन विधिअग्राह्य ठरेल अशी एखादी घटना घडेल तर वर्गणीदार, लेखाधिका-याला या नियमाच्या तरतुदींनुसार केलेल्या नवीन नामनिर्देशनासह, नामनिर्देशन रद्द करणारी लेखी नोटीस पाठविल.

(ड) वर्गणीदाराने केलेले प्रत्येक नामनिर्देशन आणि जे रद्द करण्यासाठी त्याने दिलेली प्रत्येक नोटीस, ही विधिग्राह्य असेल त्या मर्यादेपर्यंत लेखा अधिका-याला ती ज्या दिनांकास मिळेल त्या दिनांकापासून परिणामक्षम राहील.

टीप-१.-या नियमांत, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर " एक व्यक्ती " किंवा " अनेक व्यक्ती " ह्या शब्दप्रयोगात कंपनी किंवा सहा व्यक्तींची संस्था, मग ती विधी संस्थापित असो किंवा नसो, याचा समावेश असेल. यामध्ये मुख्यमंत्री सहाय्य निधी किंवा, मुंबई सार्वजनिक न्यास अधिनियम, १९५० (१९५० चा मुंबई एकोणतीस) अन्वये नोंदणी करण्यात आलेल्या व खाजगी किंवा सार्वजनिक अशा कोणत्याही इतर धर्मादाय विश्वस्त संस्थेचा किंवा उक्त निधींच्या सचिवांमार्फत किंवा कार्यकारी अधिका-यामार्फत ज्याचे नामनिर्देशन करता येईल अशा निधीचा किंवा प्रदाने स्वीकारण्यास प्राधिकृत केलेल्या न्यासाचा समावेश असेल.

टीप-२.-वर्गणीदारास कोणतेही कुटुंब नसेल किंवा या नियमामध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे त्याचे कुटुंब बनणा-या नामनिर्देशित व्यक्तीखेरीज इतर कोणतीही व्यक्ती नसेल तर नामनिर्देशित व्यक्तीचा अधिकार शेवटच्या स्तंभात नाव असलेली जी व्यक्ती ही त्याच्या कुटुंबाच्या सदस्याव्यतिरिक्त कोणतीही इतर व्यक्ती असेल त्या व्यक्तीकडे असेल.

टीप-३.-वर्गणीदाराला, त्याच्या सेवानिवृत्तीनंतर, जोपर्यंत रक्कम चुकती केलेली नसेल तोपर्यंत तो सेवेत असतांना केलेले नामनिर्देशन बदलता येईल : परंतु या नियमांच्या तरतुदीनुसार उक्त नामनिर्देशन तयार केलेले व अधिसूचित केलेले असले पाहिजे.

टीप-४.-नामनिर्देशित व्यक्तीच्या दाव्याला जर न्यायालयात आव्हान दिले आणि जर ही रक्कम नामनिर्देशित व्यक्ती व्यतिरिक्त इतर व्यक्तींना द्यावी असा न्यायालयाने हुकूम दिला तर नामनिर्देशित व्यक्तीला/व्यक्तींना प्रत्यक्ष रक्कम देण्यापूर्वी न्यायालयाच्या आदेशांचे अनुपालन करावे लागेल.

6. Subscriber's Accounts.—(1) The account shall be opened in the name of each subscriber, in which shall be shown.–

(i) his subscription ;

(ii) interest as provided by rule 12 ;

(iii) bonus, amount of arrears of pay and allowances credited to his account under general or special orders of Government ; and

(iv) advances and withdrawals from the fund.

(2) The Accounts Officer shall as far as possible send the statement of accounts in the prescribed forms to each subscriber by the end of September of the next financial year.

7. Conditions and Rates of Subscription.—(1) A subscriber shall subscribe monthly to the fund except during the period when he is under suspension :

Provided that, a subscriber may at his option not to subscribe during leave which either does not carry any leave salary or carries leave salary equal to or less than half-pay or half-average-pay :

Provided further that, a subscriber on reinstatement after the period of his suspension shall be allowed the option of paying in one lump sum or in instalments any sum not exceeding the maximum amount of arrear subscriptions payable for that period.

Note (1).—The holder of seasonal post in an establishment need not subscribe to the fund during the period of his unemployment.

Note (2).—A subscriber need not subscribe during a period treated as 'dies-non' that is broken period connecting the two regular periods of service which does not count for any purpose, such as pay, increment, pension, *etc.*

Note (3).—If a subscriber is admitted to the fund at a later date he may be allowed the option of paying the arrears of subscription in one lump sum or in instalments.

(2) The subscriber shall intimate his election not to subscribe during the leave referred to in the first proviso to sub-rule (*1*) in the following manner.–

(a) if he is an Officer who draws his own pay bills by making no deductions of account of subscription in his first pay bill to draw after proceeding on leave ;

(b) if he is not an Officer who draws his own pay bills by written communication to the Head of his Office before he proceeds on leave.

Explanation :–

(i) The subscriber will have to make due and timely intimation. Failure to make such intimation shall be deemed to constitute election to subscribers.

(ii) The option of the subscriber intimated under his sub-rule shall be final.

(3) A subscriber who has under rule 29, withdrawn the amount standing to his credit in the fund, shall not subscribe to the fund after the said withdrawal unless and until he returns to duty.

(4) Notwithstanding anything contatained in sub-rule (*1*) a subscribed shall not subscribe to the fund during the last three months prior to his retirement on superannuation.

६. वर्गणीदारांचे लेखे :

(१) प्रत्येक वर्गणीदाराच्या नावे खाते उघडण्यात येईल व त्यात.—

(एक) त्याच्या वर्गणीची रक्कम ;

(दोन) नियम १२ मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे त्यावरील व्याज ;

(तीन) बोनस, शासनाच्या सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशान्वये त्याच्या खात्यावर जमा केलेली वेतनाच्या आणि भत्त्यांच्या थकबाकीची रक्कम ; आणि

(चार) निधीमधून घेतलेली अग्रीमे व काढलेल्या रकमा दाखविण्यात येतील.

(२) लेखा अधिकारी, त्याला शक्य होईल तेथवर, प्रत्येक वर्गणीदाराला विहित नमुन्यातील लेखा विवरणपत्र पुढील वित्तीय वर्षाच्या सप्टेंबर अखेरीस पाठवील.

७. वर्गणीच्या शर्ती आणि दर .—

(१) वर्गणीदार, तो निलंबित असतांनाचा कालावधी खेरीज करून दरमहा निधीमध्ये अंशदान देईल :

परंतु, वर्गणीदार रजेवर असेल आणि त्याला रजावेतन मिळणार नसेल किंवा जे रजावेतन मिळणार असेल ते अर्धवेतनाइतके किंवा अर्ध सरासरी वेतनाइतके किंवा त्याहून कमी असेल तर रजेच्या काळात वर्गणी देणे हे त्याच्या स्वेच्छाधीन राहील : आणखी असे की, वर्गणीदार त्यांच्या निलंबनाच्या कालावधीनंतर तो पुनःस्थापित झाल्यावर, त्या कालावधीत देय असलेल्या वर्गणीच्या थकबाकीची अधिकतम रक्कम एकरकमी किंवा हप्त्याने देण्याची त्याला मुभा असेल.

टीप–(१).–आस्थापनेतील हंगामी सेवेतील कर्मचा-याला त्याच्या बेकारीच्या कालावधीतील निधीची वर्गणी भरणे आवश्यक असणार नाही.

टीप–(२).-वर्गणीदाराने, वेतन, वेतनवाढ, निवृत्तीवेतन इत्यादींसारख्या कोणत्याही प्रयोजनाकरिता मोजण्यात न येणा-या अशा, सेवेचे दोन नियमित कालावधी जोडणा-या खंडित कालावधीत म्हणजेच “डाअेस-नॉन” या कालावधीत वर्गणी देण्याची आवश्यकता नसेल.

टीप-(३).-जर वर्गणीदार निधीत सामील झाला तर त्याला वर्गणीच्या थकबाकीची रक्कम एका रकमेने किंवा हप्त्याने पुढील तारखेला भरण्यास अनुमती देण्यात येईल.

(२) पोट-नियम (१) च्या पहिल्या परंतुकात निर्देशित करण्यात आलेल्या रजेच्या कालावधीतील वर्गणी न भरण्याबाबत आपला निर्णय वर्गणीदार खालीलप्रमाणे कळवील.–

(अ) जर तो स्वतःचे वेतनदेयक स्वतःच तयार करणारा अधिकारी असेल तर तो रजेवर गेल्यानंतर त्याने तयार केलेल्या पहिल्या देयकात वर्गणीची वजात करणार नाही;

(ब) जर तो स्वतःचे वेतन देयक स्वतःच तयार करणारा अधिकारी नसेल तर रजेवर ज्याण्यापूर्वी कार्यालय प्रमुखाला तो तशी लेखी सूचना देईल.

स्पष्टीकरण.–(एक) वर्गणीदाराला यथोचित व योग्य वेळी सूचना द्यावी लागेल. अशी सूचना देण्यात आली नाही तर त्याने वर्गणी भरण्याचा निर्णय घेतला आहे असे समजण्यात येईल.

(दोन) या पोट-नियमाखाली वर्गणीदाराने कळविलेला विकल्प अंतिम असेल.

(३) नियम २९ अन्वये ज्या वर्गणीदाराने भविष्य निर्वाह निधीमध्ये जमा असलेली रक्कम काढून घेतली असेल तो वर्गणीदार पुन्हा कामावर रुजू झाल्याखेरीज व रुजू होत नाही तोपर्यंत भविष्य निर्वाह निधी वर्गणी भरणार नाही.

(४) पोट-नियम (१) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी वर्गणीदार, त्याच्या नियत सेवावधीनंतर त्याच्या निवृत्तीच्या शेवटच्या तीन महिन्यापूर्वी निधीमध्ये वर्गणी भरणार नाही.

8. Rates of Subscriptions.—(1) The amount of subscription shall be fixed by the subscriber himself subject to the following conditions, namely.–

(a) It shall be expressed in whole rupees ;

(b) it may be any sum so expressed not less than 6 percent of his emoluments and not more than his total emoluments :

Provided that, a subscriber who has previously been subscribing to a Government Contributory Provident Fund at the higher rate of 10 percent it may be any sum, so expressed not less than 10 percent of his emoluments and not more than his total emoluments.

(c) when a Government servant elects to subscribe at a minimum rate of 6 percent or 10 percent as the case may be, the fraction of rupee will be rounded to the next whole rupee.

(2) For the purpose of sub-rule (*1*), the emoluments of a subscriber shall be–

(a) in the case of a subscriber who was in Government service on the 31st March of the preceding year, the emoluments to which he was entitled on that date ;

(b) in the case of a subscriber who was on leave on the said date and elected not to subscribe during such leave or was under suspension on the said date, his emoluments shall be the emoluments to which he was entitled on the 1st day after his return to the duty ;

(c) in the case of a Subscriber who was on deputation out of India on the said date or was on leave on the said date and continues to be on leave and has elected to subscriber during such leave, his emoluments shall be the emoluments to which he would have been entitled had he been on duty in India ;

(d) in the case of a subscriber who was not in Government service on the 31st March of the preceding year, the emoluments to which he was entitled on the date he joins the fund.

(3) The subscriber shall intimate the fixation of the amount of his monthly subscription in each year in the following manner.—

(a) if he was on duty on 31st March of the preceding year by the deduction which he makes in this behalf from his pay bill for that month;

(b) if he was on leave on 31st March of the preceding year and elected not to subscribe during such leave, or was under suspension on that date, by the deduction which he makes in this behalf from his first pay bill after he returns to the duty;

(c) if he has entered Government service for the first time during the year, by the deduction which he makes in this behalf, from his pay bill for the month during which he joins the fund ;

(d) if he was on Leave on 31st March of the preceding year, and continues to be on leave and has elected to subscribe during such leave, by the deduction which he causes to be made in this behalf from his salary bill for that month ;

(e) if he was on foreign service on the 31st March of the preceding year, by the amount credited by him into the Treasury on account of subscription for the month of April in the current year.

(4) The amount of subscription so fixed may be—

(a) reduced once at any time during the course of the year;

(b) enhanced twice during the course of the year; or

(c) reduced and enhanced as aforesaid : Provided that, when the amount of subscription is so reduced, it shall not be less than the minimum subscription prescribed in sub-rule (*1*) ;

८. वर्गणीचे दर.–

(१) वर्गणीची रक्कम, खालील शर्तीच्या अधीन राहून वर्गणीदार स्वतः निश्चित करेल. त्या शर्ती अशा.—

(अ) ती रक्कम पूर्ण रुपयांत दर्शविलेली असेल.

(ब) अशा रितीने दर्शविलेली कोणतीही रक्कम त्याच्या वित्तलब्धीच्या ६ टक्के रकमेपेक्षा कमी नसेल आणि त्याच्या एकूण वित्तलब्धीपेक्षा जास्त नसेल :

परंतु, वर्गणीदार, जो यापुर्वीच शासकीय अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीमध्ये १० टक्क्यांच्या उच्चतर दराने वर्गणी भरीत असेल अशा रीतीने दर्शविलेली रक्कम कितीही असली तरी, त्याच्या वित्तलब्धीच्या १० टक्क्यांपेक्षा कमी नसेल आणि त्याच्या एकूण वित्तलब्धीपेक्षा जास्त नसेल.

(क) शासकीय कर्मचारी जेव्हा कमीतकमी ६ टक्के दराने किंवा यथास्थिती १० टक्के दराने वर्गणी भरण्याचा निर्णय घेईल तेव्हा रुपयाचा अपूर्णांक पुढील पूर्ण रुपयात करण्यात येईल.

(२) पोट-नियम (१) च्या प्रयोजनार्थ वर्गणीदाराची वित्तलब्धी पुढील प्रमाणे असेल :—

(अ) निकटपूर्वीच्या वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी शासकीय सेवेत असणा-या वर्गणीदाराच्या बाबतीत त्या तारखेला त्यास जी वित्तलब्धी मिळण्याचा हक्क असेल ती वित्तलब्धी.

(ब) उक्त तारखेला जो रजेवर असेल व या रजेच्या कालावधीत वर्गणी न भरण्याचा निर्णय ज्याने घेतलेला आहे किंवा उक्त तारखेस जो निलंबनाधीन असेल त्या वर्गणीदाराच्या बाबतीत तो कामावर रुजू झाल्यानंतर पहिल्या दिवशी त्यास जी वित्तलब्धी मिळण्याचा हक्क असेल ती वित्तलब्धी.

(क) उक्त दिनांकास जो भारताच्या बाहेर प्रतिनियुक्तीवर असेल किंवा उक्त दिनांकास रजेवर गेला असेल व ज्याची रजा पुढे चालू असेल आणि त्याने अशा रजेच्या कालावधी दरम्यान वर्गणी भरण्याचा निर्णय घेतलेला असेल, अशा वर्गणीदाराच्या बाबतीत तो भारतात सेवेत असता तर जी वित्तलब्धी मिळण्याचा त्याला हक्क असता ती वित्तलब्धी.

(ड) लगतपूर्वीच्या वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी जो वर्गणीदार शासकीय सेवेत नव्हता त्याच्या बाबतीत, तो ज्या तारखेस निधीचा वर्गणीदार होईल त्या तारखेस त्याला जी वित्तलब्धी मिळण्याचा हक्क असेल ती वित्तलब्धी.

(३) वर्गणीदार प्रत्येक वर्षातील त्याच्या मासिक वर्गणीची रक्कम निश्चित करण्याची सूचना खालील रीतीने देईल.—

(अ) जर तो, लगतपूर्वीच्या वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी कामावर असेल तर तो त्या महिन्याच्या त्याच्या वेतन देयकामधून यासाठी जी वजात करील ती रक्कम ;

(ब) जर तो, लगतपूर्वीच्या वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी रजेवर असेल आणि या रजेच्या कालावधीत वर्गणी न देण्याचा त्याने निर्णय घेतलेला असेल किंवा त्या तारखेस तो निलंबनाधीन असेल तर कामावर रुजू झाल्यानंतर त्याच्या वेतन देयकात यासाठी तो जी वजात करील ती रक्कम ;

(क) जर त्या वर्षी शासकीय सेवेत तो प्रथमच प्रवेश करीत असेल तर तो निधीचा ज्या महिन्यात वर्गणीदार होईल त्या महिन्यात त्याच्या वेतन देयकात यासाठी जी वजात करील ती रक्कम ;

(ड) जर तो लगतपूर्वीच्या वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी रजेवर असेल आणि त्याची रजा चालू असेल आणि त्याने या रजेच्या कालावधीत वर्गणी देण्याचा निर्णय घेतला असेल तर त्या महिन्याच्या वेतन देयकात त्याने याबाबतीत जी वजात करावयास लावली असेल ती रक्कम ;

(इ) जर लगतपूर्वीच्या वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी तो स्वीयेतर सेवेत असेल तर चालू वर्षातील एप्रिल महिन्याची वर्गणी म्हणून कोषागारामध्ये त्याने जमा केलेली रक्कम.

(४) **अशाप्रकारे निश्चित केलेली वर्गणीची रक्कम.–**

(अ) वर्षामध्ये कोणत्याही वेळी एकदाच कमी करता येईल.

(ब) वर्षामध्ये दोनदा वाढविता येईल, किंवा

(क) वरीलप्रमाणे कमी करता येईल आणि वाढविता येईल :

परंतु, अशा प्रकारे कमी केलेली वर्गणीची रक्कम ही पोट-नियम (१) मध्ये विहित केलेल्या किमान वर्गणीपेक्षा कमी असणार नाही :

Provided further that, if the subscriber is on leave without pay or leave on half-pay or half-average-pay for a part of a calender month and he has elected not to subscribe during such leave the amount of subscription payable shall be proportionate to the number of days spent on duty including leave, if any, other than those referred to above.

9. Application of rules to Government servants transferred to foreign service.—When the subscriber is transferred to foreign service or sent on deputation out of India he shall remain subject to the rules of the Fund, in the same manner as if he was not so transferred or sent on deputation.

10. Arrears of pay and allowance to be credited to the Fund.—Notwithstanding anything contained in these rules the arrears of pay and allowance which may accrue, at any time, to a subscriber as a result of the general revision of pay or the rates of allowances shall, if the State Government so directs, be credited to his account in the Fund.

11. Realisation of Subscription.—(1) When emoluments are drawn from a Government Treasury in India or from an Authorised Office of Disbursement outside India, recovery of subscription on acount of these emoluments and of the principal and interest of advance shall be made from the emoluments themselves.

(2) When emoluments are drawn from any other source, the subscriber shall forward his monthly dues to the Accounts Officer by means of Cross Cheque or Demand Draft drawn in favour of the Accounts Officer or credited into the Government account under the Major Head [1]"8009—State Provident Fund" with a memo of Chalan in form MTR-6-A as provided *vide* rule 112 of the Maharashtra Treasury rules, 1968 before 5th of every month and shall send to the Accounts Officer a copy of General Provident Fund Schedule marked distinctly as "Advanced Schedule" showing the details of deductions/recoveries which is remitted into the Government Account along with copy of Chalan duly authenticated :

Provided that, in case of a subscriber on depution to a Body, Corporation, Board, owned or controlled by Government. The subscription shall be recovered and forwarded to the accounts officer by such Body, Corporation or Board.

(3) If a subscriber fails to subscribe with effect from the date on which he is required to join the fund or is in default in any month or months during the course of a year otherwise than as provided in rule 7, the total amount due to the fund on account of arrears of subscription shall, with interest thereon at the rate provided in rule 12 forthwith be paid by the subscriber to the fund or in default be ordered by the Accounts Officer to be recovered by deductions from the emoluments of the subscriber by instalments or otherwise, as may be directed by the authority competent to sanction an advance for the grant of which the special reasons are required under clause (c) of sub-rule (*1*) of rule 13 :

Provided that the subscribers whose deposits in the fund carry no interest shall not be required to pay any interest.

12. Interest.—(1) Subject to the provisions of sub-rule (*5*) Government shall pay to the credit of the account of a subscriber interest at such rate as may be determined for each year according to the method of calculation prescribed from time to time by the Government of Maharashtra :

Provided that, if the rate of interest determined for a year is less than four percent, all existing subscriber's fund in the year preceding that for which the rate has for the first time been fixed at less than four percent shall be allowed interest at 4 percent :

---

[1] These figures and words were substituted for the figures and words "8005-State Provident Fund", by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 3.

आणखी असे की, जर वर्गणीदार कोणत्याही कॅलेंडर महिन्याच्या काही दिवसांसाठी अवैतनिक किंवा अर्धवैतनिक अथवा अर्ध सरासरी वेतनावरील रजेवर असेल आणि अशा रजेच्या कालावधीत वर्गणी न भरण्याचा पर्याय त्याने स्वीकारला असेल तर, देय असलेली वर्गणीची रक्कम ही, वर निर्दिष्ट केलेल्या रजांव्यतिरिक्त असल्यास इतर कोणतीही रजा धरून त्याने काम केलेल्या दिवसांच्या प्रमाणानुसार होणारी रक्कम असेल.

९. स्वीयेतर सेवेत बदली झालेल्या शासकीय कर्मचा-याला नियम लागू करणे :

जेव्हा एखाद्या वर्गणीदाराची स्वीयेतर सेवेत बदली केली असेल किंवा त्यास प्रतिनियुक्तीवर भारताच्या बाहेर पाठविले असेल, तेव्हा जणू काही त्याची बदली झालेली नव्हती किंवा त्याला प्रतिनियुक्तीवर पाठविण्यात आलेले नव्हते, असे समजून त्याला भविष्य निर्वाह निधीचे नियम लागू असतील.

१०. वेतन व भत्त्याच्या थकबाकीची रक्कम निधीमध्ये जमा करणे :

या नियमात काहीही अंतर्भूत असले तरी, वेतन किंवा भत्त्याच्या दरात सामान्यतः सुधारणा करण्यात आल्याने वेतन आणि महागाई यांची कोणत्याही वेळी वर्गणीदाराच्या नावे जमा होणारी थकबाकी राज्य शासनाने तसा आदेश दिल्यास निधीमध्ये त्याच्या खात्यावर जमा करण्यात येईल.

११. वर्गणीची वसुली :

(१) भारतातील सरकारी कोषागारातून किंवा भारताबाहेरील प्राधिकृत संवितरण कार्यालयातून जेव्हा वित्तलब्धीची रक्कम काढण्यात येते तेव्हा या वित्तलब्धीनुसार द्यावयाची वर्गणी आणि मूळ रक्कम व आगाऊ रकमेवरील व्याज यांची वसुली त्याच्या प्रत्यक्ष वित्तलब्धीमधूनच करण्यात येईल.

(२) जेव्हा वित्तलब्धी इतर कोणत्याही मार्गाने काढण्यात आल्या असतील तेव्हा वर्गणीदार स्वतःची मासिक देय रक्कम प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपूर्वी, " महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ " च्या नियम ११२ मधील तरतुदीनुसार एखाद्या ज्ञापनासहित किंवा नमुना म.को.नि.-६ अ (एम.टी.आर. ६-ए) मधील चलनासहित रोखीत धनादेशाव्दारे किंवा लेखा अधिका-याच्या नावे दर्शनी धनाकर्ष काढून (डिमांड ड्राफ्टव्दारे) किंवा[१] " ८००९-राज्य भविष्य निर्वाह निधी " या प्रधान शिर्षकाखाली शासनाच्या खात्यात जमा करेल आणि शासनाच्या खात्यात भरणा केलेल्या वजाती वसुली यांचा तपशील दर्शविणारी " आगाऊ अनुसूची " असे सुस्पष्टपणे चिन्हीत केलेली सर्वसारधारण भविष्य निर्वाह निधीच्या अनुसूचीची प्रत यथोचितरित्या अधिप्रमाणित केलेल्या चलनाच्या प्रतीसह लेखा अधिका-याकडे पाठवील :

परंतु शासनाच्या मालकीची किंवा त्याच्या नियंत्रणाखाली असलेली एखादी संस्था, महामंडळ किंवा मंडळ यांच्याकडे प्रतिनियुक्तीवर असलेल्या वर्गणीदारांच्या बाबतीत ती वर्गणी अशा संस्थेकडून, महामंडळाकडून किंवा मंडळाकडून वसूल करण्यात येईल व ती लेखा अधिका-याकडे पाठविण्यात येईल.

(३) जर एखाद्या व्यक्तीने ती ज्या दिवसापासून निधीची वर्गणीदार होणे आवश्यक आहे त्या दिवसापासून वर्गणी भरली नसेल किंवा नियम-७ मध्ये तरतूद केली आहे त्याखेरीज अन्यथा वर्षभरात कोणत्याही महिन्याची किंवा महिन्यांची वर्गणी देण्यात कसूर केली असेल तर वर्गणीची थकबाकी म्हणून निधीत जमा करावयाची एकूण रक्कम, नियम १२ मध्ये उपबंधित केलेल्या दराने त्यावरील व्याजसहित निधीमध्ये तात्काळ जमा करावी लागेल किंवा असे न केल्यास, ही रक्कम वर्गणीदाराला मिळणा-या वित्तलब्धीमधून नियम १३ च्या पोट-नियम (एक), खंड (क) अन्वये जी आगाऊ रक्कम देण्यासाठी विशेष कारणांची आवश्यकता आहे अशी अगाऊ रक्कम मंजूर करणा-या सक्षम प्राधिका-याकडून निर्देश देण्यात येईल त्याप्रमाणे हप्त्याहप्त्याने किंवा इतर प्रकारे वर्गणीदाराच्या वित्तलब्धीमधील वजातीद्वारे वसूल केली जावी, असा आदेश लेखा अधिका-यास देता येईल :

परंतु, ज्या वर्गणीदाराच्या निधीमधील ठेवीबंद व्याज देण्यात येत नसेल त्याने असे व्याज भरणे आवश्यक असणार नाही.

१२. व्याज.— (१) पोट-नियम (५) च्या तरतुदींना अधीन राहून महाराष्ट्र शासनाकडून वेळोवेळी विहित करण्यात आलेल्या हिशोबाच्या पद्धतीप्रमाणे प्रत्येक वर्षी निश्चित करण्यात येईल अशा दराने, वर्गणीदाराच्या खाती जमा असलेल्या रकमेवर शासन व्याज देईल :

परंतु जर एखाद्या वर्षासाठी व्याजाचा दर ४ टक्क्यांपेक्षा कमी निश्चित करण्यात आला असेल तर ज्या वर्षात ४ टक्क्यांपेक्षा कमी व्याजाचा दर प्रथमच निश्चित करण्यात आला असेल, त्या वर्षाच्या मागील वर्षामध्ये वर्गणीदारांच्या सर्व विद्यमान निधीवर ४ टक्के दराने व्याज देण्यात येईल :

---

[१] शा. अधि. साप्रवि दि. १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. ३ अन्वये, ८००५-राज्य भविष्य निर्वाह निधी या मजकुराऐवजी हा मजकूर दाखल करण्यात आला.

Provided further that, subscriber who was previously subscribing to any other Provident Fund of another Government and whose subscriptions with interest thereon have been transferred to his credit in the fund under rule 32 shall also be allowed interest at 4 percent if he had been receiving that rate of interest under the rules of such other provident fund under the provisions similar to that of the first proviso to this rule.

(2) Interest shall be credited with effect from the last day in each year in the following manner :—

(*i*) on the amount at the credit of the subscriber for the last day the preceding year, less any sum withdrawn during the current year interest for 12 months.

(*ii*) on sums withdrawn during the current year interest from the beginning of the current year up to the last day of the month preceding the month of withdrawl.

(iii) on all sums credited to the subscriber's account after the last day of preceding year interest from the date of deposit up to the end of current year.

(*iv*) the total amount of interest shall be rounded to the nearest whole rupee, 50 paise to be rounded up to the next higher rupee :

Provided that when the amount standing to the credit of the subscriber has become payable, interest shall thereupon be credited under this sub-rule in respect of only the period from the beginning of the current year or from the date of deposit as the case may be, up to the date on which the amount standing at the credit of subscriber becomes payable.

(3) In this rule, the date of deposit shall, in case of recovery from emoluments, be deemed to the first day of the month in which it is recovered, and in the case of an amount forwarded by the subscriber, shall be deemed to be the first day of the month of receipt, if it is received by the Accounts Officer before the 5th day of that month, but if it is received on or after the 5th day of that month, 1st day of the next succeeding month :

Provided that where the emoluments for the month are drawn and disbursed on the last working day or last but one working day of the same month, the date of deposit shall in the case of recovery of his subscription be the 1st day of the succeeding month :

Provided further that where there has been delay in the drawal of pay or leave salary and allowances of a subscriber and consequently in the recovery of his subscription towards the fund, the interest of such subscription shall be payable from the month in which the pay or leave salary of the subscriber was due under the rules irrespective of the month in which it was actually drawn :

Provided also that in the case of amount forwarded in accordance with the provision of sub-rule (*2*) of rule 11, the date of deposit shall be deemed to be the first day of the month if it is received from the Accounts Officer before the 15th day of that month.

(4) In addition to any amount to be paid under Rules 28,29 or 30, interest thereon upto the end of the month, in which the payment is made or upto the end of the 6th month after the month in which such amount becomes payable, whichever of this period is less, shall be payable to the person to whom such amount is to be paid :

Provided also that where the Accounts Officer has intimated to that person or his agents the date on which he is prepared to make payment in cash or has posted a cheque in payment to that person interest shall be payable only upto the end of the month preceding the date so intimated or the date of posting the cheque as the case may be :

परंतु, आणखी असे की, दुस-या शासनाच्या इतर कोणत्याही भविष्य निर्वाह निधीचा जो यापूर्वी वर्गणीदार होता आणि ज्याची वर्गणी त्यावरील व्याजासहित नियम ३२ अन्वये त्याच्या खाती निधीमध्ये हस्तांतरित करण्यात आली असेल, अशा वर्गणीदाराला जर, या नियमांच्या पहिल्या परंतुकाच्या तरतुदीप्रमाणेच अशा इतर भविष्य निर्वाह निधीच्या नियमानुसार त्यास त्या दराने व्याज मिळत असेल, तर त्या वर्गणीदारालादेखील ४ टक्क्याने व्याज देता येईल.

(२) **प्रत्येक वर्षातील शेवटच्या दिवसापासून व्याज खालीलप्रमाणे जमा केले जाईल.—**

(एक) चालू वर्षात काढून घेतलेल्या रकमा वजा करून मागील वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी वर्गणीदाराच्या खाती जमा असलेल्या रकमेवर बारा महिन्याचे व्याज.

(दोन) चालू वर्षात काढून घेतलेल्या रकमेवर चालू वर्षाच्या सुरवातीपासून ज्या महिन्यात रक्कम काढून घेतली होती, त्याच्या मागील महिन्याच्या शेवटच्या दिवसापर्यंतचे व्याज.

(तीन) मागील वर्षातील शेवटच्या दिवसानंतर वर्गणीदाराच्या खाती जमा करण्यात आलेल्या सर्व रकमांवर, त्या ठेवण्याच्या दिनांकापासून ते चालू वर्षाच्या अखेरीपर्यंतचे व्याज.

(चार) व्याजाची एकूण रक्कम नजिकच्या संपूर्ण रुपयात रूपांतरीत केली जाईल, पन्नास पैसे ही रक्कम पुढील पूर्ण रुपया असल्याचे समजण्यात येईल :

परंतु, ज्या वर्गणीदाराच्या खाती जमा असलेली रक्कम देय होत असेल तेव्हा, यथास्थिती, चालू वर्षाच्या सुरवातीपासून किंवा ती रक्कम जमा झाल्याच्या दिनांकापासून, त्याच्या खाती जमा असलेली रक्कम देय होणार असेल तर त्या दिनांकापर्यंतच्या कालावधीसाठी या पोट-नियमाखाली त्या रकमेवरील व्याज त्याच्या खाती जमा केले जाईल.

(३) या नियमात, वितलब्धीमधून करण्यात आलेल्या वसुलीच्या बाबतीत, वसुली ज्या महिन्यात करण्यात आली असेल त्या महिन्याचा पहिला दिवस हा ठेवीचा दिनांक असल्याचे समजण्यात येईल. आणि वर्गणीदाराने अग्रेषित केलेल्या रकमेच्या बाबतीत त्या महिन्याच्या पाच तारखेच्या आत लेखा अधिका-याला ती रक्कम पोहचली असेल तर ती प्राप्त झालेल्या महिन्याचा पहिला दिवस आणि त्या महिन्याच्या ५ तारखेस किंवा त्यानंतर ही रक्कम पोहचली असेल तर लगतनंतरच्या महिन्याचा पहिला दिवस हा ठेवीचा दिनांक असल्याचे समजण्यात येईल :

परंतु, त्या महिन्याची वित्तलब्धी, त्याच महिन्यातील शेवटच्या कामाच्या दिवशी किंवा शेवटून दुस-या कामाच्या दिवशी काढण्यात येत असेल व वाटली जात असेल तर वर्गणीच्या वसुलीच्या बाबतीत ठेवीचा दिनांक हा लगतनंतरच्या महिन्याचा पहिला दिवस असेल :

आणखी असे की जेथे वर्गणीदाराचे वेतन किंवा रजावेतन आणि भत्ते काढण्यात विलंब झाला असेल आणि परिणामी निधीच्या वर्गणीची वसुली करण्यात विलंब झाला असेल तर कोणत्या महिन्यात ते दिले गेले हे लक्षात न घेता, वर्गणीदाराचे वेतन किंवा रजावेतन ज्या महिन्यात देय असेल त्या महिन्यापासून अशा वर्गणीवरील व्याज देय होईल,

तसेच नियम ११ च्या पोट-नियम (२) च्या परंतुकानुसार, अग्रेषित करण्यात आलेल्या रकमेच्या बाबतीत ही रक्कम लेखाधिका-याकडून महिन्याच्या पंधरा तारखेपूर्वी प्राप्त झाली असेल तर त्या महिन्याचा पहिला दिवस ठेवीचा दिनांक समजण्यात येईल.

(४) नियम २८, २९ किंवा ३० खाली देण्यात येणा-या रकमेव्यतिरिक्त ज्या महिन्यात ही रक्कम दिली गेली त्या महिन्याच्या आधीच्या महिन्या अखेरपर्यंत किंवा ज्या महिन्यात देय होईल त्या महिन्यानंतरच्या सहाव्या महिन्याच्या अखेरपर्यंत यापैकी जो कालावधी कमी असेल त्या कोणत्याही कालावधीसाठी अशा रकमेवरील व्याज ज्या व्यक्तीला अशी रक्कम द्यावयाची असेल त्या व्यक्तीला देय होईल :

परंतु, लेखा अधिका-याने त्या व्यक्तीला किंवा तिच्या प्रतिनिधीला ज्या तारखेस ही रक्कम रोख देण्याचे तिला कळविले असेल किंवा या रकमेचा धनादेश ज्या तारखेस त्या व्यक्तीकडे टपालाने पाठविला असेल त्या बाबतीत असे कळविण्यात आल्याच्या किंवा यथास्थिती, धनादेश पाठविण्यात आल्याच्या तारखेच्या आधीच्या महिन्याच्या अखेरीपर्यंतच केवळ व्याज देय होईल.

Provided also that if the balance amount in the provident Fund Account of the subscriber is authorised by the Accounts Officer, but is actually paid after a period of one month to the subscriber or his heirs, as the case may be, through the Office where the subscriber was last working, the interest on the amount mentioned in this clause shall be calculated upto the date on which the amount is actually paid to the subscriber or his heirs, as the case may be, in accordance with the provisions laid down in this clause :

Provided also that where a subscriber on deputation to a body or corporation owned or controlled by the Government or autonomous organisation under the society's Registration Act, 1860 (21 of 1860) is subsequently absorbed in such Body/Corporation or Organisation with effect from retrospective date, for the purpose of calculating interest due on the found accumulation of the subscriber the date of issue of the orders regarding absorption shall be deemed to be the date on which the amount to the credit of the subscriber became payable subject however, to the condition that the amount recovered as subscription during the period commencing from the date of absorption and ending with the date of issue of orders of absorption shall be deemed to be subscriptions to the fund only for the purpose of awarding interest under this sub-rule.

[1]*Note*.–(1) Payment of interest on the fund beyond a period of six months may be authorised by,–

(a) The Accounts Officer upto a period of one year,

and

(b) The immediate supervisory Officer to the Accounts Officer (which expression includes Deputy Accountant General or Senior Deputy Accountant General, or the Accountant General, Heads of Offices in the case of Group 'D' Government servants and Chief Executive Officers of the Zilla Parishads in case of Zilla Parishads employees) upto any periods.

After he has personally satisfied himself that the delay in payment was occasioned by the circumstances beyond the control of the subscriber or person to whom such payment was to be made, and in every such case the administrative delay involved in the matter shall be fully investigated and action, if any, required to be taken.

(5) If subscriber holding a temporary post exercise on termination of his appointment, the option allowed by rule 28 of leaving in the fund, the amount accumulated to his credit, interest shall be allowed on that amount for not more than 6 months after the termination of the employee. If he obtains re-employment, under Government, deposits not withdrawn, will commence again to bear interest from the date on which subscriptions are renewed.

(6) Interest shall not be credited to the account of a Mohammedon subscriber if he informs the Accounts Officer that he does not wish to receive it, but if he subsequently ask for interest, it shall be credited with effect from the first day of the year in which he ask for it.

(7) The interest on amounts which under sub-rule (*3*) of rule 11, rule 25 or rule 26 are replaced at the credit of the subscriber in the fund, shall be calculated at such rates as may be successively prescribed under sub-rule (*1*) of this rule and so far as may be in the manner described in this rule.

(8) In case a subscriber is found to have drawn from the fund an amount in excess of the amount standing to his credit on the date of drawal, overdrawn amount, irrespective of whether the overdrawal has occured in respect of the advance or withdrawal or final payment from the Fund, shall be repaid by him with interest thereon, in one lump sum or in default, be ordered to be recovered by deduction in one lump sum, or suitable instalment as may be determined by the Competent Authority, from the emoluments of the subscriber, for the prupose of this sub-rule the rate of interest to be charged on overdrawn amount would be 2 ½ percent over and above, normal rate of provident fund balance under sub-rule (*1*) prevailing on the date of actual withdrawal of the amount, interest realised on the overdrawn amount shall be credited to the Government Account under a separate sub-head. "Interest on overdrawals from the Provident Fund" under the Head " 0049=Interest receipts 04; interest receipts of State/Union Territory Government ; 800 other receipts."

---

[1] This note was substituted by G. N. GAD dated 19-12-2015, Rule 4.

तसेच, वर्गणीदाराच्या भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्यामधील शिल्लक रक्कम लेखा अधिका-याने प्राधिकृत केली असेल परंतु ती रक्कम वर्गणीदार जेथे शेवटी कामावर होता त्या कार्यालयामार्फत किंवा यथास्थिती त्याच्या वारसाला एका महिन्याच्या कालावधीनंतर प्रत्यक्षपणे देण्यात आली असेल, तर या खंडात नमूद केलेल्या रकमेवरील व्याज, या खंडात नमूद केलेल्या तरतुदींच्या अनुसार, वर्गणीदारास किंवा यथास्थिती, त्याच्या वारसाला रक्कम ज्या तारखेला प्रत्यक्षपणे देण्यात आली असेल त्या तारखेपर्यंत गणण्यात येईल.

आणखी असे की, शासनाच्या मालकीच्या किंवा शासनाच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या एखाद्या मंडळाकडे किंवा महामंडळाकडे किंवा संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६० (१८६० चा २१) खालील एखाद्या स्वायत्त संघटनेमध्ये प्रतिनियुक्तीवर असलेल्या वर्गणीदारास भूतलक्षी तारखेपासून अशा मंडळामध्ये/महामंडळामध्ये किंवा संघटनेमध्ये नंतर सामावून घेण्यात आली असेल त्याबाबतीत, त्या वर्गणीदाराच्या निधीमधील जमा रकमांवर देय होणारे व्याज मोजण्याच्या प्रयोजनार्थ त्याला सामावून घेण्यासंबंधीच्या आदेशाची तारीख ही वर्गणीदाराच्या खात्यावर जमा असलेली रक्कम देय झाल्याची तारीख मानण्यात येईल. तथापि, ती (तारीख) त्याला सामावून घेतल्याच्या तारखेपासून सुरू होणा-या व सामावून घेतल्याच्या आदेशांच्या तारखेपर्यंतच्या कालावधीमध्ये वर्गणी म्हणून वसूल केलेली रक्कम ही, केवळ या पोट-नियमाखाली व्याज देण्याच्या प्रयोजनार्थ, निधीची वर्गणी असल्याचे मानण्यात येईल, या शर्तीच्या अधिन असेल.

[1] **टीप.**—(१) रक्कम प्रदानातील ६ महिन्यांपेक्षा अधिक कालावधीचा विलंब हा, वर्गणीदाराच्या किंवा जिला अशी रक्कम प्रदान करावयाची होती अशा व्यक्तीच्या आवाक्याबाहेरील परिस्थितीमुळे झाला असल्याबद्दल व्यक्तिशः खात्री झाल्यानंतर,-

(अ) लेखा अधिकारी एका वर्षाच्या कालावधीपर्यंतच्या निधीवरील व्याज प्रदानास मंजुरी देऊ शकेल,

आणि

(ब) लेखा अधिका-याच्या लगतचा वरिष्ठ पर्यवेक्षीय अधिकारी (यामध्ये, उप महालेखापाल/वरिष्ठ उप महालेखापाल अथवा महालेखापाल, तसेच गट-"ड" मधील शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत कार्यालय प्रमुख आणि जिल्हा परिषद कर्मचा-यांच्या बाबतीत जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी) कोणत्याही कालावधीपर्यंतच्या निधीवरील व्याज प्रदानास मंजुरी देऊ शकेल आणि प्रशासकीय विलंब झालेल्या अशा प्रत्येक प्रकरणातील विलंबाबाबत पूर्णपणे चौकशी करण्यात येईल आणि त्या विलंबास जबाबदार असलेल्या कर्मचारी/अधिका-यांविरुद्ध कारवाई करण्यात येईल.

(५) तात्पुरत्या पदावर काम करणा-या वर्गणीदाराने सेवेतून मुक्त झाल्यावर नियम २८ च्या उपबंधानुसार त्याच्या खाती जमा असलेली रक्कम निधीत शिल्लक ठेवण्याचा निर्णय घेतला असेल तर अशा बाबतीत त्या रकमेवर सेवासमाप्तीनंतर सहा महिनेपर्यंत व्याज देण्यात येईल. परंतु शासकीय सेवेत त्याला पुन्हा कामावर घेण्यात आले तर त्याची वर्गणी ज्या तारखेस पुन्हा चालू करण्यात येईल त्या तारखेपासून ज्या ठेवी काढून घेतलेल्या नसतील त्या ठेवींवर व्याज देण्यास प्रारंभ करण्यात येईल.

(६) मुसलमान कर्मचा-यांच्या बाबतीत जर त्याने व्याज घेण्याची आपली इच्छा नाही, असे लेखा अधिका-याला कळविले असेल तर त्याच्या खाती व्याज जमा करण्यात येणार नाही परंतु नंतर जर त्याने व्याजाची मागणी केली असेल, तर ज्या वर्षात अशी विनंती करण्यात आली असेल त्या वर्षातील पहिल्या दिवसापासून त्याच्या खाती व्याज जमा करण्यात येईल.

(७) नियम ११ च्या पोट-नियम (३), नियम २५ किंवा नियम २६ अन्वये ज्या रकमांवरील व्याज वर्गणीदाराच्या निधीमधील खात्यात पुन्हा जमा करण्यात आले असेल त्या रकमांवरील व्याज या नियमांच्या पोट-नियम (१) अन्वये क्रमशः विहित करण्यात येतील अशा दरानी आणि शक्य असेल तेथवर या नियमात वर्णन केलेल्या पध्दतीनुसार निश्चित करण्यात येईल.

(८) वर्गणीदाराने पैसे काढण्याच्या तारखेस त्याच्या खाती जमा असलेल्या रकमेपेक्षा जास्त रक्कम निधीतून काढली असल्याचे आढळून आले असेल तर त्या प्रकरणी, अशी जास्त काढलेली रक्कम ही, निधीतून घेतलेले अग्रिम किंवा काढून घेतलेली रक्कम किंवा अंतिम प्रदान म्हणून काढलेली रक्कम यांच्या बाबतीतील जास्त काढलेली रक्कम यापैकी कोणतीही रक्कम असली तरीही, त्यावरील व्याजासह एका ठोक रकमेत त्याने ती परत केली पाहिजे किंवा तशी त्याने ती परत केली नाही तर, वर्गणीदाराच्या वित्तलब्धीमधून एक ठोक रक्कम किंवा निर्धारित केल्याप्रमाणे योग्य हप्त्यांमध्ये रक्कम वजा करून ती वसूल करण्याचे आदेश सक्षम प्राधिका-यांकडून देण्यात येतील. या पोट-नियमाच्या प्रयोजनार्थ, जादा काढलेल्या रकमेवर, पोट-नियम (१) अन्वये, रक्कम प्रत्यक्ष काढल्याच्या तारखेस असलेल्या भविष्य निर्वाह निधीच्या शिल्लक रकमेवर सर्वसाधारण दरापेक्षा २ $\frac{१}{२}$ टक्के अधिक दराने व्याज आकारण्यात येईल. जास्त काढलेल्या रकमेवरील वसूल केलेले व्याज हे, "००४९, व्याजाच्या जमा रकमा-०४, राज्य/संघराज्य क्षेत्र शासनाकडून मिळालेल्या व्याजाच्या रकमा-८०० इतर जमा रकमा" या शीर्षाखाली "भविष्य निर्वाह निधीतून काढलेल्या जादा रकमांवरील व्याज" या स्वतंत्र उपशीर्षाखाली शासकीय लेख्यात जमा करण्यात येईल.

---

[1] शा. अधि. साप्रवि, दि. १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. ४ अन्वये, मूळ टीप (१) ऐवजी टीप (१) दाखल करण्यात आली.

Explanation.–(1) As a result of revision of pay scales, the arrears of provident fund subscription would become due from the month in which it is payable, in respect of such Government servants as were subscribing to their provident fund accounts at the minimum rate prescribed under the rules. The interest on arrears of subscription shall be payable from the month in which pay under the revised pay rules was due irrespective of the month in which such arrears are actually credited.

(2) As per rule 8(*1*)(*b*), the maximum subscription admissible is not more than the emoluments of subscriber, hence the subscriptions in excess of the maximum permissible subscription will not carry interest.

(3) If a subscriber found absconding, interest shall be allowed upto 6 months from the date of report from the police that the employee has not been traced.

(4) When a subscriber retires on superannuation, the period of 6 months for allowing interest shall exclude the immediate succeeding month.

(5) If the order of payment is issued after the 15th, it will be payable in the next month, and in such cases full interest shall be allowed for the month in which the order is issued.

13. Advances from the Fund.–(1) The appropriate sanctioning authority may sanction the payment to any subscriber advance for a sum not exceeding the amount of three months pay or half the amount standing to his credit in the fund, whichever is less, for any one of the following purposes.–

(*a*) to pay expenses in connection with the illness, confinement or a disability, including where necessary, the travelling expenses of a subscriber and members of his family or any person actually dependent on him ;

(*b*) to meet cost of higher education, including where necessary, travelling expenses of the subscriber and members of his family or any person actually dependent on him in the following cases, namely, (i) for education outside India for Academic, Technical, Professional or Vocational course beyond the High School stage, and (ii) for any medical, engineering or other technical or specified courses in India after completion of the High School studies :

Provided that clause (*b*) shall not apply if the course of study in the course of military education in any Sainik or Military School which commences before completion of the High School studies ;

(*c*) to meet expenses commensurate with the status of subscriber which by customary usage the subscriber has to incur in connection with the betrothals or marriage or of subscriber or of a member of his family or for any person actually dependent on him or other ceremonies ;

(*d*) to meet the cost of legal proceedings instituted by or against for subscriber or any member of his family or any person actually dependent upon him. The advance in this case may be available in addition to any advance admissible for the same purpose from any other Government source ;

(*e*) to meet the cost of the Subscriber's defence where he engages a legal practitioner to defend himself in an enquiry in respect of any alleged official misconduct on his part or any suit instituted against him ;

(*f*) to meet the cost of legal proceedings instituted by private party against the subscriber in respect of the matters connected with the discharge of his official duty ;

स्पष्टीकरण.-(१) या नियमान्वये विहित केलेल्या किमान दराने जे शासकीय कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधीमध्ये वर्गणी भरत होते अशा शासकीय कर्मचा-यांच्या संबंधात वेतनमानातील सुधारणेचा परिणाम म्हणून भविष्य निर्वाह निधीच्या वर्गणीची थकबाकी, ती ज्या महिन्यात देय असेल त्या महिन्यापासून देय (येणे) होईल. वर्गणीच्या थकबाकीवरील व्याज, सुधारित वेतन नियमान्वये ज्या महिन्यात देणे बाकी होते त्या महिन्यात अशी थकबाकी ज्या महिन्यात प्रत्यक्षपणे जमा केली गेली आहे तो महिना लक्षात न घेता त्या महिन्यापासून देय असेल.

(२) नियम ८(१) (ब) नुसार अनुज्ञेय असलेली वर्गणीची कमाल रक्कम वर्गणीदाराच्या वित्तलब्धीपेक्षा जास्त असणार नाही, म्हणूनच कमाल अनुज्ञेय वर्गणीपेक्षा अधिक असलेल्या वर्गणीच्या रकमेवर व्याज देण्यात येणार नाही.

(३) वर्गणीदार बेपत्ता झालेला आढळल्यास, कर्मचा-याला शोधून काढण्यात आलेले नाही अशा पोलिसांकडून मिळालेल्या अहवालाच्या तारखेपासून ६ महिन्यापर्यंतचे व्याज देण्यात येईल.

(४) जेव्हा वर्गणीदार नियत सेवावधीनंतर निवृत्त झाला असेल तेव्हा व्याज देण्यासाठी ६ महिन्यांच्या कालावधीतून लगतपूर्वीचा महिना वगळण्यात येईल.

(५) जर रक्कम देण्याचा आदेश १५ तारखेनंतर देण्यात आला असेल तर ती रक्कम पुढील महिन्यात देण्यात येईल व अशा प्रकरणांत ज्या महिन्यात रक्कम देण्याचा आदेश देण्यात आला असेल त्या महिन्याचे पूर्ण व्याज देण्यात येईल.

१३. निधीमधून मिळणारी अग्रिमे :

(१) मंजुरी देणारा योग्य प्राधिकारी, कोणत्याही वर्गणीदाराला त्याच्या तीन महिन्याच्या वेतनापेक्षा अधिक नसेल एवढी किंवा निधीमध्ये त्याच्या खाती जमा असलेल्या रकमेच्या निम्मी रक्कम यापैकी जी कमी असेल ती रक्कम खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रयोजनार्थ मंजूर करेल.

(अ) आजारपण, प्रसूती किंवा विकलांगता यासंबंधीचा खर्च भागविण्यासाठी, आणि यात आवश्यक असेल तेथे, वर्गणीदार आणि त्याचे कुटुंबीय किंवा त्याच्यावर प्रत्यक्ष अवलंबून असलेली कोणतीही व्यक्ती यांच्या प्रवास खर्चाचाही अंतर्भाव होईल.

(ब) खाली नमूद केलेल्या प्रकरणात, उच्च शिक्षणाचा खर्च भागविण्यासाठी आणि यात आवश्यक असेल तेथे, वर्गणीदार आणि त्याचे कुटुंबीय आणि प्रत्यक्षात त्याच्यावर अवलंबून असलेली कोणतीही व्यक्ती यांच्या प्रवासाच्या खर्चाचा समावेश असेल (एक) माध्यमिक शाळेच्या टप्प्यानंतर भारताबाहेर विद्याविषयक, तांत्रिक, व्यावसायिक किंवा व्यवसाय शिक्षण पाठ्यक्रमाचा खर्च भागविण्यासाठी, आणि (दोन) उच्च माध्यमिक शिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर भारतातील कोणत्याही वैद्यकीय, अभियांत्रिकी, किंवा इतर तांत्रिक किंवा विनिर्दिष्ट शिक्षणक्रमाचा खर्च भागविण्यासाठी :

परंतु, जर या शिक्षणाचा पाठ्यक्रम हा उच्च माध्यमिक शिक्षण पूर्ण होण्यापूर्वी सुरू होणा-या कोणत्याही सैनिकी किंवा लष्करी शाळेतील सैनिकी शिक्षणाचा पाठ्यक्रम असेल तर खंड " ब " लागू होणार नाही.

(क) वर्गणीदार, त्याच्या कुटुंबातील एखादी व्यक्ती किंवा त्याच्यावर प्रत्यक्ष अवलंबून असलेली एखादी व्यक्ती यांना वाङनिश्चय किंवा विवाह किंवा इतर धार्मिक कार्यासाठी परंपरागत रूढीनुसार, आपल्या दर्जानुसार जो खर्च करणे भाग असेल तो खर्च भागविण्यासाठी.

(ड) वर्गणीदार, किंवा त्याच्या कुटुंबातील कोणतीही व्यक्ती किंवा त्याच्यावर प्रत्यक्ष अवलंबून असलेली एखादी व्यक्ती यांच्याविरुद्ध दाखल केलेल्या कोणत्याही कायदेशीर कार्यवाहीचा खर्च भागविण्यासाठी या प्रकरणात याच प्रयोजनासाठी इतर कोणत्याही शासकीय मार्गाने अनुज्ञेय असलेल्या अग्रिमाशिवाय हे अग्रिम उपलब्ध करून देण्यात येईल.

(इ) वर्गणीदाराने एखाद्या अभिकथित कार्यालयीन गैरवर्तनाच्या किंवा त्याच्याविरुद्ध दाखल करण्यात आलेल्या एखाद्या दाव्याच्या संबंधातील चौकशीमध्ये स्वतःचा बचाव करण्यासाठी विधी व्यावसायिक नेमला असल्यास त्याच्या बचावासाठी झालेला खर्च भागविण्यासाठी.

(फ) आपली पदीय कर्तव्ये पार पाडीत असतांना कोणत्याही बाबींच्या संबंधात एखाद्या खाजगी पक्षकाराने वर्गणीदाराविरुद्ध दाखल केलेल्या कोणत्याही कायदेशीर कार्यवाहीचा खर्च भागविण्यासाठी.

(*g*) to meet the cost of a plot for construction of house or of a flat or a residence or to make any payment towards the allotment of a plot or flat by the City and Industrial Development Corporation or the Maharashtra Housing and Area Development Authority or a Co-opeative Society or a private builder or of reconstructing or making additions or alterations or upkeep of a house or a flat in which the subscriber is residing at the place of his duty ;

(*h*) to meet the cost of purchasing a television set or a refrigerator, or a washing machine or a solar cooker.

[1](2) The appropriate sanctioning authority may, in special circumstances, sanction the payment to any subscriber as an advance, a sum not exceeding the amount of three months pay or half the amount standing to his credit in the fund, whichever is more but not more than actual expenses also if it is satisfied that the subscriber concerned requires the advance for reasons other than those mentioned in sub-rule (*1*).

(3) No advance shall be granted to any subscriber under sub-rule (*2*) until the repayment of at least twelve instalments of the previous advance or until the last instalment thereof whichever is earlier is made.

(4) When an advance is sanctioned under sub-rule(*2*), the balance of the previous advance not recovered, shall be added to the advance sanctioned before payment of the last instalment of any previous advance is completed and the instalment for the recovery shall be fixed with reference to the consolidated amount.

(5) After sanctioning the advance, the amount shall be drawn on an authorisation from the Accounts Officer, in case where the application of final payment had been forwarded to the Account Officer under clause 2(*b*) of the Note under sub-rule (*4*) of rule 28.

Note.–(1) The appropriate sanctioning authorities for the purpose of this rule are specified in the second schedule.

Note.–(2) A subscriber shall be permitted to take an advance once in a year under clause (*b*) of sub-rule (*1*) of rule 13 in relaxation of the condition of sub-rule (*3*).

Note.–(3) Productions of documentary evidence for drawal of advance may not be insisted, it would suffice if the employee give sufficient details at the time of application about illness, higher education, house repairs or building and marriage.

Note.–(4) The list of the courses/studies for which advances/withdrawals are permissible, is given in Appendix B.

Note.–(5) Advance may be granted after expenditure is incurred if the application is not submitted unreasonably long after the event.

Note.–(6) No temporary advance should be sanctioned during the last three months of the service.

Note.–(7) The manner of fixing number of instalments for recovery of consolidated amount is explained in the Appendix C.

---

1. These sub-rules were substituted for sub-rules (*2*), (*3*) and (*4*) by G. N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 5.

(ग) घराच्या किंवा सदनिकेच्या किंवा एखाद्या निवासस्थानाच्या बांधकामासाठी एखाद्या भूखंडाच्या खरेदीचा खर्च भागविण्यासाठी अथवा शहर व औद्योगिक विकास महामंडळातर्फे (सिडकोतर्फे) किंवा महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरणातर्फे किंवा एखाद्या सहकारी संस्थेतर्फे किंवा एखाद्या खाजगी गृहशिल्पीकडून एखादा भूखंड किंवा सदनिका मिळविण्यासाठी द्यावयाची रक्कम देण्याकरिता किंवा वर्गणीदार त्याचे कर्तव्य पार पाडीत असतांना जेथे राहत असेल त्या ठिकाणी नवीन बांधकाम करणे किंवा त्यात भर घालणे किंवा त्यात फेरबदल करणे किंवा त्या घराची किंवा सदनिकेची निगा राखणे याचा खर्च भागविण्यासाठी.

(ड) दूरचित्रवाणी संच किंवा प्रशीतक किंवा कपडे धुण्याचे यंत्र किंवा सूर्यचूल (सोलर कुकर) खरेदी करण्यासाठी करण्यात येणारा खर्च भागविण्यासाठी.

[१](२) समुचित मंजुरी प्राधिकारी विशेष परिस्थितीत, जर पोट-नियम (१) मध्ये नमूद केलेल्या कारणांव्यतिरिक्त अन्य कारणांसाठी वर्गणीदाराला अग्रिम मिळणे आवश्यक आहे, अशी त्याची खात्री झाली तर, कोणत्याही वर्गणीदारास तीन महिन्यांच्या वेतनाच्या रकमेपेक्षा अधिक होणार नाही किंवा त्याच्या निधीमध्ये जमा असलेल्या रकमेच्या अर्धी रक्कम यांपैकी जी अधिक असेल परंतु प्रत्यक्ष खर्चापेक्षा अधिक नसेल इतकी रक्कम अग्रिम म्हणून मंजूर करू शकेल.

(३) पूर्वी घेतलेल्या अग्रिमाचे किमान बारा हप्ते किंवा त्या अग्रिमाचा शेवटचा हप्ता, यापैकी जो आधी असेल त्याची परतफेड होईपर्यंत कोणत्याही वर्गणीदाराला उप-नियम (२) अन्वये अग्रिम मंजूर करण्यात येणार नाही.

(४) उप-नियम (२) अन्वये अग्रिम मंजूर केले तर, पूर्वीच्या वसूल न झालेल्या अग्रिमाची शिल्लक रक्कम, पूर्वीच्या अग्रिमाच्या शेवटच्या हप्त्याचा भरणा करण्यापूर्वी मंजूर करण्यात आलेल्या अग्रिमात मिळविण्यात येईल आणि त्याच्यासाठीच्या वसुलीचे हप्ते एकंदर अनुषंगाने निश्चित करण्यात येतील.

(५) अग्रिमाची रक्कम मंजूर करण्यात आल्यानंतर ज्या प्रकरणी अंतिम प्रदानाचे अर्ज नियम २८ च्या पोट-नियम (४) खालील टीप खंड २ (ब) या अन्वये लेखा अधिका-याकडे पाठविण्यात आले असतील अशा प्रकरणी ती रक्कम, लेखा अधिका-याने प्राधिकृत केल्यानंतर काढण्यात येईल.

टीप.–(१) या नियमाच्या प्रयोजनार्थ योग्य मंजुरी प्राधिकारी दुस-या अनुसूचित विनिर्दिष्ट केले आहेत.

टीप.–(२) नियम १३ पोट-नियम (१), खंड (ब) अन्वये पोट-नियम (३) च्या शर्ती शिथील करून, वर्गणीदाराला वर्षातून एकदा अग्रिम घेण्यास मुभा राहील.

टीप.–(३) अग्रिम काढण्यासाठी कागदोपत्री पुरावे सादर करण्याचा आग्रह धरला जाणार नाही, कर्मचा-याने अर्ज करतेवेळी आजारपण, उच्चशिक्षण, घरदुरुस्ती किंवा इमारत बांधणे आणि लग्न याबाबत पुरेसा तपशील दिला तर तो पुरेसा असेल.

टीप.–(४) ज्या पाठ्यक्रमासाठी/अभ्यासक्रमासाठी अग्रिम घेणे/रक्कम काढणे अनुज्ञेय आहे त्या पाठ्यक्रमांची/अभ्यासक्रमांची सूची परिशिष्ट (ब) मध्ये दिली आहे.

टीप.–(५) जर घटनेनंतर अवाजवी उशिरा अर्ज सादर केला नसेल तर खर्च केल्यानंतरही अग्रिम मंजूर करता येईल.

टीप.–(६) सेवेच्या शेवटच्या तीन महिन्यांत कोणतेही तात्पुरते अग्रिम मंजूर केले जाणार नाही.

टीप.–(७) एकत्रित रकमेची वसुली करण्यासाठी हप्त्यांची संख्या निश्चित करण्याची रीत परिशिष्ट " क " मध्ये स्पष्ट करण्यात आली आहे.

---

१. शा. अधि. साप्रवि, दि. १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. ५ अन्वये, मूळ उप-नियम (२), (३) आणि (४) ऐवजी उप-नियम (२), (३) आणि (४) दाखल करण्यात आले.

14. Recovery of Advances.–(1) An advance shall be recovered from the subscriber in such number of equal monthly instalments as the sanctioning authority may direct, but such instalments shall not be less than 12 unless the subscriber so elects and not more than 24. In special cases where the amount of advance exceeds three month's pay of the subscriber under sub-rule (*2*) of rule 13 the sanctioning authority may fix such number of instalments not exceeding 36. A subscriber may, at his option, repay more than one instalment in a month. Each instalment shall be a number of whole rupees, the amount of advance being raised or reduced, if necessary to admit of the fixation of such instalments.

(2) The recovery of an advance shall be made in the manner provided in rule 11 for the recovery of subscriptions, and shall commence with the issue of pay for the month following the month in which the advance is drawn. The recovery shall not be made, except with the subscriber's consent while he is in receipt of subsistance grant or is on leave of ten days or more in any calendar month which either does not carry any leave salary or carries leave salary equal to or less than half-pay or half-average pay, as the case may be. The recovery may be postponed, on the subscriber's written request by the sanctioning authority during the recovery of an advance of pay granted to the subscriber.

(3) If an advance has been granted to a subscriber and drawn by him and the advance is subsequently disallowed before repayment is completed, the whole of the balance of the amount withdrawn shall forthwith be repaid by the subscriber to the fund, or in default be ordered by the Accounts Officer to be recovered by deduction from the emoluments of the subscriber in lump sum or in monthly instalments not exceeding 12 as may be directed by the authority, competent to sanction an advance for the grant of which special reasons are required under sub-rule (*2*) of 13 :

Provided that, before such advance is disallowed the subscriber shall be given an opportunity to explain to the sanctioning authority in writting and within 15 days of the receipt of communication by him, why the repayment shall not be enforced, and if an explanation is submitted by the subscriber within the said period, it shall be referred to the Government for decision ; and if no such explanation within the said period is submitted by him, the repayment of the advance shall be enforced in the manner prescribed in this sub-rule.

(4) recoveries made under this rule shall be credited as they are made to the subscriber's account in the fund.

15. Wrongful use of Advance.–Notwithstanding anything in these rules, if the sanctioning authority has reason to doubt that the money drawn as an advance from the fund under rule 13, has not been utilised for the purpose for which the sanction was given for the drawal of the money, he shall, after communicating to the subscriber the reasons for his doubt, call upon him to explain in writing and within fifteen days of receipt of such communication, whether the advance has been utilised by him for the purpose for which sanction was given to the drawal of money. If the sanctioning authority is not satisfied with the explanation, furnished by the subscriber, the authority shall direct the subscriber to repay the amount of advance to the fund forthwith or, in default, order the amount to be recovered by deduction in one lump sum or in monthly instalments not exceeding twelve from the emoluments of the subscriber even if he is on leave.

Note.–The term emolumnets in this rule does not include subsistance allowance.

१४. अग्रिमाची वसुली :

(१) वर्गणीदाराकडून अग्रिमाची वसुली, मंजुरी प्राधिकारी निदेश देईल तितक्या समान मासिक हप्त्यामध्ये करण्यात येईल, परंतु वर्गणीदारानेच तशी मागणी केलेली नसेल तर अशा हप्त्यांची संख्या बारापेक्षा कमी असणार नाही आणि चोवीस पेक्षा अधिक होणार नाहीत. नियम १३ पोट-नियम (२) खालील अग्रिमाची रक्कम, वर्गणीदाराच्या तीन महिन्यांच्या वेतनापेक्षा अधिक होईल अशा विशेष प्रकरणामध्ये मंजुरी प्राधिकारी अशा हप्त्यांची संख्या ३६ पेक्षा अधिक होणार नाही, अशा प्रकारे निश्चित करू शकेल. वर्गणीदारास आपल्या इच्छेनुसार, महिन्यातून एकापेक्षा अधिक हप्त्यांनी परतफेड करता येईल. प्रत्येक हप्ता संपूर्ण रुपयांत असेल असे हप्ते ठरवता यावे म्हणून प्रसंगी अग्रिमाची रक्कम कमी किंवा जास्त करून घेतली जाईल.

(२) अग्रिमाची वसुली नियम ११ मध्ये वर्गणीच्या वसुलीबाबत तरतूद केलेल्या पद्धतीनुसार केली जाईल आणि ही वसुली, अग्रिम ज्या महिन्यात काढण्यात आले त्यानंतरच्या महिन्याच्या वेतनापासून सुरू केली जाईल. वर्गणीदाराला जेव्हा निर्वाह अनुदान मिळत असेल किंवा तो कोणत्याही कॅलेंडर महिन्यात दहा दिवस किंवा त्याहून अधिक काळ रजेवर असेल आणि त्या कालावधीत रजा वेतन मिळणार नसेल किंवा हे रजा वेतन अर्धवेतनाच्या किंवा अर्धसरासरी वेतनाच्या बरोबर किंवा यथास्थिती त्यापेक्षा कमी असेल तर वर्गणीदाराच्या संमतीशिवाय अग्रिमाची वसुली केली जाणार नाही. अशी वसुली, वर्गणीदाराने लेखी विनंती केल्यास, त्याला देण्यात आलेल्या वेतन अग्रिमाच्या वसुलीच्या कालावधीत मंजुरी प्राधिकारी स्थगित करू शकेल.

(३) जर वर्गणीदाराला मंजूर करण्यात आलेले आणि त्याने प्रत्यक्ष घेतलेले अग्रिम, नंतर त्याची संपूर्ण परतफेड होण्यापूर्वी नामंजूर करण्यात आले असेल तर घेतलेल्या अग्रिमाची संपूर्ण रक्कम किंवा शिल्लक रक्कम वर्गणीदाराला निधीमध्ये तात्काळ भरावी लागेल किंवा, त्यात कसूर झाल्यास नियम १३ च्या पोट-नियम (२) अन्वये विशेष कारणासाठी देण्यात येणा-या अग्रिमास मंजुरी देणा-या सक्षम प्राधिका-याने निर्देशित केल्याप्रमाणे एकरकमी किंवा बारापेक्षा अधिक नाही अशा हप्त्यांमध्ये वर्गणीदाराला वित्तलब्धीमधून वजात करून वसूल करण्यात येईल :

परंतु असे अग्रिम नामंजूर करण्यापूर्वी वर्गणीदाराला तसे कळविण्यात आल्यापासून पंधरा दिवसांच्या आत परतफेडीची सक्तीने वसुली का करण्यात येवू नये या संबंधीचा लेखी खुलासा मंजुरी अधिका-याकडे सादर करण्याची त्यास संधी देण्यात येईल, आणि जर उक्त कालावधीमध्ये वर्गणीदाराकडून स्पष्टीकरण सादर करण्यात आले तर, ते निर्णयाकरिता शासनाकडे पाठविण्यात येईल आणि जर त्याच्याकडून उक्त कालावधीमध्ये असे स्पष्टीकरण सादर करण्यात आले नाही तर, अग्रिमाच्या परतफेडीची, या पोट-नियमामध्ये विहित केलेल्या रीतीने वसुली करण्यात येईल.

(४) या नियमाखाली करण्यात येणारी वसुली ती जसजशी करण्यात येईल त्याप्रमाणे वर्गणीदाराच्या निधीमधील लेख्यात जमा करण्यात येईल.

१५. अग्रिमाचा अयोग्य विनियोग :

या नियमामध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, नियम १३ अन्वये निधीमधून अग्रिम म्हणून काढलेली रक्कम, रक्कम काढण्याची मंजुरी ज्या प्रयोजनाकरिता देण्यात आली होती त्या प्रयोजनासाठी वापरली गेली नाही अशी जर मंजुरी अधिका-याला शंका आली, तर तो त्याला तशी शंका येण्याची कारणे वर्गणीदाराला कळवील व वर्गणीदाराला ती कळविण्यात आल्यापासून पंधरा दिवसाच्या आत, पैसे काढण्याची मंजुरी ज्या प्रयोजनासाठी देण्यात आली होती त्या प्रयोजनाकरिता वर्गणीदाराकडून अग्रिम वापरण्यात आले किंवा कसे याबाबत लेखी स्पष्टीकरणे करण्यास वर्गणीदारास फर्मावतील. जर वर्गणीदाराने केलेल्या स्पष्टीकरणाने मंजुरी प्राधिका-याचे समाधान झाले नाही तर, तो प्राधिकारी वर्गणीदारास अग्रिमाची रक्कम निधीत तात्काळ परत भरण्याचा निदेश देईल किंवा तसे न केल्यास वर्गणीदाराच्या वित्तलब्धीमधून, जरी तो रजेवर असला तरी, एकाच ठोक रकमेत किंवा बारापेक्षा जास्त होणार नाहीत अशा मासिक हप्त्यांनी वजात करून ती रक्कम वसूल करण्याचा आदेश देईल.

टीप.—या नियमातील "वित्तलब्धी" या संज्ञेत निर्वाह भत्त्याचा समावेश होत नाही.

16. Withdrawals from the fund.–Subject to the conditions specified therein the withdrawals may be sanctioned by the authorities competant to sanction an advance for special reasons under sub-rule (*2*) of rule 13 at any time.–

(A) After the completion of twenty years of service (including broken period of service, if any) of a subscriber or within the ten years before the date of his retirement on superannuation, whichever is earlier, from the amount standing to his credit in the fund, for one or more of the following purpose, namely.–

(1) To meet the cost of higher education including where necessary, the travelling expenses of the subscriber and members of his family or any person actually dependent on him in the following cases, namely.–

(*a*) For education outside India for academic, technical, professional or vocational courses beyond the High School stage ; and

(*b*) For any medical, engineering, other technical or specialised courses in India beyond the High School stage or military training in any Sainik or Military School below the High School stage.

(2) To meet the expenditure in connection with the betrothal or marriage of the subscriber or his sons or his dauthters and any other female relation actually dependent on him.

(3) To meet the expenses in connection with the illness, including where necessary travelling expenses of the subscriber and members of his family or any person actually dependent on him.

(B) After completion of ten years of service (including broken periods of service, if any) of a subscriber or within ten years before the date of his retirement on superannuation whichever is earlier, from the amount standing to his credit in the fund for one or more of the following purposes.–

(*i*) building or acquiring a suitable house or ready built-up flat for his residence including the cost of site ;

(*ii*) repaying an outstanding amount on account of loan expressly taken for building or acquiring a suitable house or ready built-up flat for his residence ;

(*iii*) purchasing a house site for building a house thereon for his residence or repaying any outstanding amount of loan expressly taken for this purpose ;

(*iv*) reconstructing or making additions or alterations or up-keep of house or a flat already owned or acquired by a subscriber ;

(*v*) renovating, additions or alterations or up-keep of an ancestral house at a place other than the place of duty or to a house build-up with the assistance of loan from Government at a place other than the place of duty ;

(*vi*) construction a house on site purchased under clause (*iii*).

(C) Within one year before the date of a subscriber's retirement from the amount standing to his credit in the fund for the purpose of acquiring a farm land or business premises or both.

(D) Once during the course of financial year, on account equivalent to one year's subscription paid for by the subscriber towards the Group Insurance Scheme introduced by the State Government under Government Resolution, Finance Department No. DOI-2081-4701-ADM-5, dated 26th April 1982, for its employees on self financing and contributory basis.

(E) After completion of fifteen years of service of a subscriber or five years before the date of retirement on superannuation, whichever is earlier for the purpose of purchasing of a motor car or for repaying Government loan expressly taken for this purpose, subject to the conditions laid down in the note under rule 18.

१६. निधीमधून रक्कम काढणे.–नियम १३, पोट-नियम (२) अन्वये अग्रिम मंजूर करण्यास सक्षम असणा-या प्राधिका-यांना विशेष कारणास्तव उक्त नियमात विनिर्दिष्ट केलेल्या शर्तीना अधीन राहून पुढीलपैकी कोणत्याही वेळी रक्कम काढण्यास मंजुरी देता येईल.

(अ) एखाद्या वर्गणीदाराची वीस वर्षाची सेवा पूर्ण झाल्यानंतर (सेवेत खंड झालेला असल्यास खंडित सेवेचा समावेश करून) अथवा त्याचा नियत सेवावधी पूर्ण होवून तो सेवानिवृत्त होण्यापूर्वी दहा वर्षे, यापैकी जी घटना अगोदरची असेल त्यावेळी, वर्गणीदाराच्या खाती जमा असलेल्या निधीच्या रकमेतून पुढीलपैकी एका किंवा अनेक प्रयोजनार्थ, म्हणजेच–

(१) खालील बाबतीत, वर्गणीदार व त्याच्या कुटुंबातील व्यक्ती किंवा त्याच्यावर प्रत्यक्ष अवलंबून असलेली कोणतीही व्यक्ती यांच्या आवश्यक असेल तेथे प्रवास खर्चासह, उच्च शिक्षणाचा खर्च भागविण्यासाठी जसे–

(अ) माध्यमिक शाळेच्या टप्यानंतरचा शैक्षणिक, तांत्रिक, व्यावसायिक किंवा धंदाविषयक पाठ्यक्रम भारताबाहेर पूर्ण करण्याकरिता आणि

(ब) माध्यामिक शाळेच्या टप्यानंतरचा वैद्यकीय, अभियांत्रिकी किंवा इतर तांत्रिक किंवा विशेषीकृत पाठ्यक्रम, किंवा माध्यमिक शाळेच्या टप्प्याखालील सैनिकी किंवा लष्करी शाळेतील प्रशिक्षणे पूर्ण करण्याकरिता.

(२) वर्गणीदार अथवा त्याचे मुलगे किंवा मुली अथवा त्यांच्यावर प्रत्यक्षपणे अवलंबून असलेली त्याची स्त्री नातेवाईक यांच्या वाङःनिश्चय किंवा विवाह या संबंधातील खर्च भागविण्याकरिता.

(३) वर्गणीदार आणि त्याच्या कुटुंबातील व्यक्ती किंवा प्रत्यक्षपणे त्याच्यावर अवलंबून असलेली अन्य व्यक्ती यांच्या संबंधातील आजारपणाचा आवश्यक असेल तर प्रवास खर्चासह खर्च भागविण्यासाठी.

(ब) वर्गणीदाराची सेवा १० वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर (सेवेत खंड पडला असल्यास खंडित सेवेचा समावेश करून) किंवा नियत वयोमान झाल्यामुळे तो ज्या तारखेस सेवानिवृत्त होईल, त्या तारखेपूर्वी १० वर्षाच्या कालावधीत यापैकी जी घटना अगोदरची असेल त्यावेळी निधीमध्ये त्याच्या खात्यामध्ये जमा असलेल्या रकमेतून पुढीलपैकी एका किंवा अनेक प्रयोजनार्थः–

(एक) त्याला राहण्यासाठी योग्य असे घर किंवा सदनिका बांधण्यासाठी किंवा घेण्यासाठी, तयार सदनिका घेण्यासाठी यात जागेच्या खर्चाचा समावेश आहे.

(दोन) त्याला राहण्यासाठी योग्य असे घर बांधण्यासाठी किंवा घेण्यासाठी किंवा तयार सदनिका घेण्यासाठी घेतलेले कर्ज असे जेथे स्पष्टपणे म्हटलेले असेल, अशा कर्जाच्या रकमेची परतफेड करण्यासाठी.

(तीन) त्याला राहण्यासाठी घर बांधण्याकरिता, जागा घेण्यासाठी किंवा या प्रयोजनार्थ घेतलेले कर्ज असे जेथे स्पष्टपणे म्हटलेले असेल, अशा कोणत्याही कर्जाची उर्वरित रक्कम फेडण्यासाठी.

(चार) पूर्वीपासूनच वर्गणीदाराच्या मालकीच्या असलेल्या किंवा त्याने घेतलेल्या घराची किंवा सदनिकेची पुनर्रचना करणे किंवा त्यात भर घालणे त्यामध्ये फेरफार करणे किंवा त्याची दुरुस्ती यांसाठी.

(पाच) कामाच्या ठिकाणाव्यतिरिक्त अन्यत्र असलेल्या वडिलोपार्जित घराचे अथवा शासनाकडून कर्ज घेऊन कामाच्या ठिकाणाव्यतिरिक्त अन्यत्र बांधलेल्या घराचे नवीकरण त्यात भर घालणे किंवा त्यात फेरफार करणे अथवा त्याची दुरूस्ती करणे यासाठी.

(सहा) उपखंड (तीन) अन्वये खरेदी केलेल्या जागेवर घर बांधण्यासाठी.

(क) वर्गणीदाराच्या सेवानिवृत्तीच्या तारखेपूर्वीच्या एक वर्षाच्या कालावधीत त्याच्या नावे निधीमध्ये जमा झालेल्या रकमेतून शेतीसाठी जमीन किंवा व्यवसायाकरिता जागा खरेदी करण्यासाठी किंवा दोन्ही प्रयोजनार्थ.

(ड) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक डीओआय-२०८१/४७०१/ए.डी.एम.-५, दिनांक २६-४-१९८२ अन्वये राज्य शासनाद्वारे त्यांच्या कर्मचा-यांसाठी अंशदाय पद्धतीने आपली आपण वित्त व्यवस्था करण्याच्या स्वरूपात राबविण्यात येणा-या गट विमा योजनेत वर्गणीदाराने भरलेल्या वार्षिक वर्गणीच्या समतुल्य रक्कम वित्तीय वर्षाच्या कालावधीत एकदा भरण्यासाठी.

(इ) वर्गणीदाराच्या सेवेची १५ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर किंवा नियत सेवावधीनंतर सेवानिवृत्त होण्याच्या पाच वर्षे आधी, यापैकी जी अगोदर असेल त्या तारखेस, नियम १८ खालील टिप्पणीत दिलेल्या शर्तीच्या अधीन, मोटार गाडी खरेदी करण्यासाठी किंवा स्पष्टपणे या प्रयोजनासाठी घेतलेल्या शासकीय कर्जाची परतफेड करण्यासाठी.

(F) After completion of fifteen years of service (including broken periods of service, if any) for making deposit for booking a car or for purchase of a motor-cycle or scooter or moped, etc., subject to the conditions laid down in the note under rule 18.

(G) After completion of twenty eight years of service (including broken periods of service, if any) or within three years before the date of retirement on superannuation whichever is earlier, for the purpose of extensive repairs or over-hauling a motor-car, subject to the conditions laid down in the note under rule 18.

[1](H) After completion of five years of service of a subscriber, for purchases of Personal Computer or Tablet Personal Computer, or Laptop with printer.

(I) After completion of ten years of service (including broken period of service, if any) of a subscriber or within the ten years before the date of his retirement on superannnuation, whichever is earlier, from the amount standing to his credit in the fund for meeting the expenses for pilgrimage of the subscriber or members of his family.

Note.–(1) A subscriber who has availed himself of an advance under " Low Income Group Housing Scheme " or advance under rule 134 of the Bombay Financial Rules, 1959 (as amended from time to time) granted for the purpose of building a house, or has been allowed any assistance in this regard from any other Government source, shall be eligible for the grant of final withdrawal under sub-clause (*i*) and (*iii*) for the purpose satisfying therein and also for the purposes of repayment of any loan taken under the aforesaid scheme, subject to the limit specified in the provision to sub-rule (*2*) of rule 20.

If a subscriber has an ancestral house or build-up house at a place other than the place of his duty with the assistance of loan taken from Government he shall be eligible for the grant of final withdrawal under sub-clause (*i*) and (*iii*) and (*iv*) of clause (*B*) for purchase of house site or for construction of another house or for acquiring a ready built-up flat at the place of his duty.

Note.–(2) Withdrawal under clause (*i*) and (*iv*), (*v*) or (*vi*) of clause (*B*) shall be sanctioned only after a subscriber has submitted a plan of house to be constructed or of the additions or alterations to be made, duly approved by the local Municipal Body, of the area where the site or house is situated and only in cases where the plan is actually got to be approved.

Note.–(3) Withdrawal under sub-clauses (*i*) and (*iv*) of clause (*B*) shall also be allowed where house site is in the name of wife or husband, provided she or he is the first nominee to receive provident fund money in the nomination made by the subscriber.

Note.–(4) Only one withdrawal shall be allowed for the same purpose under this rule. But marriage or education of different childern or illness of different cause or further additions or alterations to a house or a flat shall not be treated as the same purpose. Second or subsequent withdrawal under sub-clause (*i*) or (*vi*) of clause (*B*) shall be allowed upto the limit laid down under the rule.

[1]*Note.—(4A)* The amount of withdrawal is limited to Rs. 50,000 for purchase of Personal Computer or Tablet Personal Computer, or Laptop with printer or three-fourths of the amount standing to the credit of the subscriber in the General Provident Fund or, actual cost of the Personal Computer, or Tablet Personal Computer, or Laptop with printer, whichever is less. Only one withdrawal shall be allowed for this purpose under clause (*G*). Withdrawal under this clause shall not be allowed if a computer advance from the sanctioned grant of the Government is being sanctioned.

---

1. Clauses (H) and (I) were inserted by G. N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 6(i).

(फ) वर्गणीदाराची सेवा १५ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर (मध्ये खंड झाला असल्यास खंडीत सेवेचा समावेश करून) नियम १८ खालील टिप्पणीत दिलेल्या शर्तीच्या अधीन राहून, मोटारगाडी नोंदविण्याकरिता रक्कम भरण्यासाठी किंवा मोटारसायकल किंवा स्कुटर किंवा मोपेड इ. खरेदी करण्यासाठी.

(ग) वर्गणीदाराची सेवा अठ्ठावीसवर्षे पूर्ण झाल्यानंतर (मध्ये खंड झाला असल्यास खंडीत सेवेचा समावेश करून) किंवा नियत सेवावधीनंतर सेवानिवृत्तीच्या तारखेपूर्वी तीन वर्षाच्या दरम्यान, यापैकी जे अगोदर असेल तेव्हा नियम १८ खालील टिप्पणीमध्ये दिलेल्या शर्तीच्या अधीन राहून मोटरगाडीची मोठी दुरूस्ती किंवा संधारण (ओव्हर हॉलिंग) करण्याच्या प्रयोजनार्थ.

[१](ह) वर्गणीदाराच्या सेवेची पाच वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर वैयक्तिक संगणक संच (पर्सनल कॉम्प्युटर) किंवा लॅपटॉप किंवा टॅबलेट संगणक प्रिंटर खरेदी करण्याकरिता.

(आय) वर्गणीदाराच्या सेवेची दहा वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर (मध्ये खंड झाला असल्यास, खंडीत सेवेचा कालावधी समाविष्ट करून) किंवा नियत सेवावधीनुसार सेवानिवृत्तीच्या दिनांकापूर्वी दहा वर्षे, यापैकी जे अगोदर घडेल तेव्हा, वर्गणीदाराच्या खाती जमा असलेल्या निधीच्या रकमेतून वर्गणीदाराच्या किंवा त्याच्या कुटुंबातील सदस्यांच्या धार्मिक यात्रेचा खर्च भागविण्यासाठी.

टीप.–(१) ज्या वर्गणीदाराला "कमी उत्पन्न गट गृह निर्माण योजनेखाली" किंवा मुंबई वित्तीय नियम, १९५९ (वेळोवेळी सुधारणा केल्याप्रमाणे) याच्या नियम १३४ अन्वये घरबांधणीसाठी मंजूर केलेले अग्रिम मिळालेले असेल किंवा या बाबतीत त्याला अन्य कोणत्याही प्रकारे शासनाकडून कोणतेही सहाय्य देण्यात आले असेल तर तो वर्गणीदार नियम २० पोट-नियम (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मर्यादेस अधिन राहून खंड (एक) व (तिन) अन्वये, त्या खंडामध्ये विनिर्दिष्ट प्रयोजनार्थ, तसेच उपरोक्त योजनेखाली घेतलेल्या कोणत्याही कर्जाची परतफेड करण्याच्या प्रयोजनार्थ अंतिमरीत्या रक्कम काढण्यासाठी मंजुरी मिळण्यास पात्र असेल. वर्गणीदाराचे वडिलोपार्जित घर असेल किंवा त्याने शासनाकडून कर्ज घेऊन त्याच्या कामाच्या ठिकाणा व्यतिरिक्त अन्यत्र एखादे घर बांधले असेल तर, खंड (ब) चे उपखंड (एक), (तीन) व (चार) अन्वये त्याच्या कामाच्या ठिकाणी घरासाठी जागा खरेदी करण्यासाठी किंवा दुसरे घर बांधणीकरिता अथवा त्याला राहण्यासाठी तयार सदनिका घेण्यासाठी अंतिमरीत्या रक्कम काढण्यासाठी मंजुरी मिळण्यास तो पात्र असेल.

टीप.–(२) वर्गणीदाराने, तो जर घर बांधणार असेल तर त्या घराचा किंवा तो जर आपले घर वाढवून घेणार असेल किंवा त्यात फेरफार करणार असेल तर त्यासंबंधीचा, घर किंवा त्या घराची जागा ज्या क्षेत्रात असेल त्या क्षेत्राच्या स्थानिक नगरपालिकेने येथोचितरीत्या मान्य केलेला नकाशा सादर केल्यानंतर आणि तो नकाशा प्रत्यक्षपणे मान्य असला तरच खंड "ब" च्या उपखंड (एक) आणि (चार), (पाच) किंवा (सहा) अन्वये रक्कम काढण्यास मंजुरी देण्यात येईल.

टीप.–(३) घराची जागा किंवा घर पत्नीच्या अथवा पतीच्या नावे असेल तरीही खंड 'ब' च्या उपखंड (एक) आणि (चार) अन्वये निधीमधून रक्कम काढता येईल, परंतु वर्गणीदाराने केलेल्या नामनिर्देशनामध्ये ती किंवा तो निधीची रक्कम घेणारी पहिली नामनिर्देशीत व्यक्ती असणे आवश्यक आहे.

टीप.–(४) या नियमाखाली एका प्रयोजनासाठी फक्त एकदाच रक्कम घेता येईल. परंतु त्याच्या प्रत्येक मुलाचा विवाह किंवा त्या मुलाचे शिक्षण किंवा निरनिराळ्या वेळी उद्‌भवणारे आजार किंवा त्याचे घर अथवा सदनिका यात आणखी वाढ करणे अथवा त्यात फेरफार करणे या बाबी एकच प्रयोजन असल्याचे समजण्यात येणार नाही. खंड "ब", उपखंड (एक) किंवा (चार) अन्वये या नियमान्वये घालून दिलेल्या मर्यादेपर्यन्त दुस-यांदा किंवा त्यानंतर निधीमधून रक्कम काढता येईल.

[१]**टीप– (४ अ)** वैयक्तिक संगणक संच (पर्सनल कॉम्प्युटर) किंवा लॅपटॉप किंवा टॅबलेट संगणक प्रिंटरसह खरेदी करण्याकरिता कमाल रक्कम रुपये ५०,००० किंवा वर्गणीदाराच्या खाती जमा रकमेच्या तीन चतुर्थांश इतकी रक्कम किंवा वैयक्तिक संगणक संच (पर्सनल कॉम्प्युटर) किंवा लॅपटॉप किंवा टॅबलेट संगणक यांची प्रिंटर प्रत्यक्ष किंमत यांपैकी जी कमी असेल, त्या रकमेइतकी मर्यादित असेल. खंड (ग) अन्वये, या प्रयोजनार्थ संपूर्ण सेवा कालावधीच्या दरम्यान, केवळ एकदाच रक्कम काढण्याची परवानगी असेल. जर शासनाच्या मंजूर अनुदानातून संगणक अग्रिम मंजूर करून घेतले असेल तर त्या खंडांतर्गत रक्कम काढण्यास मुभा असणार नाही.

---

१. शा. अधि. साप्रवि, दि. १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. ६ (एक) अन्वये, खंड (ह) व खंड (आय) हे दाखल करण्यात आले.

Note.—(4B) A subscriber shall be permitted to withdraw the amount equal to actual cost of the expenses for pilgrimage or, one-half of the amount standing to the credit of the subscriber in the General Provident Fund or, six months pay, whichever is less. Only one withdrawal during entire service period shall be allowed for this purpose under clause (I).

Note.—(5) Withdrawal under this rule shall not be sanctioned if an advance under rule 13 is being sanctioned for the same purpose and at the same time.

[2]*Note.—(6)* In case of a subscriber who is an ex-serviceman, the service rendered by him in the armed forces before joining the Government shall be taken into account for counting of twenty years service for the same purpose under clause (A) of this rule.

17. Authority to sanction refundable advance.—(1) Whenever a subscriber is in a position to satisfy the Competent Authority about the amount standing to his credit in the General Provident Fund account with reference to the latest available statement of General Provident Fund Account together with the evidence of subsequent contribution, the Competent Authority may itself sanction a withdrawal within the prescribed limits as in the case of refundable advance. In doing so, the Competent Authority shall take into account any withdrawal or refundable advance already sanctioned by him in favour of subscriber ;

(2) Where, however, the subscriber is not in a position to satisfy the Competent Authority about the amount standing in his credit or where there is any doubt about the admissibility of the withdrawal applied for, a reference may be made to the Accounts Officer by the Competent Authority for ascertaing the amount standing to the credit of the subscriber with a view to enable the Competent Authority to determine the admissibility of the amount of withdrawal ;

(3) The sanction for the withdrawal should prominently indicate the General Provident Fund Account Number and Accounts Officer maintaining the accounts and a copy of the sanction should invariable be endorsed to that Accounts Officer ;

(4) Sanctioning Authority shall be responsible to ensure that an acknowledgement is obtained from the Accounts Officer that the sanction for withdrawal has been noted in the Ledger Account of the subscriber ;

(5) In case, the Accounts Officer reports that the withdrawal as sanctioned is in excess of the amount to the credit of the subscriber or otherwise inadmissible, the sum withdrawal by the subscriber shall forthwith be repaid in one lumpsum by the subscriber to the fund or in default of such repayment, which shall be ordered by the Sanctioning Authority to be recovered from his emoluments either in one lumpsum or in such number of monthly instalments as may be determined by Government.

18. Withdrawals may be in Instalments.—(1) The withdrawal shall be permissible.—

(a) in cases falling under clause *(A)* of rule 16 in suitable instalments to be specified by the subscriber, each one to be sanctioned separately after verifying that the earlier one was fully utilised for the purpose for which it was sanctioned ;

(b) In cases falling under sub-clause (*2*) of clause (*A*) of rule 16 not earlier than three months from the month in which the marriage actually is to take place ;

---

1. These notes (4A)and (4B) were inserted by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 6 (ii).
2. This notes (6) was inserted by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 6 (iii).

टीप.–(४ ब) वर्गणीदारास, धार्मिक यात्रेच्या प्रत्यक्ष खर्चाइतकी, किंवा सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीमध्ये वर्गणीदाराच्या खाती जमा असलेल्या रकमेच्या निम्मी किंवा वर्गणीदाराचे सहा महिन्यांचे वेतन यांपैकी जी कमी असेल त्या रकमेइतकी, रक्कम काढण्याची मुभा असेल.

खंड (आय) अन्वये, या प्रयोजनार्थ संपूर्ण सेवा कालावधीच्या दरम्यान, केवळ एकदाच रक्कम काढण्याची परवानगी असेल.

टीप.—(५) नियम १३ अन्वये त्याच प्रयोजनार्थ त्याचवेळी अग्रिम मंजूर करण्यात येत असेल तर या नियमाखाली रक्कम काढण्यास मंजुरी देण्यात येणार नाही.

[२]**टीप— (६)** जो वर्गणीदार माजी सैनिक आहे, त्याच्या प्रकरणी, या नियमाच्या खंड (अ) खालील प्रयोजनासाठी वीस वर्षांची सेवा मोजताना, त्याने शासन सेवेत रुजू होण्यापूर्वी, सशस्त्र दलात केलेली सेवा विचारात घेतली जाईल.

१७. परतावायोग्य अग्रिम मंजूर करण्याचा प्राधिकार—

(१) एखादा वर्गणीदार सर्वसाधारण भविष्यनिर्वाह निधी लेख्याच्या अद्ययावत उपलब्ध विवरणाच्या संदर्भात व त्याचप्रमाणे त्यानंतर निधीमध्ये केलेल्या अंशदानाच्या संदर्भात भविष्यनिर्वाह निधीमध्ये त्याच्या नावे जमा रकमेसंबंधी सक्षम प्राधिका-याची पुराव्यानिशी खात्री करवून देवू शकला तर, सक्षम प्राधिकारी परतावायोग्य अग्रिमाच्या प्रकरणी असल्याप्रमाणे विहित कालमर्यादेत रक्कम काढण्याची परवानगी देवू शकेल. असे करीत असतांना त्याने वर्गणीदारासाठी अगोदरच काही रक्कम काढण्यास मंजुरी दिली असेल किंवा परतावायोग्य अग्रिम मंजूर केले असेल तर तेही विचारात घेईल.

(२) तथापि, वर्गणीदार त्याच्या नावे जमा रकमेच्या संदर्भात सक्षम प्राधिका-याची खात्री करू शकत नसेल तर किंवा जेवढ्या रकमेकरता अर्ज केला असेल ती रक्कम अनुज्ञेय आहे किंवा नाही यासंबंधी कोणतीही शंका असेल तर, काढावयाची किती रक्कम अनुज्ञेय असेल हे ठरविणे सक्षम प्राधिका-यास शक्य व्हावे म्हणून वर्गणीदाराच्या नावे किती रक्कम जमा आहे हे माहिती करून घेण्यासाठी सक्षम प्राधिकारी लेखा अधिका-याकडे पत्रव्यवहार करू शकेल.

(३) निधीमधून रक्कम काढण्यास मंजुरी देणा-या आदेशामध्ये सर्वसाधारण भविष्यनिर्वाह निधी लेखा क्रमांक ठळकपणे नमूद करण्यात येईल आणि रक्कम काढण्यास मंजुरी देणा-या आदेशाची एक प्रत न चुकता त्या लेखा अधिका-यास पाठविण्यात येईल.

(४) खातेवहीत वर्गणीदाराच्या लेख्यामध्ये रक्कम काढण्यास मंजुरी देणा-या आदेशाची नोंद करण्यात आली आहे, यासंबंधीची पोच लेखा अधिका-याकडून मिळाल्याची खात्री करून घेण्याची जबाबदारी, मंजुरी प्राधिका-याची असेल.

(५) काढण्यास मंजुरी देण्यात आलेली रक्कम वर्गणीदाराच्या खात्यावर जमा रकमेपेक्षा अधिक आहे किंवा अन्यप्रकारे अग्राह्य आहे, असे लेखाधिकारी कळवील तर, वर्गणीदाराने घेतलेली असेल तेवढी रक्कम तो निधीमध्ये ताबडतोब एक रकमी भरेल आणि अशी रक्कम परत करण्यात त्याने कसूर केल्यास ती रक्कम वर्गणीदाराच्या वित्तलब्धीमधून एक रकमी अथवा शासनाकडून निश्चित करण्यात येतील अशा मासिक हप्त्यांनी वसूल करण्याबाबतचा आदेश मंजुरी प्राधिका-याकडून देण्यात येईल.

१८. रकमा हप्त्यांनी काढता येणे :

(१) रकमा काढणे पुढीलप्रमाणे अनुज्ञेय असेल.—

(अ) नियम १६ खंड (अ) खाली येणा-या प्रकरणांत, वर्गणीदाराने विनिर्दिष्ट केलेल्या सोयीस्कर हप्त्यांमध्ये दिली जाईल आणि आधीचा हप्ता, ज्या कारणासाठी घेण्यात आला त्याच कारणासाठी त्याचा पुरेपूर उपयोग केला आहे, याची खात्री करून घेतल्यानंतर पुढील हप्ता देण्यात येईल.

(ब) नियम १६ खंड अ, उपखंड (१) खाली येणा-या प्रकरणात, प्रत्यक्ष विवाह होणार असेल त्या महिन्याच्या तीन महिन्यांहून आधी रक्कम देण्यात येवू नये.

---

१. शा. अधि. साप्रवि, दि. १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. ६ (दोन) अन्वये, टीप (४-अ) व टीप (४-ब) समाविष्ट करण्यात आले.

२. शा. अधि. साप्रवि, दि. १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. ६ (तीन) अन्वये, टीप (६) जादा दाखल करण्यात आली.

(c) In cases failing under sub-clause (*iv*) and (*vi*) clause (*B*) of rule 16 in not less than two and more than four equal instalments, each one to be sanctioned separately after verifying the progress of construction work; provided that for purchasing a house including cost of site or for purchasing on ownership basis any flat which is ready for occupation at the time of withdrawal or for repaying any outstanding amount on account of loan expressly taken for any of the said purposes the amount of withdrawal shall be paid in one instalment at the request of subscriber.

(d) In cases falling under sub-clause (*iii*) of clause (*B*) of sub-rules (*3*) of rule 16 once in a year.

Note.—(1) Refundable advance drawn for the same purpose shall be deemed as a final withdrawal for the purpose of clause (*d*).

[1]*Note.—(2)* The subscriber shall be in the Group-A or Group-B services in case of purchase of a motor-car, and in any group of services in case of purchase of a motor-cycle and scooter.

Note.—(3) The amount of withdrawal is limited to Rs. 2,00,000 for purchase of motor-car and Rs. 50,000 for purchase of motor-cycle or scooter or half of the amount standing to the credit of the subscriber in the General Provident Fund or actual cost of the motor-car, or motor-cycle, or scooter, etc. wichever is less.

Note.—(4) Government may allow, in special cases, an advance refundable in not more than 36 instalments in case of Officers who may fall short of minimum service of fifteen years, by a period of not more than 6 month, for the purpose of clauses (*E*) and (*F*) of rule 16.

Note.—(5) An Officer who has been allowed an advance according to Note No. 4 above may be permitted to convert the outstanding balance of the advance into final withdrawal after completion of fifteen years of services.

Note.—(6) Withdrawal under clauses (*E*), (*F*) and (*G*) of rule 16, shall be allowed only on one occasion.

Note.—(7) The amount of withdrawal shall not exceed the amount required for bookinga motor-car/motor-cycle/scooter, etc., fixed by the manufacturer of the vehicle.

Note.—(8) The amount of withdrawal for the extensive repairs or overhauling of cars is limited to Rs. 5,000 or actual amount of repairing/over-hauling, whichever is less.

Note.—(9) The list of recognised Institutions/Courses of studies for which withdrawal is permissible is given in Appendix B.

Note.—(10) The construction of house for which withdrawal is taken shall be commenced within six months from the month in which withdrawal has been taken and shall be completed within a period of one year from the date of commencing the construction. In case of withdrawal for purchase of a ready built house and undisputed title to the house and land shall be secured within 6 months of the withdrawal.

Note.—(11) The purchase of house site under sub-clause (*vi*) of rule 16 shall be made within a period of 3 months of the withdrawal or the withdrawal of the first instalment as the case may be.

Note.—(12) The house or flat proposed to be purchased or constructed from the amount withdrawn as aforesaid shall be situated at the place of duty of the subscriber or at his intended place of residence after retirement.

Note.—(13) Withdrawal shall be permissible for building, acquisition or redemption of one house, only and in those cases only when Government servant does not already own a house at the place referred to in sub-rule (*4*) of rule 18.

---

1. These notes (2) and (3) were substituted for Notes (2) and (3) by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 7.

(क) नियम ६, खंड (ब), उपखंड (चार) व (सहा) खाली येणा-या प्रकरणांत दोनपेक्षा कमी नाही आणि चारपेक्षा जास्त नाही अशा समान हप्त्यांत रक्कम देण्यात येईल. प्रत्येक हप्ता बांधकामाची प्रगती पाहून स्वतंत्रपणे मंजूर केला जाईल :

परंतु, जागेची किंमत धरून एखाद्या घराच्या खरेदीसाठी किंवा रक्कम काढतेवेळी ताबा घेण्यास योग्य असलेल्या कोणत्याही फ्लॅटच्या मालकी तत्त्वावर खरेदीसाठी किंवा उक्त प्रयोजनापैकी कोणत्याही प्रयोजनासाठी घेतलेल्या कर्जाच्या उर्वरित रकमेची परतफेड करण्यासाठी काढून घेण्यात येणारी रक्कम वर्गणीदाराच्या विनंतीवरून एका हप्त्यात दिली जाईल.

(ड) ती रक्कम नियम १६, पोट-नियम (३), खंड (ब) च्या उपखंड (तीन) खाली येणा-या प्रकरणात वर्षातून एकदा देण्यात येईल.

टीप.—(१) याच कारणासाठी घेतलेले परतावायोग्य अग्रिम खंड (ड) प्रयोजनार्थ, अंतिमतः काढून घेतले असल्याचे समजण्यात येईल.

[1]**टीप.—(२)** मोटार गाडी खरेदी करण्याच्या बाबतीत, वर्गणीदार हा गट-अ किंवा गट-ब सेवेतील असावा आणि मोटार सायकल आणि स्कूटर खरेदी करण्याच्या बाबतीत कोणत्याही गटाच्या सेवेतील वर्गणीदार पात्र राहील.

टीप.—(३) वर्गणीदाराकडून काढण्यात येणारी रक्कम ही मोटारगाडी खरेदीसाठी रुपये २,००,००० आणि मोटार-सायकल किंवा स्कूटर खरेदीसाठी रुपये ५०,००० किंवा सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीमध्ये वर्गणीदाराच्या खाती जमा असलेल्या रकमेच्या निम्मी किंवा मोटार गाडी, मोटर-सायकल, किंवा स्कूटर यांची प्रत्यक्ष किंमत, यांपैकी जी कमी असेल त्या रकमेइतकी मर्यादित असेल.

टीप.—(४) नियम १६, खंड (इ) व (फ) च्या प्रयोजनार्थ, ज्या अधिका-याच्या सेवेची १५ वर्षे किमान सेवा पूर्ण होण्याकरिता ६ महिन्यांपेक्षा जास्त नसणारा कालावधी कमी पडत असेल त्या अधिका-यांच्या खास प्रकरणी शासन ३६ पेक्षा जास्त होणार नाही, अशा हप्त्यामध्ये परतावायोग्य असलेले अग्रिम घेण्यास मुभा देऊ शकेल.

टीप.—(५) टीप क्र. ४ नुसार ज्या अधिका-याला अग्रिम घेण्यास मुभा दिली असेल, त्याला पंधरा वर्षाची सेवा पूर्ण झाल्यानंतर अग्रिमाची अदत्त शिल्लक अंतिमतः काढून घ्यावयाच्या रकमेत रुपांतरित करण्यास अनुमती देण्यात येईल.

टीप.—(६) नियम १६, खंड (इ) व (फ) आणि (ग) अन्वये काढण्यात येणारी रक्कम फक्त एकाच प्रसंगासाठी काढता येईल.

टीप.—(७) काढण्यात येणारी रक्कम ही, मोटारगाडी/मोटारसायकल स्कूटर इ. च्या नोंदणीसाठी आवश्यक असलेल्या, वाहनाच्या कारखानदाराने निश्चित केलेल्या रकमेपेक्षा जास्त नसेल.

टीप.—(८) मोटारगाडीची मोठी दुरूस्ती किंवा संधारण (ओव्हर हॉलिंग) यासाठी काढण्यात येणा-या रकमेची मर्यादा रु. ५,०००/- किंवा दुरूस्तीसाठी/संधारणासाठी लागणारी प्रत्यक्ष रक्कम, यापैकी जी कमी असेल, तेवढी असेल.

टीप.—(९) ज्या मान्यताप्राप्त संस्था/शैक्षणिक पाठ्यक्रम यासाठी रकमा काढणे अनुज्ञेय आहे, त्यांची यादी परिशिष्ट "ब" मध्ये दिली आहे.

टीप.—(१०) ज्या घराच्या बांधकामासाठी रक्कम काढून घेण्यात येईल त्या घराच्या बांधकामास ती रक्कम काढण्याच्या महिन्यापासून सहा महिन्यांच्या आत सुरूवात करण्यात येईल आणि बांधकाम सुरू केल्याच्या तारखेपासून एक वर्षाच्या कालावधीत ते पूर्ण करण्यात येईल. बांधून तयार घराच्या खरेदीबाबतच्या प्रकरणात, घर आणि जागेसंबंधी निर्विवाद मालकी, रक्कम काढल्यापासून सहा महिन्यांच्या आत मिळवण्यात येईल.

टीप.—(११) नियम १६, उपखंड (सहा) अन्वये घरासाठी जागेची खरेदी, संपूर्ण रक्कम किंवा यथास्थिती रकमेचा पहिला हप्ता घेतल्यानंतर तीन महिन्यांच्या आत करण्यात येईल.

टीप.—(१२) उपरोक्त प्रमाणे काढून घेण्यात आलेल्या रकमेतून खरेदी करण्यात येणारे किंवा बांधण्यात येणारे किंवा नियोजित निवासस्थान किंवा सदनिका वर्गणीदार जेथे कामाला असेल त्या ठिकाणी किंवा त्याच्या निवृत्तीनंतर तो जेथे स्थायिक होऊ इच्छितो अशा ठिकाणी असेल.

टीप.—(१३) रक्कम काढून घेण्याची अनुज्ञा फक्त घराच्या बांधणीसाठी संपादनासाठी किंवा विमोचनासाठी देण्यात येईल आणि ती सुध्दा, सरकारी कर्मचा-याचे नियम १८ च्या पोट-नियम (४) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या ठिकाणी अगोदरच घर नसेल केवळ अशाच प्रकरणात देण्यात येईल.

---

१. शा. अधि. साप्रवि, दि. १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. ७ अन्वये मूळ टीप (२) आणि टीप (३) ऐवजी टीप (२) आणि टीप (३) हे दाखल करण्यात आले.

19. Authorisation.—After sanctioning the withdrawal, the amount shall be drawn on an authorisation from the Accounts Officer in cases where application for final payment had been forwarded to the Accounts Officer under clause (*b*) of sub-rule (*4*) of Rule 28.

20. Conditions for withdrawal.—(1) Any sum withdrawn by a subscriber at any one time for one of more purposes specified in rule 16 from the amount standing to his credit in the fund shall not ordinarily exceed 1/2 of the amount of 6 months pay whichever is less. The sanctioning authority may, however, sanction the withdrawal of an amount in excess of this limit upto 3/4 of the balance at his credit in the fund having due regard to:—

(*a*) the objects for which the withdrawal is being made,

(*b*) the status of the subscriber, and

(*c*) the amount to his credit in the fund.

(2) In case the subscriber has availed the facility of advance under the Low Income Group Housing Scheme or an advance under rule 134 read with Rules, contained in appendix 26 of the Bombay Financial Rules 1959, advance under clause (B) of rule 16 shall not exceed the maximum limit prescribed under that scheme of those rules.

(3) A subscriber shall be permitted to make a withdrawal once in a year, under sub-clause (*f*) of clause (*A*) of rule 16.

(4) In cases where the subscriber has to pay any instalment for site of house or flat purchased or house or flat constructed through the city and Industrial Development Corporation or Maharashtra Housing and Area Development Authority or a Co-operative Housing Society, or a private reputed builder he shall be permitted to make withdrawal as and when he is called upon to make payment in any instalment subject to the monetary celling of the advance sanctioned.

21. Utillization of the money by the subscriber :–(1) A subscriber who has been permitted to withdraw the money from the fund under rule 16 shall satisfy the sanctioning authority within a reasonable period as may be specified by that authority that the money has been utilised for the purpose for which it was withdrawn, and if he fails to do so, the work of the sum so withdrawn or so much thereof as has not been applied for the purpose for which it was withdrawn shall forthwith be repaid in one lumpsum by the subscriber to the fund and in default of such payment, it shall be ordered by the sanctioning authority to be recovered from his emoluments either in a lumpsum or in such number of monthly instalments as may be determined by the sanctioning authority :

Provided that before repayment of a withdrawal is enforced under this rule, the subscriber shall be given an apportunity to explain in writing and within 15 days of the receipt of the communication why the repayment should not be enforced, and if the sanctioning authority is not satisfied with the explanation, or no explanation is submitted by the subscriber within the said period of fifteen days, the sanctioning authority shall enforce the repayment in the manner prescribed in this sub-rule.

(2) A subscriber who has been permitted under sub-clauses (*iv*), (*v*) and (*vi*) of clause (*B*) of rule 16 to withdraw the money from the amount standing to his credit in the fund shall not part with the possession of the house built-up or acquired or house site purchased with the money so withdrawn whether by way of sale, mortgage, (others than mortgaged to Governor), gift, exchange or otherwise, without the previous permission of the sanctioning authority.

१९. प्राधिकार पत्र.— रक्कम काढण्यास मंजुरी देण्यात आल्यानंतर, नियम २८ पोट-नियम (४) खंड (ब) अन्वये लेखा अधिका-याकडे अंतिम प्रदानासाठी अर्ज करण्यात आला असेल त्या बाबतीत लेखा अधिका-याच्या प्राधिकार पत्रावर रक्कम काढण्यात येईल.

२०. रक्कम काढून घेण्यासाठी शर्ती :

(१) नियम १६ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या एका किंवा अधिक प्रयोजनासाठी कोणत्याही एका वेळी, वर्गणीदाराच्या खात्यात असलेल्या जमा निधीच्या अर्धी रक्कम किंवा सहा महिन्याचे वेतन, यापैकी जी कमी असेल त्या रकमेपेक्षा अधिक रक्कम सर्वसाधारणपणे काढता येणार नाही. तथापि मंजुरी देणारा प्राधिकारी, खालील बाबी विचारात घेऊन त्याहून अधिक परंतु वर्गणीदाराच्या खाती जमा निधीच्या तीन चतुर्थांश एवढ्या मर्यादेपर्यन्त रक्कम काढून घेण्यास मंजुरी देवू शकेल.

(अ) कोणत्या कारणांसाठी रक्कम काढण्यात येत आहे,

(ब) वर्गणीदाराचा दर्जा आणि,

(क) निधीमध्ये त्याच्या खाती जमा असलेली रक्कम.

(२) वर्गणीदाराने अल्प उत्पन्न गटासाठी असलेल्या गृहनिर्माण योजनेखाली अग्रिम सुविधा घेतली असेल अशा प्रकरणात किंवा मुंबई वित्तीय नियम, १९५९ च्या नियम १३४ आणि परिशिष्ट २६ मध्ये अंतर्भूत नियम या अन्वये घ्यावयाच्या अग्रिम, नियम १६ च्या खंड ब अन्वये घ्यावयाचे अग्रिम, त्या योजनेअन्वये किंवा त्या नियमान्वये विहित कमाल मर्यादेपेक्षा अधिक असणार नाही.

(३) नियम १६, खंड (अ) उपखंड (एक) अन्वये वर्गणीदारास वर्षातून एकदा निधीमधून रक्कम काढता येईल.

(४) एखाद्या वर्गणीदारास एखादी जागा, किंवा घर किंवा सदनिका खरेदी करण्यासाठी किंवा सिडकोमार्फत किंवा महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरणामार्फत अथवा एखाद्या सहकारी गृहनिर्माण संस्थेमार्फत किंवा प्रसिध्द अशा खाजगी ठेकेदारामार्फत बांधण्यात आलेल्या घराकरिता अथवा सदनिकेकरिता कोणताही हप्ता भरावयाचा असेल अशा प्रकरणांत, त्याला जेंव्हा जेंव्हा हप्ते भरण्यास सांगण्यात येईल त्या त्या वेळी, मंजूर रकमेच्या कमाल मर्यादेच्या अधीन राहून, रक्कम काढण्याची परवानगी देण्यात येईल.

२१. वर्गणीदाराकडून होणारा पैशाचा विनियोग :

(१) नियम १६ अन्वये निधीमधून रक्कम काढून घेण्याची अनुज्ञा देण्यात आली आहे असा वर्गणीदार, याबाबत प्राधिकारी विनिर्दिष्ट करील अशा वाजवी मुदतीत, ज्या कारणासाठी ही रक्कम काढून घेण्यात आली त्यासाठीच ती वापरण्यात आली याबाबत मंजुरी अधिका-यांची खात्री पटवून देईल आणि त्याने जर असे करण्यात कसूर केली तर अशा रीतीने काढून घेतलेली संपूर्ण रक्कम किंवा ज्या प्रयोजनाकरिता ही रक्कम काढून घेण्यात आली होती, त्यासाठी उपयोगात न आणलेला अशा रकमेचा भाग, वर्गणीदाराला ताबडतोब एकाच ठोक रकमेत निधीमध्ये परत करण्यात येईल आणि अशा प्रदानाबाबत त्याने कसूर केली तर, मंजुरी देणारा प्राधिकारी ही रक्कम एक रकमी किंवा तो निश्चित करील अशा मासिक हप्त्यांमध्ये वर्गणीदाराच्या वित्तलब्धीमधून वसूल करण्याचा आदेश देईल :

परंतु या नियमान्वये काढून घेतलेल्या रकमेच्या परतफेडीची सक्तीने वसुली करण्यापूर्वी वर्गणीदाराला कळविण्यात आल्यापासून पंधरा दिवसाच्या आत, त्या रकमेची परतफेड करण्यास त्यास का भाग पाडण्यात येवू नये याबद्दल लेखी स्पष्टीकरण करण्याची त्यास संधी देण्यात येईल. आणि मंजुरी प्राधिका-यांचे ह्या स्पष्टीकरणाने समाधान झाले नाही तर, किंवा वर्गणीदाराकडून पंधरा दिवसाच्या उक्त मुदतीत कोणतेही स्पष्टीकरण सादर करण्यात आले नाही तर मंजुरी अधिकारी या पोटनियमामध्ये विहित रीतीने परतफेड करण्यास त्याला भाग पाडेल.

(२) नियम १६, खंड ब, उपखंड (चार), (पाच) आणि (सहा) अन्वये ज्याला त्याच्या नावे निधीमध्ये जमा झालेल्या रकमेतून रक्कम काढण्याची परवानगी देण्यात आलेली असेल असा वर्गणीदार, त्याच्या ताब्यात असलेले त्याने बांधलेले अथवा घेतलेले घर किंवा त्या पैशांनी खरेदी केलेली घराची जागा यांचा ताबा विक्रीद्वारे, गहाण ठेवून, (राज्यपालांकडे गहाण ठेवण्यात येईल त्याव्यतिरिक्त) देणगी देऊन, अदला बदल करून किंवा अन्य कोणत्याही प्रकारे, मंजुरी प्राधिकरणाच्या पूर्वपरवानगी खेरीज सोडणार नाही.

22. Previous permission when not necessary :–(1) Permission under sub-rule (*2*) of rule 21 of the sanctioning authority shall not be necessary (*a*) if the house of house site is being leased for any term not exceeding three years, or (b) if the mortgage is in favour of Housing Board, a Board established under the Maharashtra Housing and Area Development Act, 1976, the Life Insurance Corporation of India, Nationalised Banks, Housing Finance Companies or any other Corporation owned or controlled by the Central Government or the State Government which advances loans for the construction of new house or for making additions of alterations to the existing house.

(2) The subscriber shall submit a declaration not later than 31st day of December of every year as to whether the house or the house site, as the case may be continued to be in his possession or has been mortgaged otherwise transferred, or let out as aforesaid and shall, if so required, produce before the sanctioning authority on or before the date specified by that authority in that behalf, the original sale, mortgage or lease-deed and also the documents on which his title to the property is based.

(3) If at any time, before his retirement, the subscriber parts with the possession of the house or house site without obtaining the previous permission of sanctioning authority be shall forthwith repay the sum so withdrawn by him in lumpsum to the fund and in default of such payment the sanctioning authority shall, after giving in the subscriber a reasonable opportunity of making a representation in the matter, cause the said sum to be recovered from the emoluments of the subscriber either in lumpsum of in such number of instalments as may be determined by it.

(4) A subcriber may not be sanctioned an advance or final withdrawal for the same purpose together.

(5) When the final withdrawal is sanctioned from the Provident Fund for the purpose specified in clauses (*iv*), (*v*) and (*vi*) of sub-rule (B) of rule 16, the sanctioning authority must indicate in the sanction order.–

(*a*) The pay of the subscriber at the time of sanctioning the final withdrawal,

(*b*) Particulars and amount of advance drawn by him for house building purpose under House Building Advance Rules of the State Government,

(*c*) the amount of any other assistance in this regard received by him from any other Government source.

23. Withdrawal prior to Retirement :–A subscriber shall be permitted to withdraw the amount not exceeding 90 per cent of the amount standing to his credit in the fund, within 12 months before the date of subscriber's retirement on superannuation without mentioning any purpose.

24. Conversion of an advance into a Final withdrawal :–(1) A subscriber who has already drawn an advance under Rule 13 for any purposes specified in rule 16 may convert, at his discretion by a written request addressed to the Accounts Officer through the sanctioning authority, balance outstanding against it into a final withdrawal.

(2) The sanctioning authority shall consider the request of a subscriber for conversion of an advance into final withdrawal after satisfying the conditions laid down in rule 16.

Note 1.–The sanctioning authority may ask the Drawing and Disbursing Authority to stop recoveries from the pay bill when the application for such conversion is accepted and forwarded to the Account Officer.

25. Final withdrawal of Accoumulation in the Fund :–(1) When a subscriber quits from the service, the amount standing to his credit in the fund should become payable to him :

२२. पूर्वपरवानगी केव्हा आवश्यक नाही :

(१) नियम २१, पोट-नियम (२) अन्वये मंजुरी प्राधिका-यांच्या परवानगीची पुढील प्रकरणी आवश्यकता राहणार नाही.

(अ) तीन वर्षापेक्षा अधिक नसेल इतक्या कालावधीकरिता घर किंवा घराची जागा भाडेपट्ट्याने देण्यात येईल तर, किंवा

(ब) महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास अधिनियम, १९७६ अन्वये स्थापन केलेले मंडळ असणारे गृहनिर्माण मंडळ, नवीन घराच्या बांधकामासाठी किंवा विद्यमान घरात भर घालणारी अथवा फेरफार करणारी बांधकामे करण्यासाठी कर्ज देणारे, केंद्र किंवा राज्य सरकारच्या मालकीचे अथवा त्यांच्याकडून नियमित आयुर्विमा महामंडळ, राष्ट्रीयकृत बँका, गृहनिर्माण वित्त कंपन्या किंवा इतर कोणतेही महामंडळ यांच्याकडे, घर अथवा घराची जागा गहाण ठेवण्यात आलेली असेल तर, त्याकरिता.

(२) वर्गणीदार, घर अथवा प्रकरणपरत्वे घराची जागा त्याच्या ताब्यात अजूनही आहे की नाही अथवा ते घर अथवा जागा उपरोक्तप्रमाणे गहाण ठेवण्यात आली आहे अथवा हस्तांतरीत करण्यात आली आहे किंवा भाड्याने देण्यात आली आहे किंवा कसे, यांसंबंधीचे प्रतिज्ञापन प्रत्येक वर्षी, ३१ डिसेंबर पेक्षा उशिरा नसेल अशा वेळी सादर करील आणि त्याबाबतीत तो प्राधिकारी विनिर्दिष्ट करील अशा तारखेस किंवा त्यापूर्वी, त्या मालमत्तेवरील त्याचा हक्क ज्यावर आधारित असेल असे मूळ विक्रीचे कागदपत्र, गहाणखत किंवा भाडेपट्ट्यासंबंधीचे कागदपत्र सादर करण्यास त्या प्राधिका-याने सांगितले तर वर्गणीदार ते सादर करील.

(३) वर्गणीदाराने त्यांच्या सेवानिवृत्तीपूर्वी कोणत्याही वेळी मंजुरी प्राधिका-यांची पूर्वपरवानगी न घेता घराचा किंवा घराच्या जागेचा कब्जा सोडला तर, त्याने अशा प्रकारे काढलेली रक्कम तो ताबडतोब निधीमध्ये एकरकमी भरील आणि अशी रक्कम भरण्यात त्याने कसूर केली तर मंजुरी प्राधिकारी त्या बाबीसंबंधी त्याला अभिवेदन करण्याची वाजवी संधी देऊन उक्त रक्कम वर्गणीदाच्या वित्तलब्धीमधून एकरकमी अथवा मंजुरी प्राधिकारी निर्धारीत करील इतक्या मासिक हप्त्यांत वसूल करील.

(४) वर्गणीदाराला, एकाच प्रयोजनाकरिता, अग्रिम किंवा अंतिमरित्या पैसे काढणे एकाच वेळी मंजूर करण्यात येणार नाही.

(५) नियम १६, पोट-नियम (ब), खंड (चार), (पाच) आणि (सहा) मध्ये विनिर्दिष्ट प्रयोजनाकरिता, भविष्य निर्वाह निधीतून अंतिमरित्या पैसे काढण्यास मंजुरी दिली असेल तेव्हा, मंजुरी प्राधिकारी मंजुरी आदेशामध्ये पुढील गोष्टी दर्शविल :—

(अ) अंतिमरित्या पैसे काढण्यास मंजुरी प्रदान करण्याच्या वेळी वर्गणीदाराचे वेतन,

(ब) राज्य शासनाच्या घर बांधणी अग्रिम नियमान्वये घर बांधण्याकरिता त्याने घेतलेल्या अग्रिमाचा तपशील व अग्रिमाची रक्कम,

(क) कोणत्याही अन्य शासकीय मार्गाने यांसंबंधात त्याने प्राप्त केलेले इतर सहाय्य.

२३. निवृत्तीपूर्वी रक्कम काढणे.— वर्गणीदाराला, निधीमध्ये त्याच्या खात्यावर जमा असलेल्या रकमेच्या ९० % पेक्षा अधिक असणार नाही एवढी रक्कम, वर्गणीदाराच्या नियत सेवानिवृत्तीच्या तारेखपूर्वी १२ महिन्यामध्ये, कोणतेही कारण नमूद न करता काढण्यास परवानगी देण्यात येईल.

२४. अग्रिमाचे अंतिमरित्या काढून घ्यावयाच्या रकमेत रुपांतर.— (१) नियम १६ मध्ये विनिर्दिष्ट प्रयोजनाकरिता, नियम १३ अन्वये ज्याने यापूर्वीच अग्रिम रक्कम घेतली आहे त्या वर्गणीदारास त्यांची इच्छा असल्यास, मंजुरी अधिका-यामार्फत लेखा अधिका-याला लेखी विनंती करून शिल्लक अग्रिम रकमेचे अंतिमरित्या काढावयाच्या रकमेत रुपांतर करता येईल.

(२) नियम १६ मध्ये दिलेल्या शर्ती पूर्ण केल्याची खात्री झाल्यानंतर अग्रिमाचे अंतिमरित्या काढून घ्यावयाच्या रकमेत रुपांतर करण्याची वर्गणीदाराची विनंती मंजुरी प्राधिकारी, विचारात घेईल.

टीप.– असे रुपांतर करण्यासाठी अर्ज स्वीकारला आणि तो लेखा अधिका-यांकडे पाठवला की मंजुरी प्राधिकारी, आहरण व संवितरण अधिका-याला, वेतन बिलातून करण्यात येणारी वसुली बंद करण्यास सांगतील.

२५. निधीतील जमा अंतिमरित्या काढून घेणे.— (१) जेव्हा वर्गणीदार नोकरी सोडून जाईल तेव्हा त्याच्या खाती निधीमध्ये जमा असलेली रक्कम त्याला देय होईल :

Provided that a subscriber who has been dismissed from the service and is subsequently reinstated in the service shall, if required to do so by Government repay any amount paid to him from the fund in pursuance of this rule, with interest thereon at the rates provided in rule 12 in the manner provided in rule 26. The amount so repaid shall be credited to his account in the fund.

Explanation I.—A Subscriber, other than the one who is appointed on contract or who has retired from service and is subsequently re-employed, with or without break in service shall not be deemed to quit service, when he is transferred under another State Government or Central Government in another Department of the State Government (in which he is governed by another set of provident fund Rules) and without retaining any connection with his former post. In such a case, his subscription with interest thereon shall be transferred.—

(*a*) to his account in other Provident Fund in accordance with the rules of that Provident Fund, if the new post is in another Department of the State Government, or

(*b*) to a new account under the other State Government or the Central Government, if the new post is in another State Government or Central Government consents by general or special order, to such transfer of subscriptions and interest.

Explanation II.—A subscriber holding a temporary post may either withdraw the amount on the termination of his appointment or leave it in the fund to be withdrawn at the time he finally quits the service.

Explanation III.—Transfer shall include cases of resignation of service in order to take up appointment in another Department of the State Government or under the Central Government without any break and with proper permission of the proper authority. In cases where there has been a break in service it shall be limited to the joining time allowed on transfer to different stations. The same shall hold good in cases of retrenchment followed by immediate employment whether under same or different Department of the State Government.

(2) When a subscriber, other than one who is appointed on contract or one who has retired from service and is subsequently re-employed, is transferred without any break, to the service under a body corporate owned or controlled by Government or an autonomous organisation registered under the Societies Registration Act, 1860, the amount of subscription together with an interest thereon shall not be paid to him but shall be transferred with the consent of the body to his new Provident Fund Account under that body. Transfer shall include cases of resignation from service in order to take up appointment under a body, corporate owned or controlled by Government or an autonomous organisation registered under the Societies Registration Act, 1860, without any break and with the proper permission of the Competent Authority. The time taken to join the new post shall not be treated as a break in service, for these rules, if it does not exceed the joining time admissible to Government servant on transfer, from one post to another :

Provided that the amount of subscription together with interest thereon of subscriber opting for service under a public enterprise may, if he so desires, be transferred to his new Provident Fund Account under the Enterprise if the concerned enterprise also agrees to such a transfer.

If, however, a subscriber does not desire the transfer of the concerned entreprise does not operate a Provident Fund, the amount aforesaid shall be refunded to a subscriber.

Note 1.—Recovery of Government dues and final payment of General Provident Fund should not be mixed up.

Note 2.—Immunity provided by sub-section (*1*) of section 3 of Provident Fund Act, 1925, against deduction from accumulations in a Provident Fund is not applicable to liabilities incurred by nominees.

Note 3.—Amount misappropriated by a Government servant should not be adjusted from his General Provident Fund money.

परंतु, सेवेतून बडतर्फ करण्यात आलेल्या वर्गणीदाराला पुन्हा सेवेत घेण्यात आले तर, शासनाने तसे करायला फर्मावल्यास वर्गणीदाराला या नियमाच्या तरतुदीनुसार निधीमधून देण्यात आलेली रक्कम, तो नियम २६ मध्ये नमूद केलेल्या दराने त्यावरील व्याजासहित परत करेल. अशी परत करण्यात आलेली रक्कम निधीमध्ये त्याच्या खात्यात जमा करण्यात येईल.

स्पष्टीकरण एक.— करारावर नियुक्त करण्यात आलेला किंवा सेवेतून मुक्त होऊन नंतर सेवेत खंड धरुन किंवा न धरता पुन्हा नियुक्त करण्यात आलेला वर्गणीदार खेरीज करून इतर वर्गणीदार जेव्हा आधीच्या पदाशी काहीही संबंध न ठेवता इतर राज्य शासनाच्या किंवा केंद्र शासनाच्या किंवा राज्य शासनाच्या दुस-या विभागातील नवीन पदावर (जे पद भविष्य निर्वाह निधीच्या वेगळ्या नियमांव्दारे नियंत्रित केले जाते) त्याची बदली करण्यात आली तर तो सेवा सोडून गेला असे मानण्यात येणार नाही. अशा प्रकरणात त्यांची वर्गणी त्यावरील व्याजासह पुढीलप्रमाणे हस्तांतरीत करण्यात येईल.—

(अ) जर नवीन पद राज्य शासनाच्या अन्य विभागात असेल तर, तेथील भविष्य निर्वाह निधीच्या नियमांनुसार त्या निधीतील त्या त्या खात्यावर, किंवा

(ब) जर नवीन पद दुस-या राज्य शासनाच्या किंवा केंद्र शासनाच्या अधिकारात असेल तर संबंधित राज्य शासनाच्या किंवा केंद्र शासनाच्या अधिकारातील नवीन खात्यात असे राज्य शासन किंवा केंद्र शासन सर्वसामान्य किंवा विशेष आदेशाव्दारे संमती देईल त्याप्रमाणे.

स्पष्टीकरण दोन.— तात्पुरते पद धारण करणा-या वर्गणीदारास त्यांच्या सेवासमाप्तीनंतर निधीतील त्याच्या खाती असलेली रक्कम एकतर काढून घेता येईल किंवा तो अंतिमरित्या नोकरी सोडून जाईपर्यंत आपल्या खात्यात ठेवता येईल.

स्पष्टीकरण तीन.— बदली या संज्ञेत, राज्य शासनाच्या इतर विभागात किंवा केंद्र शासनाकडे नियुक्ती स्वीकारण्याकरिता, सेवेत कोणताही खंड न पडता आणि यथोचितरित्या अधिका-यांच्या पूर्वपरवानगीने दिलेल्या राजीनामाच्या प्रकरणाचाही समावेश केला जाईल. सेवेत खंड असणा-या प्रकरणांत, असा खंड दुस-या गावी बदली झाल्यावर मिळणा-या पदग्रहण अवधी इतकाच मर्यादित असला पाहिजे. नोकर कपातीच्या प्रकरणात सुध्दा जर त्यापाठोपाठ त्याच किंवा इतर राज्य शासनाखाली तात्काळ नोकरी मिळाली असेल तर हाच नियम लागू होईल.

(२) करारावर नियुक्त केलेल्या किंवा निवृत्त झाल्यानंतर पुन्हा कामावर घेतलेल्या वर्गणीदाराखेरीज इतर वर्गणीदार जेव्हा सेवेत खंड न पाडता शासनाच्या मालकीच्या किंवा नियंत्रणाखाली असलेल्या एखाद्या महामंडळामध्ये किंवा संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६० खाली नोंदणी केलेल्या स्वायत्त संघटनामध्ये नोकरीकरिता सेवेत खंड न पडता वर्गणीदाराची बदली होईल तेव्हा वर्गणीची रक्कम व तिच्यावरील व्याज त्याला देण्यात येणार नाही, ते त्या संस्थेच्या संमतीने त्या संस्थेच्या नियंत्रणाखालील नवीन भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्यात हस्तांतरित केले जाईल. " बदली " या संज्ञेत शासनाची संस्था किंवा शासनाच्या मालकीची अथवा शासन नियंत्रित कंपनी किंवा संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६० खाली नोंदलेली स्वायत्त संघटना यांच्याकडील नियुक्ती, कोणताही खंड पडू न देता आणि सक्षम प्राधिका-यांच्या रीतसर परवानगीने ते स्वीकारण्यासाठी सेवेचा राजीनामा देण्याची प्रकरणे समाविष्ट होतील. एका पदावरुन दुस-या पदांवर स्थानांतरण स्वीकारताना लागणारा कालावधी हा शासकीय कर्मचा-यांना एक पद सोडून दुसरे पद स्वीकारताना लागणा-या पदग्रहण अवधीपेक्षा अधिक नसेल तर तो सेवेतील खंड असल्याचे मानले जाणार नाही :

परंतु एखाद्या सार्वजनिक उपक्रमाची सेवा स्वीकारण्याची निवड वर्गणीदाराने आपल्या विकल्पानुसार केली असेल तर वर्गणीची व्याजासह असलेली रक्कम त्या उपक्रमातील त्याच्या नवीन भविष्य निर्वाह निधी लेख्यामध्ये बदली करण्याची त्यांची इच्छा असेल आणि त्या संबंधित उपक्रमानेही अशा बदलास संमती दिली तर, त्या नवीन भविष्य निर्वाह निधी लेख्यामध्ये ती बदली करण्यात येईल. तथापि वर्गणीदाराची अशा प्रकारच्या हस्तांतरणाची इच्छा नसेल किंवा संबंधित उपक्रमामध्ये भविष्य निर्वाह निधी कार्यान्वित नसेल तर, उपरोक्त रक्कम वर्गणीदारास परत करण्यात येईल.

टीप.–(१) शासनाला देय रकमांची वसुली आणि सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीचे अंतिम प्रदान यांची सरमिसळ करू नये.

टीप.–(२) भविष्य निर्वाह निधीच्या जमा रकमातून वजा करण्याबाबत भविष्य निर्वाह निधी अधिनियम, १९२५ च्या कलम ३, पोट-कलम (१) मध्ये तरतूद केलेली सूट नामनिर्देशित व्यक्तीने ओढवून घेतलेल्या दायित्वाच्या संबंधात लागू होणार नाही.

टीप.–(३) शासकीय कर्मचा-याने अफरातफर केलेली रक्कम त्यांच्या सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीतून वळती करण्यात येऊ नये.

Note 4.—Transfers should be held to include cases of resignations from service in order to take up appointment under the Central Government or another State Government or in another Department of the State Government (in which the subscriber is governed by another set of Provident Fund Rules) without any break and with proper permission of the State Government. In cases where there has been nominal break, it should strictly be limited to the joining time allowed on transfer to a different station. The same shall held good in cases of retrenchment followed by immediae re-employment whether under the same Government or different Government.

26. Retirement of a subscriber.—When a subscriber—

(*a*) has proceeded on leave preparatory to retirement or he is employed in a Vacation Department, on leave preparatory to retirement combined with vacation, or

(*b*) While on leave, has been permitted to retire or has been declared by a competent Medical Authority to be unfit for further service, the amount standing to his credit in the Fund shall upon application made by him in that behalf to the Accounts Officer, become payable to the subscriber.

Provided that the subscriber, if he returns to duty, shall, except where Government decides otherwise, repay to the fund for credit to his account, the amount paid to him from the fund in pursuance of this rule with interest thereon at the rate provided in rule 12 in cash or securities or partly in cash and partly in securities by instalment or otherwise by recovery from his emoluments or otherwise, as may be directed by the authority competent to sanction an advance for the grant of which, special reasons are required under sub-rule (*2*) of rule 13.

Note 1.—Producation of No Demand Certificate is not necessary for making final payment of the Provident Fund balance, except in following cases :—

(1) The Provident Fund balance vests in a dependents who are liable to attachment for debts incurred by the dependents after the subscriber's death and where such debts are due to the Government by whom the balance are payable, they could be set off against the balances under the general law relating to the setting off claims and counter-claims between the two parties.

(2) Person who become entitled to the Provident Fund money but are not dependents.

(3) Dependents other than widow or children of a subscriber, where the payment of Provident Fund money is subject to any assignment or charge made prior to the commencement of the Provident Fund Act, 1925.

27. Procedure on Death of a subscriber :—On the death of a subscriber before the amount standing to his credit has become payable, or where the amount has become payable, before payment has been made ;

When the subscriber leaves a family—

(*i*) If a nomination made by the subscriber in accordance with the provisions of Rule 5 in favour of member or members of his family subsist, the amount standing to his credit in the fund or the part thereof to which the nomination relates, shall become payable to his nominee or nominees in the proportion specified in the nomination ;

(*ii*) if no such nomination is in favour of member or members of the family, of the subscriber subsists, or if such nomination relates only to a part of the amount standing to his credit in the Fund, the whole amount or part thereof to which the nomination does not relate as the case may be, shall, notwithstanding that any nomination purporting to be in favour of any person or persons other than a member or members of his family, become payable to the members of his family in equal shares :

Provided that no share shall be payable to.—

(1) sons who have attained majority ;

(2) son of deceased sons who have attained majority ;

(3) married daughters whose husbands are alive ;

(4) married daughters of deceased son whose husbands are alive ;

टीप.–(४) बदली या संज्ञेत, राज्य शासनाच्या रीतसर परवानगीने केंद्र सरकार किंवा इतर राज्य शासनाच्या सेवेत किंवा त्याच राज्य शासनाच्या इतर विभागात (जेथे वर्गणीदारास भविष्य निर्वाह निधीचे इतर नियम लागू असतील) असणारी नियुक्ती सेवेत खंड न पडता स्वीकारण्यासाठी, दिलेल्या राजीनाम्याच्या प्रकरणांचाही समावेश होतो, असे मानले जावे. सेवेत नाममात्र खंड असणा-या प्रकरणांत असा खंड दुस-या गावी बदली झाल्यावर मिळणा-या पदग्रहण अवधीइतकाच काटेकोरपणे मर्यादित असला पाहिजे. नोकर कपातीच्या प्रकरणात सुध्दा, पाठोपाठ तात्काळ पुन्हा नोकरी मिळाली असेल तर हाच नियम लागू होईल, मग ती नोकरी त्याच शासनाची असो किंवा वेगळ्या शासनाची असो.

२६. वर्गणीदाराची सेवानिवृत्ती.— जेव्हा वर्गणीदार (अ) निवृत्तीपूर्व रजेवर गेला असेल किंवा दिर्घ कालावधीची सुट्टी मिळणा-या विभागामध्ये नोकरीस असेल आणि त्याने निवृत्तीपूर्व रजा आणि सुट्टी एकत्रित घेतली असेल तेव्हा, किंवा

(ब) रजेवर असताना त्याला निवृत्त होण्याची परवानगी देण्यात आली असेल किंवा सक्षम वैद्यकीय प्राधिका-याने त्यास आणखी सेवेसाठी अयोग्य ठरवले असेल तेव्हा, निधीमध्ये त्याच्या खात्यात जमा असलेली रक्कम त्याबाबतीत वर्गणीदाराने लेखा अधिका-यांकडे अर्ज केल्यानंतर त्याला परत करण्यात येईल. परंतु जर वर्गणीदार पुनःसेवेत रूजू झाला तर शासनाने अन्यथा निर्णय घेतला असेल ते खेरीज करून, या नियमानुसार निधीतून त्याला देण्यात आलेली रक्कम, नियम १२ मध्ये तरतूद केल्यानुसार त्यावरील व्याजासह, रोख रकमेत किंवा रोख्यांमध्ये किंवा अंशतः रोख आणि अंशतः रोख्यांमध्ये, हप्त्याहप्त्याने किंवा इतर प्रकारे, त्याच्या वित्तलब्धीमधून किंवा अन्यथा, नियम १३, पोट-नियम (२) खाली विशेष कारणासाठी अग्रिम मंजूर करणारा सक्षम प्राधिकारी निर्देशित करील त्याप्रमाणे, वर्गणीदाराला निधीत त्याच्या खात्यावर जमा करावी लागेल.

टीप.– (१) भविष्य निर्वाह निधीचे अंतिम प्रदान करण्याकरिता " ना मागणी प्रमाणपत्र " सादर करणे आवश्यक आहे, परंतु पुढील प्रकरणे यातून वगळली आहेत.—

वर्गणीदाराच्या मृत्यूनंतर, भविष्य निर्वाह निधीतील जमा रक्कम अशा अवलंबिताकडे विहीत असेल की, जे अवलंबितांनी वर्गणीदाराच्या मृत्यूनंतर काढलेल्या कर्जाकरिता जप्ती होण्याकरिता पात्र आहेत आणि अशी कर्जे ज्यांच्याकडून जमा रक्कम देय आहे अशा शासनाला देय असतील तेंव्हा ते दोन पक्षातील दावे प्रतिदाव्यांच्या वजावटी संबंधीच्या सामान्य कायद्यान्वये जमा रकमेमधून वळते करता येतील.

(२) भविष्य निर्वाह निधीतील रकमेकरिता हक्कदार असलेल्या परंतु अवलंबून नसलेल्या व्यक्ती.

(३) वर्गणीदाराची विधवा पत्नी किंवा मुले यांच्या व्यतिरिक्त अवलंबित व्यक्ती, भविष्य निर्वाह निधीतील पैशाचे प्रदान, भविष्य निर्वाह निधी अधिनियम, १९२५ च्या प्रारंभापूर्वी केलेले कोणतेही अभिहस्तांकन किंवा भार याच्या अधीन असेल त्याबाबतीत.

२७. वर्गणीदार मृत्यू पावल्यानंतरची कार्यपध्दती.— वर्गणीदाराच्या खात्यावर असलेली जमा रक्कम देय होण्यापूर्वी किंवा रक्कम देय झाल्यानंतर ती प्रदान करण्यापूर्वी वर्गणीदार मृत्यू पावल्यास, वर्गणीदारामागे त्याचे कुटुंब असेल, त्यावेळी

(१) जर वर्गणीदाराने नियम ५ च्या तरतुदींनुसार त्याच्या कुटुंबातील व्यक्तीच्या किंवा व्यक्तींच्या नावे नामनिर्देशन केले असेल तर निधीमधील त्याच्या खात्यावरील रक्कम किंवा नामनिर्देशनात नमूद केलेली अंशतः रक्कम नामनिर्देशित व्यक्तीला किंवा व्यक्तींना, नामनिर्देशनात विनिर्दिष्ट केलेल्या प्रमाणात दिली जाईल.

(२) वर्गणीदाराच्या वर्गणीचे असे कोणतेही नामनिर्देशन कुटुंबातील कोणत्याही व्यक्तीच्या किंवा व्यक्तींच्या नावे करण्यात आले नसेल किंवा असे नामनिर्देशन त्याच्या निधीवरील खात्यातील रकमेच्या काही भागापुरतेच मर्यादित असेल तर, प्रकरणपरत्वे, संपूर्ण रक्कम किंवा नामनिर्देशनाशी संबंधित नसेल असा तिचा भाग, कुटुंबातील व्यक्तीशिवाय इतर कोणत्याही व्यक्तीच्या किंवा व्यक्तींच्या नावे एखादे नामनिर्देशन केलेले असले तरीही कुटुंबातील व्यक्तीना सम प्रमाणात देय होईल :

परंतु पुढील खंड (१), (२), (३) व (४) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या व्यक्तींव्यतिरिक्त अन्य व्यक्ती कुटुंबात असतील तर.—

(१) कायदेशीरदृष्ट्या सज्ञान झालेले मुलगे,

(२) मयत मुलांचे कायदेशीरदृष्ट्या सज्ञान झालेले मुलगे,

(३) ज्यांचे पती हयात आहेत अशा विवाहित मुली,

(४) मयत मुलाच्या ज्यांचे पती हयात आहेत अशा, विवाहित मुली,

(5) If there is any member of the family other than those specified in clauses (1), (2), (3) and (4) :

Provided that the widow or widows and the child or children of deceased son shall receive between them in equal parts only the share which that son would have received if he had survived, the subscriber had been exempted from the provisons of clause (1) of above proviso.

(2) When a subscriber has no family but if a nomination made by him in accordance with the provisions of Rule 5 in favour of any person or persons or body subsists, the amount standing to his credit in the Fund or a part thereof to which the nomination relates shall become payable to his nominee or nominees in the proportion specified in the nomination.

Note 1.—The payment of provident fund amount if the amount payable is more than ten thousand, such payment may be made to his/their natural guardians or where no natural guardians exist, to the person considered fit by the Head of office to receive the amount on behalf of the minors after the said person has executed a bond signed by two sureties agreeing to indemnify Government against the amount to be paid. The said person may also be asked to produce the affidavit that he is in-charge of the property of the minor and is looking after it or that if the minor has no property other than the Provident Fund money, the minors in his custody and care, in addition to the indemnity bond.

Note 2.—If the amount payable to the minor is less than rupees ten thousand it shall not be necessary to execute the indemnity bond in respect of such amount.

Note 3.—Hindu widow/widower are the natural guardians of the minors. The payment of Provident Fund money on behalf of her/his minor children shall be made to her/him irrespective of the amount involved without production of guardianship certificate or Indemnity Bond unless there is anything concrete to show that the interest of widow/widower are adverse to those of the minor children.

Note 4.—Step mother/step father are not natural guardians of minor step sons/step daughters.

Note 5.—When a subscriber disappears from his family, the family can be paid the amount of General Provident Fund having regard to the nomination made by him subject to the full payment on following conditions.—

(*i*) the family must produce a report of the concerned police station that the employee has not been traced after all efforts have been made by the police.

(*ii*) an indemnity Bond should be produced by the nominee/dependents of the employee that all payments will be adjusted against the payments due to the employee in case he appears on scene and makes any claim.

28. Manner of payment of amount in the Fund.—(1) When the amount standing to the credit of the subscriber in the fund becomes payable, it shall be the duty of the Account Officer to make payment on receipt of a written application in this behalf as provided in sub-rule (4).

(2) If the person to whom, under these rules, any amount is to be paid is lunatic for whose estate the manager has been appointed in this behalf under Indian Lunacy Act, 1912, the payment will be made to such manager and not to the lunatic :

Provided that, where no manager has been appointed and the person to whom the sum is payable is certified by Magistrate to be lunatic. The payment shall under the orders of Collector, be made in accordance with the provisions of sub-section (1) of Section 95 of the Indian Lunacy Act, 1912, to the person having charged of such lunatic, and the Accounts Officer shall pay only the amount which he thinks fit to the persons having charged of the lunatic, and the surplus, if any, or such part thereof, as he thinks fit, shall be paid for the maintenance of such members of the lunatic’s family as are dependent on him for maintenance.

यांना ह्यातील कोणताही हिस्सा देय होणार नाही. परंतु मृत मुलाची विधवा किंवा विधवांना आणि मूल किंवा मुले यांना, जर तो मुलगा वर्गणीदाराच्या मागे हयात राहिला असता व उपरोक्त परंतुकाच्या खंड,

(१) च्या तरतुदीमधून त्याला सूट दिली असती तर त्याला जो हिस्सा मिळाला असता त्याचे भाग त्यांना समप्रमाणात मिळतील.

(२) वर्गणीदाराचे जेव्हा कोणतेही कुटुंब नसेल तेव्हा जर त्याने नियम ५ च्या तरतुदीनुसार कोणत्याही व्यक्तीच्या किंवा व्यक्तींच्या संस्थेच्या नावे केलेले नामनिर्देशन अस्तित्वात असेल तर निधीतील त्याच्या खात्यात असलेली जमा रक्कम किंवा तिचा भाग ज्याच्याशी नामनिर्देशन संबंधित असेल ह्या नामनिर्देशित व्यक्तीला किंवा व्यक्तींना नामनिर्देशनात विनिर्दिष्ट केलेल्या प्रमाणात देय होईल.

टीप.–(१) भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेचे प्रदान, देय रक्कम रुपये दहा हजारांपेक्षा अधिक असल्यास, अशी रक्कम त्याच्या/त्यांच्या स्वाभाविक पालकाला प्रदान करण्यात येईल. स्वाभाविक पालक अस्तित्वात नसेल तर अज्ञान व्यक्तीच्या वतीने रक्कम प्राप्त करण्यास कार्यालय प्रमुखास योग्य वाटेल अशा व्यक्तीला, त्याने द्यावयाच्या रकमेचे शासनाला क्षतिपूरण करण्याचे मान्य करणा-या दोन जामीनदारांनी स्वाक्षरीत केलेले बंधपत्र केल्यानंतर रक्कम प्रदान करण्यात येईल.

उक्त व्यक्तीला तो अज्ञान मुलाच्या मालमत्तेचा प्रभारी असून तिची देखभाल करीत आहे किंवा जर अज्ञान मुलाची भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेखेरीज अन्य मालमत्ता नसेल तर, अज्ञान मूल तिच्या अभिरक्षेमध्ये आणि देखरेखीखाली आहे अशा आशयाचे सुध्दा शपथपत्र सादर करण्यास सांगता येईल.

टीप.–(२) अज्ञान मुलाला देय रक्कम रुपये दहा हजारापेक्षा कमी असेल तर अशा रकमेच्या संबंधात क्षतिपूर्ती बंधपत्र आवश्यक नसेल. भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेखेरीज अन्य मालमत्ता असेल तर, अज्ञान मूल तिच्या अभिरक्षेत आणि देखरेखीखाली आहे, असे शपथपत्र क्षतीपूर्ती बंधपत्रासह सादर करावे लागेल.

टीप.–(३) हिंदु विधवा/विधुर हे अज्ञान मुलाचे स्वाभाविक पालक आहेत. त्याच्या/तिच्या अज्ञान मुलाच्या वतीने भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेचे प्रदान त्याला/तिला, अंतर्भूत रक्कम कितीही असली तरी विधवा/विधुर यांचे हितसंबंध अज्ञान मुलांच्या हितसंबंधाशी प्रतिकूल आहेत असे मानण्यास निश्चित असे काही कारण नसेल तर, पालकत्व प्रमाणपत्र किंवा क्षतिपूर्ती बंधपत्र सादर न करता, करण्यात येईल.

टीप.–(४) सावत्र आई/सावत्र वडील हे अज्ञान सावत्र मुलगा/सावत्र मुलगी हिचे स्वाभाविक पालक नव्हेत.

टीप.–(५) वर्गणीदार त्याच्या कुटुंबातून जेव्हा बेपत्ता होतो तेव्हा सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीची पूर्ण रक्कम, त्याने त्यासंबंधात केलेल्या नामनिर्देशानुसार, त्याच्या कुटुंबाला पुढील अटींच्या अधीन राहून प्रदान करण्यात येईल.—

(१) पोलिसांनी सर्व प्रकारचे प्रयत्न केल्यावर देखील कर्मचा-याचा शोध लागलेला नाही अशा आशयाचा संबंधित पोलीस ठाण्याचा अहवाल, त्याच्या कुटुंबाने सादर केला पाहिजे.

(२) कर्मचा-याच्या नामनिर्देशित व्यक्तीने/अवलंबितांनी असे क्षतिपूर्ती बंधपत्र सादर केले पाहिजे की, कर्मचारी उपस्थित झाला व त्याने कोणताही दावा केला तर कर्मचा-याला देय असलेल्या सर्व रकमा प्रदानाच्या रकमामधून, समायोजित करण्यात येतील.

२८. निधीतील रक्कम प्रदान करण्याची रीत.— (१) निधीमध्ये वर्गणीदाराच्या खात्यावर जमा असलेली रक्कम देय होईल तेव्हा पोट-नियम (४) मध्ये तरतूद केल्यानुसार, त्यासंबंधात लेखी अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर त्याचे प्रदान करणे हे लेखा अधिका-याचे कर्तव्य असेल.

(२) या नियमाखाली कोणतीही रक्कम द्यावयाची असेल ती व्यक्ती वेडी असेल आणि अशा व्यक्तीच्या इस्टेटसाठी भारतीय वेड्याबाबतचा अधिनियम, १९१२ अन्वये व्यवस्थापकाची नेमणूक केली असेल अशा बाबतीत व्यवस्थापकास अशी रक्कम प्रदान करण्यात येईल, वेड्या व्यक्तीस ती रक्कम देण्यात येणार नाही :

परंतु कोणताही व्यवस्थापक नेमण्यात आला नसेल व ज्या व्यक्तीला रक्कम देय असेल ती व्यक्ती वेडी असल्याचे दंडाधिका-याने प्रमाणित केले असेल तर, देय असलेली रक्कम भारतीय वेड्याबाबतचा अधिनियम, १९१२ याच्या कलम ९५, पोट-कलम १ च्या तरतुदीनुसार जिल्हाधिका-यांच्या आदेशान्वये अशा वेड्या व्यक्तीचा ताबा जिच्याकडे असेल त्या व्यक्तीस देण्यात येईल व लेखा अधिकारी अशा वेड्या व्यक्तीचा ताबा जिच्याकडे असेल त्या व्यक्तीस त्याला योग्य वाटेल अशी रक्कम फक्त देईल आणि जर कोणतीही रक्कम शिल्लक राहिली तर ती, किंवा तिचा कोणताही भाग, त्यास योग्य वाटेल त्याप्रमाणे वेड्या व्यक्तीच्या कुटुंबातील व्यक्तीपैकी निर्वाहासाठी त्याच्यावर अवलंबून असलेल्या व्यक्तींच्या निर्वाहासाठी देईल.

(3) Payment of the amount withdrawn shall be made in India only. The person to whom the amounts are payable shall make their own arrangements to receive the payment in India.

(4) To enable the Accounts Officer to make payment to the subscriber as per sub-rule (1), the following procedure shall be adopted for claiming payment by a subscriber, namely—

(*a*) to enable a subscriber to submit an application for withdrawal of the amount in the Fund, the Head of Office shall send to every subscriber necessary forms either one year in advance of the date on which the subscriber attains the age of superannuation, or before the date of his anticipated retirement, if earlier with instructions that they should be returned to him duly completed within a period of one month from the date of receipt of the forms by the subscriber. The subscriber shall submit the application to the Accounts Officer through the Head of Office Department for payment of the amount in the Fund. The application shall be made.

(*i*) for the amount standing to his credit in the Fund as indicated in the accounts statements for the year ending one year prior to the date of his superannuation, or his anticipated date of retirement, or

(*ii*) for amount indicated in his ledger account in case the accounts statement has not been received by the subscriber.

(*b*) the Head of Office/Department shall forward the application to the Accounts Officer, within a period of fortnight from the receipt of the same in his office, indicating the recoveries effected against the advances which are still current and the number of instalments yet to be recovered. The withdrawal, if any, taken by the subscriber after the period covered by the statement of the subscriber's accounts send by the Accounts Officer should invariably also be indicated to the Accounts Officer.

(*c*) The Accounts Officer shall, after verification with the ledger account, issue an authority for the amount found admissible at least a month before the date of superannuation but payable on the date of superannuation.

(d) the authority mentioned in clause (*c*) shall determine the first instalment of payment. A second authority for payment will be issued as soon as possible after superannuation. This will relate to the contribution made by the subscriber subsequent to the amount mentioned in the application submitted under clause (a) plus refund instalments against advance which was current at the time of the first payment.

(*e*) after forwarding the application for final payment to the Accounts Officer adavance/withdrawal should be sanctioned but the amount of advance/withdrawal shall be drawn on an authorisation from the Accounts Officer who shall arrange this as soon as the formal sanction of sanctioning authority is received by him.

Note 1.–(*1*) When the amount standing to the credit of a subscriber has become payable under rules 25, 26 and 27 the Accounts Officer shall authorise prompt payment of the amount in the manner indicated in sub-rule (*4*), (*2*) to obviate and reduce delays in making payment, the Head of office/Department should take following steps :–

(*a*) intimation about the death of the subscriber while in service should be sent to the Accounts officer promptly to enable him to initiate action for completion of the Provident Fund Account. The Accounts Officer may also be informed the details of the nomination, etc. made by the deceased subscriber.

(*b*) action should be taken to get the application for final payment of Provident Fund money from the nominee/family members of the subscriber for submission to the Accounts Officer without waiting for legal heirs to initiate action.

(३) काढलेल्या रकमेचे प्रदान केवळ भारतातच करण्यात येईल. रकमा ज्या व्यक्तींना देय असतील त्या व्यक्ती, भारतात रकमा स्वीकारण्याची व्यवस्था स्वतःच करतील.

(४) पोट नियम (१) अन्वये वर्गणीदाराला रक्कम प्रदान करणे लेखा अधिका-यास शक्य व्हावे याकरिता वर्गणीदार रकमेची मागणी करतांना पुढील पद्धती अनुसरील.—

(अ) वर्गणीदारास निधीची रक्कम काढण्याकरिता अर्ज सादर करणे शक्य व्हावे म्हणून, कार्यालय प्रमुख प्रत्येक वर्गणीदारास त्याचे नियत वयमान होण्याच्या तारखेपूर्वी एक वर्ष अगोदर किंवा त्याची अपेक्षित सेवानिवृत्ती अगोदरची असेल तर त्यापूर्वी, आवश्यक ते नमुने, " वर्गणीदारास प्राप्त झाल्याच्या तारखेपासून एक महिन्याच्या कालावधीत यथोचितरित्या भरून त्याच्याकडे परत पाठवावेत " अशा अर्थाच्या सूचना देऊन पाठवील. वर्गणीदार तो अर्ज निधीची रक्कम काढण्याकरिता कार्यालय प्रमुखामार्फत अथवा विभाग प्रमुखामार्फत लेखा अधिका-यांकडे सादर करील असा अर्ज.

(एक) वर्गणीदाराच्या नियत वयोमानाच्या तारखेच्या अथवा त्याच्या अपेक्षित सेवानिवृत्तीच्या तारखेच्या एक वर्ष अगोदर संपणा-या वर्षाच्या लेखा विवरणामध्ये त्याच्या खात्यावर जमा असलेल्या रकमेसाठी, किंवा

(दोन) लेखा विवरण वर्गणीदारास मिळालेले नसेल तर खातेवहीत त्याच्या खात्यामध्ये विनिर्दिष्ट रकमेसाठी करण्यात येईल.

(ब) कार्यालय प्रमुख/विभाग प्रमुख हा अर्ज त्यांच्या कार्यालयात प्राप्त झाल्यापासून पंधरा दिवसाच्या मुदतीत, अग्रिमाच्या अजूनही वसूल करण्याचे चालू असलेल्या रकमा आणि राहिलेल्या हप्त्यांची संख्या याचा निर्देश करून लेखा अधिका-याकडे पाठवील. लेखा अधिका-याकडून पाठविण्यात आलेल्या वर्गणीदाराच्या लेखाच्या अंतिम विवरणपत्रातील कालावधीनंतर वर्गणीदाराने कोणत्याही रकमा काढून घेतल्या असल्यास, त्या काढून घेतलेल्या रकमांचाही न चुकता, लेखा अधिका-यास निर्देश करील.

(क) लेखा अधिकारी, खातेवहीची पडताळणी केल्यानंतर, प्रदान करणे अनुज्ञेय असल्याचे दिसून आलेल्या रकमेकरिता, नियत सेवावधीच्या कमीत कमी एक महिना अगोदर परंतु नियत सेवावधीच्या दिनांकास त्यास रक्कम मिळेल अशा बेताने प्राधिकारपत्र काढील.

(ड) खंड (क) मध्ये विनिर्दिष्ट प्राधिकारपत्र प्रदान करावयाच्या रकमेचा पहिला हप्ता निश्चित करील. प्रदानाकरिता दुसरे प्राधिकारपत्र नियत सेवावधीच्या नंतर शक्य तितक्या लवकर काढले जाईल. दुसरे प्राधिकारपत्र वर्गणीदाराने खंड (अ) अन्वये सादर केलेल्या अर्जात उल्लेखिलेल्या रकमेनंतर दिलेली वर्गणी, अधिक पहिल्या अर्जाच्या वेळेस अग्रिमाचे जे हप्ते चालू होते त्यांच्या परताव्याशी संबंधीत असेल.

(इ) लेखा अधिका-यांकडे अंतिम रक्कम मिळण्यासाठी अर्ज अग्रेषित केल्यानंतर आगाऊ रक्कम/काढावयाची रक्कम मंजूर करता येईल, परंतु आगाऊ रक्कम/काढावयाची रक्कम, संबंधीत लेखा अधिका-याने प्राधिकृत केल्यानंतर काढण्यात येईल. लेखा अधिकारी अशी व्यवस्था, मंजुरी प्राधिका-याची रीतसर मंजुरी मिळाल्यानंतर ताबडतोब करील.

टीप.—(१) जेव्हा वर्गणीदाराच्या खात्यावर जमा असलेली रक्कम नियम २५, २६ आणि २७ अन्वये देय होईल तेव्हा, पोट-नियम (४), (२) मध्ये विनिर्दिष्ट पद्धतीनुसार लेखा अधिकारी ताबडतोब प्रदान होण्यासाठी प्राधिकारपत्र काढील.

(२) प्रदानातील विलंब दूर किंवा कमी करण्यासाठी कार्यालय प्रमुख/विभाग प्रमुखाने पुढील उपाययोजना कराव्यात.—

(अ) वर्गणीदाराचा सेवेत असताना मृत्यू झाल्यास, वर्गणीदाराच्या मृत्यूबाबतची सूचना, भविष्य निर्वाह निधीचा हिशेब पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने कृती करणे शक्य व्हावे म्हणून लेखा अधिका-याला त्वरीत देण्यात यावी. मयत वर्गणीदाराच्या नामनिर्देशन इत्यादीचा तपशील सुद्धा लेखा अधिका-यास कळवण्यात येईल.

(ब) भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेचे अंतिम प्रदान करण्याकरिता नामनिर्देशित व्यक्तीकडून/वर्गणीदाराच्या कुटुंबातील व्यक्तीकडून लेखा अधिका-याला द्यावयाचा अर्ज घेण्याची कार्यवाही देखील सुरू करावी, कायदेशीर वारस त्यासाठी काही करील याची वाट पाहू नये.

29. Procedure for Authorising the payment of Provident Fund Amount.–(*1*) The following procedure shall be followed for authorising the payment of General provident fund accumulations of a Government servant retiring on superannuation immediately on the date following the date of his retirement.–

(*i*) subscriber retiring on superannuation should be asked to apply one year in advance before the date of his retirement as per rule 28(*4*).

(*ii*) the subscriber shall make another application immediately after the last fund deduction has been made and the exemption for the subscription to the fund has begun to operate for the payment of subscriptions made by him and the refund of instalments against advance, if any, during the period not covered by the first application referred to at (*i*) above.

(*iii*) The Accounts Officer on receipt of the first application for final payment of the amount made by the subscriber one year in advance from the date on which the subscriber attains the age of superannuation shall verify the ledger account upto that period and after receiving the second application verify the ledger account for the remaining nine months and authorise the payments at least a month before the date on his superannuation. The amount, shall however, be payble on the date following the date of retirement of a subscriber.

(2) On receipt of the first application, the Accounts Officer will complete action in all respects including tracing and adjustments of missing credits, if any, to ensure that the Provident Fund account is complete and upto-date in all respects.

[1](3) The application for authorizing the final payment of General Provident Fund shall be submitted in Form "B" given in the First Schedule.

Note 1.–Subscriber due to retire on superannuation shall be exempted from making any subscription to the Fund during the last three months of his service. The discontinuance of subscription is compulsory.

Note 2.–Notwithstanding anything contained in (*1*) above, the subscriber will continue to be treated as subscriber till his retirement for the purpose of deposit linked insurance scheme even though recovery of subscription has been discontinued for the last three months of his service.

30. Deposit Linked Insurance Scheme.–On the death of a subscriber, the person entitled to receive the amount standing to the credit of the subscriber shall be authorised by the Account Officer, an additional amount equal to the average balance in the account during the three years immediately preceding the death of such subscriber subject to the following conditions that.–

[2](*a*) the balance to the credit of such subscriber shall not at any time during the three years preceding the month of death have fallen below the limits of :–

(*i*) Rs. 25,000 in case of subscriber holding a post in the Pay Band-2 (Rs. 9,300-34,800) or above and drawing a Grade-pay of Rs. 4,800 or more as per the Maharashtra Civil Services (Revised Pay) Rules, 2009 ;

(*ii*) Rs. 15,000 in the case of a subscriber holding a post in the Pay Band-2 (Rs. 9,300-34,800) and drawing a Grade pay of Rs. 4,200 or more but less than Rs. 4,800 as per the Maharashtra Civil Services (Revised pay) Rules, 2009 ;

(*iii*) Rs. 10,000 in the case of a subscriber holding a post in the Pay Band-2, Pay Band-1 or Pay Band-1S (Rs. 4,440-7,440) and drawing a Grade-pay of Rs. 1,400 or more but less than Rs. 4,200 as per the Maharashtra Civil Services (Revised Pay) Rules, 2009 ;

---

1. Sub-rule (3) was inserted by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 8.
2. Clauses (a) and (b) were substituted by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 9(I).

२९. भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेचे प्रदान प्राधिकृत करण्याकरिता कार्यपद्धती.— (१) नियत सेवावधीच्या दिनांकानंतर लगेचच येणा-या दिनांकास, सेवानिवृत्त शासकीय कर्मचा-याच्या सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीतील जमा रकमेचे प्रदान करण्याकरिता प्राधिकार देण्यासाठी पुढील कार्यपद्धतीचा अवलंब केला जाईल.

(एक) नियत सेवावधीनंतर सेवानिवृत्त होणा-या वर्गणीदाराला नियम २८ (४) नुसार, त्याच्या सेवानिवृत्तीच्या तारखेपूर्वी एक वर्ष अगोदर अर्ज करण्यास सांगण्यात यावे.

(दोन) वर्गणीदार, निधीची अंतिम वजात केल्यानंतर आणि निधीमध्ये वर्गणी देण्यापासून सूट अंमलात आल्यानंतर लगेचच, दुसरा अर्ज त्याने दिलेल्या वर्गणीचे आणि वरील (एक) मध्ये उल्लेख केलेल्या अर्जात समाविष्ट नसलेल्या मुदतीत त्याने अग्रिमापोटी काही हप्ते भरले असतील तर त्या हप्त्यांच्या परताव्याचे प्रदान मिळावे यासाठी करील.

(तीन) लेखा अधिकारी, वर्गणीदाराचे नियत वयमान पूर्ण होईल त्या दिनांकापासून एक वर्ष आधी वर्गणीदाराने केलेल्या रकमेच्या अंतिम प्रदानाचा पहिला अर्ज मिळाल्यानंतर खातेवहीची त्या दिवसापर्यन्तची पडताळणी करील आणि दुसरा अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर खातेवहीतील उरलेल्या नऊ महिन्यांच्या हिशोबाची पडताळणी करील आणि त्याच्या नियत सेवावधीच्या तारखेच्या कमीत कमी एक महिना अगोदर प्रदान प्राधिकृत करील. तथापि, वर्गणीदाराच्या सेवानिवृत्तीच्या दिनांकानंतरच्या दिनांकास रक्कम देय होईल.

(२) पहिला अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर, लेखा अधिकारी, कोणत्याही रकमा गहाळ असल्यास, त्या शोधून काढणे आणि समायोजन करणे, यासह भविष्य निर्वाह निधी लेखा पूर्ण आणि सर्व बाबतीत अद्ययावत आहे याची खात्री करून घेण्याकरिता सर्व कार्यवाही पूर्ण करील.

[१](३) भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेचे अंतिम प्रदान मंजूर करण्यासाठीचा अर्ज हा पहिल्या अनुसूचीमध्ये दिलेल्या "नमुना ब" मध्ये सादर करण्यात येईल.

टीप.–(१) वर्गणीदार नियत सेवावधीनंतर सेवानिवृत्त होताना त्याच्या सेवेच्या अंतिम तीन महिन्यांच्या कालावधीत निधीमध्ये कोणतीही वर्गणी देण्यापासून त्याला सूट देण्यात येईल. त्याची वर्गणी बंद करणे अनिवार्य आहे.

टीप.–(२) उपरोक्त (१) मध्ये काहीही नमूद केलेले असले तरीही, ठेव संलग्न विमा योजनेच्या प्रयोजनाकरिता, त्याच्या सेवेच्या अंतिम तीन महिन्यांत वर्गणीची वसुली बंद झाली असली तरी वर्गणीदारास त्याच्या सेवानिवृत्तीपर्यन्त वर्गणीदार म्हणूनच मानण्यात येईल.

३०. ठेव संलग्न विमा योजना.– वर्गणीदाराच्या मृत्यूनंतर, वर्गणीदाराच्या खाती जमा असलेली रक्कम मिळण्याचा हक्क असलेल्या व्यक्तीस, लेखा अधिकारी, पुढील शर्तीस अधीन राहून, अशा वर्गणीदाराच्या मृत्यूच्या लगतपूर्वीच्या तीन वर्षामध्ये त्याच्या खाती शिल्लक असलेल्या सरासरी वर्गणीच्या रकमेएवढी अतिरिक्त रक्कम मिळण्यास प्राधिकृत करील. त्या शर्ती अशा.—

[२](अ) अशा वर्गणीदाराच्या खाती जमा असलेली वर्गणीची रक्कम, त्याच्या मृत्यूच्या निकटपूर्वीच्या तीन वर्षांमध्ये कोणत्याही वेळी पुढील मर्यादेपेक्षा कमी असता कामा नये, त्या मर्यादा अशा :—

(एक) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम, २००९ अन्वये वेतनश्रेणी-२ (रुपये ९,३००-३४,८००) मधील किंवा त्यापेक्षा अधिक वेतनश्रेणी असलेले पद धारण करणा-या आणि प्रति महिना रुपये ४,८०० किंवा त्यापेक्षा अधिक श्रेणीवेतन आहरित करणा-या वर्गणीदारांच्या बाबतीत रुपये २५,०००;

(दोन) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम, २००९ अन्वये, वेतनश्रेणी-२ (रुपये ९,३००-३४,८००) मधील पद धारण करणा-या आणि प्रति महिना रुपये ४२०० किंवा त्यापेक्षा अधिक, परंतु रुपये ४,८०० पेक्षा कमी श्रेणीवेतन आहरित करणा-या वर्गणीदारांच्या बाबतीत रुपये १५,०००;

(तीन) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम, २००९ अन्वये, वेतनश्रेणी-२, वेतनश्रेणी-१, वेतनश्रेणी १ एस (रुपये ४,४४०-७४४०) मधील पद धारण करणा-या आणि प्रति महिना रुपये १४०० किंवा त्यापेक्षा अधिक, परंतु रुपये ४,२०० पेक्षा कमी श्रेणीवेतन आहरित करणा-या वर्गणीदारांच्या बाबतीत रुपये १०,०००;

---

१. शा. अधि. साप्रवि, दि. १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. ८ अन्वये, उपनियम (३) समाविष्ट करण्यात आला.

२. शा. अधि. साप्रवि, दि. १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. ९(१) अन्वये मूळ खंड (अ) आणि (ब) ऐवजी खंड (अ) आणि (ब) दाखल करण्यात आले.

(*iv*) Rs. 6,000 in the case of a subscriber holding a post in the Pay Band-1S (Rs. 4,440-7,440) and drawing a Grade pay of Rs. 1,300 or more but less than Rs. 1,400 as per the Maharashtra Civil Services (Revised Pay) Rules, 2009.

(*b*) the additional amount payable under this rule shall not exceed Rs. 60,000.

(*c*) The subscriber has put in at least five years service at the time of death.

(*2*) The Head of Office, under whom the Government servant was serving at the time of his death, shall make payments of the amount admissible under sub-rule (*1*) after ascertaining the admissibility of the amount from the Accounts Officer (Head of office in case of class IV employees) and the Head of Department in respect of budget grants.

(*3*) Where a subscriber has held the post in different scales during the 36 months immediately preceding the month of his death, the appropriate minimum qualifying balance in respect of such scale, a deceased subscriber shall be the one relating to the scale in which he held the post for the greater part of the last three years.

[1](*4*) The application to be filled in by the person nominated by the subscriber any other person who is not nominated by the subscriber for receipt of final balance standing to the credit of the subscriber in the Provident Fund Account and the Deposit Linked Insurance Scheme shall be submitted in Form "C" given in the First Schedule.

Note 1.–The average balance shall be worked out on the basis of the balance at the credit of the subscriber at the end of such of the 36 months preceding the month in which death occurs. For this purpose, as also for checking the minimum balance prescribed above.–

(*a*) the balance at the end of March, shall include the annual interest, credited in terms of rule 12, and

(*b*) If the last of the aforesaid 36 months is not March, the balance at the end of the said last month shall include interest in respect of the period from the beginning of the financial year in which death occurs to the end of the said last month.

Note 2.–Payment under this scheme shall be in whole rupees. If an amount due includes a fraction of a rupee, it should be rounded to the nearest rupee (50 paise counting as the next higher rupee).

Note 3.–Any sum payable under this scheme is in the nature of insurance money and, thererfore the statutory protection given by section 3 of the Provident Fund and Miscellaneous Provisions Act, 1925 (XIX of 1925), does not apply to sum payable under this Scheme.

Note 4.–This Scheme also applies to these subscribers to the Fund who are transferred to an autonomous organisation consequent upon conversion of a Government Department into such a body and who, on such transfer, opt in terms of option given to them to subscribe to the Fund in accordance with these rules.

Note 5.–In case of Government servant who has been admitted to the benefit of the Fund under rule 32 or rule 33 but dies before completion of three years service or as the case may be, five years service from the date of his admission to the fund, the period of his service under the previous employer in respect whereof the amount of his subscription and employer's contribution, if any, together with interest have been recovered, shall count for purpose of clauses (*a*) and (*c*).

Note 6.–In case of persons appointed on tenure basis and in the case of re-employed pensioners, service rendered from the date of such appointment, re-employment, as the case may be, only shall count for the purpose of this rule. This scheme shall not apply to persons appointed on contract basis.

Note 7.–The budget estimates of expenditure in respect of this scheme shall be prepared by the respective Heads of Departments having regard to the trend of expenditure.

---

1. Sub-rule (4) was inserted by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 9(II).

(चार) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम, २००९ अन्वये, वेतनश्रेणी-१ एस मधील (रुपये ४,४४०-७,४४०) पद धारण करणा-या आणि प्रति महिना रुपये १३०० किंवा त्यापेक्षा अधिक, परंतु रुपये १,४०० पेक्षा कमी श्रेणीवेतन आहरित करणा-या वर्गणीदारांच्या बाबतीत रुपये ६,०००;

(ब) या नियमामध्ये देय असलेली अतिरिक्त रक्कम ही रुपये ६०,००० पेक्षा अधिक असणार नाही.

(क) वर्गणीदाराने मृत्यूच्या वेळेपर्यन्त किमान पाच वर्षाची सेवा केलेली असली पाहिजे.

(२) शासकीय कर्मचारी, त्याच्या मृत्यूच्या वेळी, ज्याच्या अधिपत्याखाली नोकरी करीत होता त्या कार्यालयाचा प्रमुख, लेखा अधिका-याकडून (वर्ग चारच्या प्रकरणात कार्यालय प्रमुखाकडून आणि अर्थसंकल्पीय अनुदानाच्या संबंधात, विभाग प्रमुखाकडून) रकमेच्या अनुज्ञयतेची खात्री करून घेतल्यानंतर, पोट-कलम (१) अन्वये देय रकमेचे प्रदान करील.

(३) वर्गणीदाराने त्याच्या मृत्यूच्या लगतपूर्वीच्या ३६ महिन्यांच्या कालावधीत निरनिराळ्या वेतनश्रेणीची पदे धारण केली असतील तर मयत वर्गणीदाराने शेवटच्या तीन वर्षात जास्तीत जास्त काळ जे पद धारण केले असेल त्या वेतनश्रेणीशी संबंधित किमान जमा रक्कम हीच याबाबतीत समुचित किमान अर्हताकारी जमा रक्कम होय.

[1](४) वर्गणीदाराच्या भविष्य निर्वाह निधी खात्यात जमा असलेली अंतिम शिल्लक आणि ठेव संलग्न विमा योजनेची अनुज्ञेय रक्कम मिळण्यासाठी वर्गणीदाराने नामनिर्देशित केलेल्या व्यक्तीने किवा वर्गणीदाराने नामनिर्देशित न केलेल्या अन्य मागणीदार व्यक्तीने, सादर करावयाचा अर्ज अनुसूची-एक मध्ये दिलेल्या नमुना "क" मध्ये भरून सादर करण्यात येईल.

टीप.–(१) ज्या महिन्यात मृत्यू झाला असेल त्या महिन्याच्या लगतपूर्व ३६ महिन्यांच्या शेवटी वर्गणीदाराच्या खात्यावर शिल्लक रकमेच्या आधारावर सरासरी शिल्लक काढण्यात येईल. या प्रयोजनाकरिता तसेच उपरोक्त विहित किमान शिल्लक यांच्या तपासणीखाली.—

(अ) मार्च अखेरच्या शिल्लक रकमेत, नियम १२ नुसार, जमा केलेले वार्षिक व्याज समाविष्ट असेल आणि

(ब) उपरोक्त ३६ महिन्यातील शेवटचा महिना मार्च नसेल तर, अशा अंतिम महिन्याच्या शेवटी असलेल्या शिल्लक रकमेत, ज्या वित्तीय वर्षात मृत्यू झाला असेल त्याच्या प्रारंभापासून उक्त अंतिम महिन्याच्या शेवटपर्यंतच्या मुदतीचे व्याज समाविष्ट करण्यात येईल.

टीप.–(२) या योजनेखाली घ्यावयाची रक्कम पूर्ण रुपयात असेल. देय रकमेमध्ये अपूर्ण रुपया असेल तर त्याचे नजिकच्या आकड्यापर्यन्त पूर्ण रूपांतर करण्यात यावे (५० पैसे लगत पुढील रुपया इतके मानण्यात यावेत).

टीप.–(३) या योजनेखाली देय असलेली कोणतीही रक्कम विम्याच्या पैश्याच्या स्वरूपात असते आणि म्हणून भविष्य निर्वाह निधी आणि संकीर्ण उपबंध अधिनियम, १९२५ (१९२५ चा १९) याच्या कलम ३ द्वारे देण्यात आलेले सांविधिक संरक्षण अशा रकमेस लागू होणार नाही.

टीप.–(४) एखाद्या शासकीय विभागाचे एखाद्या स्वायत्त संस्थेमध्ये रुपांतर झाल्यानंतर ज्या वर्गणीदारांची अशा स्वायत्त संघटनेकडे बदली झाली असेल आणि अशी बदली झाल्यानंतर त्यांना देण्यात आलेल्या पर्यायानुसार ज्यांनी या नियमानुसार या निधीमध्ये वर्गणी देण्याचा पर्याय स्वीकारला असेल, अशा वर्गणीदारांना सुद्धा ही योजना लागू होईल.

टीप.–(५) नियम ३२ किंवा ३३ अन्वये ज्याला या निधीचे लाभ मिळणार असतील परंतु निधीमध्ये दाखल करून घेतल्याच्या तारखेपासून प्रकरणपरत्वे तीन वर्षाची किंवा पाच वर्षाची सेवा पूर्ण होण्यापूर्वी जो मरण पावला असेल अशा शासकीय कर्मचा-याच्या बाबतीत, त्यांने पूर्वीच्या मालकाकडे केलेल्या ज्या सेवेच्या संबंधातील त्यांच्या वर्गणीची रक्कम आणि मालकाचे अंशदान, कोणतेही असल्यास, व्याजासह जमा केले असेल त्या सेवेचा असा कालावधी खंड (अ) आणि (क) यांच्या प्रयोजनांकरिता हिशोबात घेण्यात येईल.

टीप.–(६) पदावधीच्या (Tenure) तत्वावर नियुक्ती करण्यात आलेल्या व्यक्तींच्या बाबतीत आणि पुन्हा नोकरीत ठेवलेल्या निवृत्तीवेतनधारींच्या बाबतीत, अशा नियुक्तीच्या किंवा प्रकरणपरत्वे पुनर्नियुक्तीच्या तारखेपासून केलेली सेवाच फक्त, या नियमाच्या प्रयोजनासाठी हिशेबात घेण्यात येईल. ही योजना करार तत्वावर नेमलेल्या व्यक्तींना लागू होणार नाही.

टीप.–(७) या योजनेच्या संबंधातील खर्चाचे अर्थसंकल्पीय अंदाज खर्चाचा कल लक्षात घेऊन संबंधित विभाग प्रमुखांकडून तयार करण्यात येतील.

---

१. शा. अधि. साप्रवि, दि. १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. ९(२) अन्वये उपनियम (४) समाविष्ट करण्यात आला.

31. Transfer of Accumulation in the fund.–Procedure on transfer of a Government servant from a local body or autonomous body under Central or State Government or Vice-versa.—

(*1*) If a Government servant who is subscriber to any other noncontributory Provident Fund, is permanently transferred to pensionable service under the Government of Maharashtra in which he is governed by these rules, the amount of subscriptions together with the interest thereon, standing to his credit in such other Fund on date of transfer shall, with the consent of that Government be transferred to his credit in the Fund.

(*2*) Provided that where a subscriber was subscribing to a noncontributory Provident Fund of a local body or an autonomous body the consent of that local body of autonomous body shall be obtained.

(*3*) If a Government servant who is a subscriber to any Contributory Provident Fund is permanently transferred to pensionable service under the Government of Maharashtra in which he is governed by these rules and unless such a subscriber elects to continue to be governed by the rules of such Fund, when such option is given.–

(*a*) the amount of subscription with interest thereon, standing to his credit in such Contributory Provident Fund on the date of transfer shall with the consent of other Government or local/autonomous body, if any, be transferred to his credit, in the Fund ;

(*b*) the amount of contribution of Government/local/autonomous body, with interest thereon standing to his credit in such Contributory Provident Fund shall, with the consent of other Government, local/ autonomous body, if any, be repaid to Government or local/autonomous body and credited to State revenues, and

(c) he shall thereupon be entitled to count towards pension, the period of service rendered prior to the date of permanent transfer to the exent permissible under the pension rules which are applicable to him.

Note 1.–Provisions of this rule do not apply to a subscriber who has retired from service and is subsequently re-employed with or without break in service, or the subscriber who was holding formal appointment on contract.

Note 2.–Provisions of this rule shall, however, apply to persons who are appointed without break, whether temporarily or permanently, to a post carrying the benefits of these rules after resignation/retrenchment from service, under Central Government or another State Government or any other Department of State Government.

32. Transfer of balance.–If a Government servant admitted to the benefits of the Fund, was previously a subscriber of any Provident Fund of a Corporation owned and controlled by Government or of any autonomous organisation registered under the Societies Registration Act, 1860. The amount credited in such Fund shall be transferred to his credit in the Fund with the consent of that Corporation or organisation as the case may be.

33. Transfer of balance to Maharashtra Contributory Provident Fund :–If a subscriber to the fund is subsequently admitted to the benefit of Maharashtra Contributory Fund, the amount of his subscription together with interest thereon, shall be transferred to the credit of his account in the Maharashtra Contributory Provident Fund.

Note.–The provisions of this rule do not apply to a subscriber who is appointed on contract or who has retired from service and subsequently re-employed with or without break in service in another post carrying Contributory Provident Fund, benefits.

३१. निधीतील जमा रकमेचे हस्तांतरण.— शासकीय कर्मचा-यांची केंद्र किंवा राज्य सरकारच्या अधिपत्याखालील स्थानिक संस्था किंवा स्वायत्त संस्था अशी किंवा याऊलट बदली झाली असता कार्यपद्धती.—

(१) शासकीय कर्मचा-यांची कोणत्याही बिगर अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीचा वर्गणीदार असताना महाराष्ट्र शासनाखालील निवृत्तीवेतनायोग्य सेवेत कायम बदली झाली व अशा सेवेत त्याला हे नियम लागू होत असतील तर त्याच्या नावे जमा असलेली अशा अन्य निधीतील वर्गणीची रक्कम, त्यावरील व्याजासह, त्या शासनाच्या संमतीने त्यांच्या नावे या निधीत हस्तांतरीत करण्यात येईल.

(२) परंतु ज्या बाबतीत एखादा वर्गणीदार स्थानिक संस्था किंवा स्वायत्त मंडळाच्या बिगर अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीमध्ये वर्गणी भरत असेल त्याबाबतीत त्या स्थानिक संस्थेची किंवा स्वायत्त मंडळाची संमती घेण्यात येईल.

(३) शासकीय कर्मचा-यांची, कोणत्याही अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीचा वर्गणीदार असताना महाराष्ट्र शासनाखालील निवृत्तीवेतन योग्य सेवेत कायम बदली झाली व अशा सेवेत त्याला हे नियम लागू होत असतील तर, अशा निधीकरिता हे नियम पुढेही लागू व्हावेत अशी वर्गणीदाराने निवड केलेली नसेल तर.—

(अ) त्याच्या बदलीच्या दिनांकाला अशा अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीतील त्यांच्या नावे जमा असलेली वर्गणीची रक्कम त्यावरील व्याजासह अन्य शासनाच्या, किंवा स्थानिक संस्था/स्वायत्त मंडळाच्या (कोणतेही असल्यास) संमतीने त्यांच्या खात्यावर निधीत हस्तांतरीत करण्यात येईल.

(ब) अशा अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीत त्याच्या नावे असलेली शासनाच्या स्थानिक/स्वायत्त मंडळाच्या अंशदानाची रक्कम तिच्यावरील व्याजासह, अन्य शासनाला, स्थानिक/स्वायत्त संस्थेला कोणतेही असल्यास, परत करण्यात येईल व राज्याच्या महसुलात जमा करण्यात येईल.

(क) त्यास लागू असलेल्या निवृत्तीवेतन नियमानुसार अनुज्ञेय असलेल्या मर्यादेपर्यंत कायम बदलीच्या तारखेपूर्वी त्याने व्यतीत केलेला सेवावधी, निवृत्तीवेतनासाठी जमेस धरण्याचा त्यानंतर त्याला हक्क राहील.

टीप.–(१) या नियमाच्या तरतुदी, जो वर्गणीदार सेवानिवृत्त झाला असेल व सेवेत खंड पडून किंवा न पडून ज्यास पुन्हा नोकरीत ठेवले असेल किंवा ज्या वर्गणीदाराची आधीची नियुक्ती करारावर केलेली असेल, त्याच्या बाबतीत लागू असणार नाहीत.

टीप.–(२) तथापि, या नियमाच्या तरतूदी केंद्र शासनाच्या किंवा दुस-या राज्य शासनाच्या किंवा राज्य शासनाच्या दुस-या विभागातील सेवेतून राजीनामा दिल्यानंतर/कपात केल्यानंतर ज्या व्यक्तींची नियुक्ती सेवेत खंड न पडता या नियमांचा लाभ मिळणा-या पदावर करण्यात आली असेल मग ती तात्पुरती असो किवा कायम स्वरुपाची असो त्या व्यक्तींना लागू होतील.

३२. शिल्लक रकमेचे हस्तांतरण,—भविष्य निर्वाह निधीचे लाभ मिळत असलेला एखादा शासकीय कर्मचारी जर यापूर्वी शासनाचा मालकीच्या आणि नियंत्रणाखाली असलेल्या निगमाच्या किंवा संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६० अन्वये नोंदणी केलेल्या कोणत्याही स्वायत्त संघटनेच्या भविष्य निर्वाह निधीचा वर्गणीदार असेल तर, अशा भविष्य निर्वाह निधीतील त्याच्या नावे जमा रकमा त्या निगमाच्या किंवा यथास्थिती, संघटनेच्या संमतीने निधीत त्याच्या नावे हस्तांतरित करण्यात येतील.

३३. महाराष्ट्र अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीमध्ये शिल्लक रकमेचे हस्तांतरण—निधीच्या वर्गणीदारास नंतर महाराष्ट्र अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीचे लाभ घेण्याची परवानगी दिली तर त्याच्या वर्गणीची रक्कम, त्यावरील व्याजासह, त्यांच्या महाराष्ट्र अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीतील खात्यावर हस्तांतरित करण्यात येईल.

टीप.– या नियमाच्या तरतुदी, ज्या वर्गणीदाराची नियुक्ती करारावर केली असेल किंवा जो सेवानिवृत्त झाला असून ज्याची नंतर अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीचे लाभ मिळणा-या अन्य पदावर, त्याच्या सेवेत खंड पडून किंवा खंड न पडता पुन्हा नियुक्ती झाली असेल अशा कर्मचा-यांच्या बाबतीत लागू होणार नाहीत.

RELAXATION OF RULES

34. Relaxation of the rules in individual cases :–Where Government is satisfied that the operation of any of these rules causes or is likely to cause undue hardship to a subscriber, it may, notwithstanding anything contained in these rules, deal with the case of such subscriber in such manner as may appear to it to be just and equitable.

Note.–Relaxation under this rule is not permissible in case of final payment before proceeding on leave preparatory to retirement or on actual retirement, as it is contrary to section 2(A) of the Provident Fund and Miscellaneous Provisions Act, 1925.

PROCEDURE RULES

35. Number of accounts to be quoted at the time of payment of subscription :–When paying a subscription in India, either by deduction from emoluments or in cash a Drawing and Disbursing Officer or a subscriber, as the case may be, shall quote number of subscriber's account in the Fund, communicated by the Accounts Officer. Any change in the number shall similarly be communicated to the subscriber by the Accounts Officer.

36. Statement of Account to Subscriber :–The statements of accounts to be supplied to a subscriber.–

(*1*) As soon as possible after 31st March of each year, the Accounts Officer shall send, through the Head of Office where he is working, to each subscriber a statements of his account in the Fund showing the opening balance as on the 1st April of the year, the total amount credited or debited during a year, the total amount of interest credited as on the 31st March of the year and the closing balance on that date. The Accounts Officer shall attach to the statement of accounts an enquiry whether a subscriber.–

(*a*) desires to make any alterations, in nomination made under Rule 5 ;

(*b*) has acquired family in case whether subscriber has made no nomination in favour of member of his family under the proviso of sub-rule (*1*) of rule 5.

(*2*) The subscribers should satisfy themselves as the corrections of the annual statement and errors should be brought to the notice of the Account Officer within three months from the date of receipt of the statement.

(*3*) The Account Officer shall, if required by the subscriber once but not more than once in a year inform the subscriber of the total amount standing to his credit in the Fund at the end of last month for which his accounts has been written up.

Note 1.–On receipt of the annual statement of account from the Accounts Officer, the Heads of Officers should distribute them promptly amongst all the subscribers concerned and obtain their acceptance of balances.

Note 2.–If any subscriber finds that the balance at his credit as shown in the annual accounts statement is less than what he has actually subscribe/withdrawn or is otherwise incorrect, he should immediately submit a representation to his Head of Office. While forwarding the representation to the Accounts Officer concerned, the Head of Office shall record thereon a certificate indicating the monthwise details of the subscriptions recovered from the salary of the subscriber during the year, or withdrawals made together with the particulars of the bill in which the recoveries or withdrawals as the case may be were made the particulars shall include Treasury Voucher, number and date total amount of the subscription and refund towards the fund.

Note 3.–The consolidated intimation of acceptance of balance should be sent to statement the Account Officer concerned within three months of the date of receipt of the annual accounts statement the Accounts Officer will then immediately initiate action to locate the missing credits/debits and adjust them in the subscribers account in accordance with the procedure prescribed in this behalf by the Comptroller and Auditor General and send necessary intimation about having carried out the necessary corrections to the subscriber through Head of office.

३४. नियम शिथिल करणे.— व्यक्तीगत प्रकरणांत नियम शिथिल करणे या नियमापैकी कोणत्याही नियमाच्या प्रवर्तनाने वर्गणीदाराला विनाकारण त्रास होत आहे किंवा होण्याची शक्यता आहे याबाबत शासनाची खात्री पटली तर, या नियमांत काहीही अंतर्भूत असले तरी, शासनास वर्गणीदाराचे असे प्रकरण आपणास न्याय व योग्य वाटेल अशा रीतीने निकालात काढता येईल.

टीप.— या नियमांतर्गत मिळणारी शिथिलता, निवृत्तीपूर्व रजेवर जाण्यापूर्वी किंवा प्रत्यक्ष सेवानिवृत्तीनंतर मिळणार नाही, कारण तसे करणे भविष्य निर्वाह निधी आणि संकीर्ण तरतुदी अधिनियम, १९२५ च्या कलम २ (अ) च्या विरुध्द आहे.

कार्यपध्दती विषयक नियम

३५. वर्गणीचे प्रदान करताना लेखा क्रमांक नमूद करणे.— जेव्हा भारतात, एकतर वित्तलब्धीमधून वजावटी करून किंवा रोख स्वरुपात वर्गणी भरावयाची असेल तेव्हा, आहरण व संवितरण अधिकारी किंवा प्रकरणपरत्वे वर्गणीदार लेखा अधिकारा-याने त्यास कळविलेला वर्गणीदाराच्या निधीतील लेखा क्रमांक नमूद करील. त्याचप्रमाणे क्रमांकातील कोणताही बदल वर्गणीदाराला लेखा अधिका-यांकडून कळविण्यात येईल.

३६. वर्गणीदाराला लेखा विवरणपत्र पाठविणे.— वर्गणीदाराला पाठवावयाचे लेखा विवरणपत्र (१) लेखा अधिकारी, प्रत्येक वर्षाच्या ३१ मार्च नंतर शक्य तितक्या लवकर, जेथे तो काम करीत आहे त्या कार्यालयामार्फत, प्रत्येक वर्गणीदाराला निधीतील त्यांच्या लेख्याचे विवरणपत्र पाठवील. अशा विवरणपत्रात वर्षातील १ एप्रिल रोजीची प्रारंभिक शिल्लक, वर्षात जमा केलेली किंवा काढलेली एकूण रक्कम, वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी जमा केलेली व्याजाची एकूण रक्कम आणि त्या दिनांकाची अखेरची शिल्लक नमूद करण्यात येईल.

लेखा अधिकारी लेख्याच्या विवरणपत्रास

(अ) नियम ५ अन्वये नामनिर्देशनात काही बदल करावयाची वर्गणीदाराची इच्छा आहे काय ;

(ब) नियम ५, पोट-नियम (१) च्या परंतुकान्वये वर्गणीदाराच्या कुटुंबातील सदस्याच्या नावे कोणतेही नामनिर्देशन केलेले नसेल तर त्याचे कुटुंब आहे की काय, याबाबतची विचारणा जोडील.

(२) वर्गणीदारांनी वार्षिक विवरणपत्र बिनचूक असल्याबद्दल आपली खात्री करून घेतली पाहिजे व विवरणपत्र मिळाल्याच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांत लेखा अधिका-यांच्या निदर्शनास चुका आणून दिल्या पाहिजेत.

(३) लेखा अधिकारी, वर्गणीदाराला आवश्यक असेल तर, ज्या महिन्याचा लेखा लिहिण्यात आला आहे त्या शेवटच्या महिन्याच्या अखेरीस निधीत त्याच्या नावे असलेली एकूण रक्कम वर्षातून एकदा पण अधिक वेळा नव्हे, त्याला कळतील.

टीप.— (१) लेखा अधिका-यांकडून वार्षिक लेखा विवरणपत्रे प्राप्त झाल्यानंतर कार्यालय प्रमुखाने त्याचे संबंधित सर्व वर्गणीदारामध्ये वितरण करावे आणि शिल्लक रकमांबाबत त्यांची मान्यता द्यावी.

टीप.— (२) कोणत्याही वर्गणीदारास जर असे दिसून आले की, वार्षिक लेखा विवरणपत्रात त्याच्या खाती दर्शविलेली जमा रक्कम, त्याने प्रत्यक्ष वर्गणी दिलेल्या/काढलेल्या रकमेपेक्षा कमी आहे किंवा अन्य रितीने चूक आहे तर तो कार्यालय प्रमुखाला तात्काळ अभिवेदन सादर करील, संबंधित लेखा अधिका-याला अभिवेदन पाठवतांना, कार्यालयप्रमुख, वर्षभरात वर्गणीदाराच्या वेतनातून वजात केलेल्या वर्गण्यांचे महिनावार विवरण देऊन किंवा ज्यामध्ये वजात केली होती किंवा प्रकरणपरत्वे पैसे काढले होते, त्या बिलाच्या तपशिलासह (तपशिलामध्ये वर्गणीदाराचा कोषागार प्रमाणक क्रमांक, दिनांक व एकूण वर्गणीची रक्कम आणि परत केलेली रक्कम यांचा समावेश असेल) प्रमाणपत्र देईल.

टीप.— (३) वार्षिक लेखा विवरणपत्र प्राप्त झाल्याच्या तारखेपासून तीन महिन्यांच्या आत, संबंधित लेखा अधिका-याला स्वीकृतीची सूचना एकत्रितपणे पाठवावी. लेखा अधिकारी यानंतर गहाळ झालेल्या जमेच्या/खर्चाच्या रकमा शोधण्यास लगेचच प्रारंभ करेल आणि महानियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी यासंबंधात विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार वर्गणीदाराच्या लेख्यामध्ये त्याचे समायोजन करील आणि योग्य त्या दुरुस्त्या केलेल्या आहेत यासंबंधी आवश्यक ती सूचना कार्यालय प्रमुखामार्फत वर्गणीदाराला पाठवील.

[1]*Note*.–(*4*) The missing credits and debits in the subscriber account may be adjusted on collateral evidence basis on the orders of Branch Officer of Provident Fund section upto Rs. 3,000 and on the orders of the Group Officer beyond this limit. These powers shall be exercised after all the efforts to trace the missing credits and debits in the subscriber account have failed.

Note 5.–On receipt of application for final withdrawal from Head of Office by a subscriber as provided for in rule 28(*4*). If he fails to act on this within a time limit prescribed in these rules, he will not be entitled to the interest as provided in Rules 12 of these rules.

[2]**36A. Procedure for adjustment of the missing credits or debits.–**

(*A*) After receipt of annual statements of accounts from Accountant General for distribution to the subscribers, the drawing and disbursing officer will verify them and locate the missing credits or debits and the details of those shall be compiled in a statement. The statement shall be made in the form set forth in Appendix " D ". A copy of this statement shall be forwarded to the Officer of the Accountant General. Accordingly, the Office of the Accountant General will verify the amounts of missing credits or debits and will take the proper note in the respective Provident Fund Accounts of the subscribers.

(*B*) The amounts of missing credits or debits if pertain to a pretty old period and in regard to that if the records of schedules and voucher Nos. are not available, in such amounts the entry may be taken on the basis of pay bills, acquaintance rolls, pay slips and the deduction certificate issued by the drawing and disbursing officer. In case even if related proofs are not available, then drawing and disbursing officer will obtain an affidavit from the concerned subscriber in the prescribed form enclosed as Appendix " E " and after verifying the fact that no evidence is available in the office records pertaining to the details mentioned in the affidavit of the subscriber, the same shall be submitted to the office of the Accountant General. The Accountant General will forward such affidavit to the concerned Administrative Department and after sanction of Government; the entries of such missing credits shall be taken in the accounts of the subscriber.

(*C*) The Treasury Officers and the Pay and Accounts Officer, Mumbai while checking the bills, shall verify that the General Provident Fund Schedules enclosed with the pay bills are correct and after consolidation of all such Provident Fund Schedules, shall submit them to the Office of the Accountant General every months. A separate register shall be maintained for such entries.

(*D*) The Drawing and Disbursing Officers shall maintain a separate register to take entries for the refundable advances or withdrawals sanctioned to the subscribers. After receipts of the annual statements of accounts from the Accountant General, the Drawing and Disbursing Officer shall verify the statements and check whether the deductions of the advances or amounts drawn by the subscribers are shown in the annual statements. If the necessary entries are not shown, then he shall forward necessary correspondence with the Accountant General for making respective corrections in the annual statement.

(*E*) The necessary entries of the missing amounts in the Provident Fund accounts of the subscribers shall be carried out immediately. In case, even after receiving the information in time from the office of the Accountant General, if there is unreasonable delay, then whatever interest is payable by the Government to the subscriber for such delay period. The amount of interest shall be recovered from the employee responsible for the delay or from the Head of the office.

---

1. Note (4) was substituted by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 10.
2. Rule (36A) was inserted by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 11.

[१]**टीप.— (४)** वर्गणीदाराच्या खात्यामध्ये आढळून येत नसलेल्या जमा आणि खर्चाच्या रुपये ३,००० पर्यंतच्या नोंदी, अनुषंगिक पुरावा पाहून भविष्य निर्वाह निधीच्या शाखा अधिका-याच्या आदेशावरून आणि त्यापेक्षा अधिक रकमेच्या नोंदी गट अधिका-यांच्या आदेशावरून समायोजित करण्यात येतील. वर्गणीदाराच्या खात्यातील जमा आणि खर्चाच्या रकमांच्या गहाळ झालेल्या नोंदींचा शोध घेण्याचे सर्व प्रयत्न असफल ठरल्यानंतर, या अधिकारांचा वापर करता येईल.

टीप.— (५) नियम २८ (४) मध्ये तरतूद केल्यानुसार अंतिम जमा रक्कम काढण्याचा अर्ज कार्यालय प्रमुखाकडून वर्गणीदाराकडे आल्यानंतर, या नियमात विहित केलेल्या कालमर्यादेत त्यावर कृती करण्यात त्याने कसूर केल्यास, त्या नियमांतील नियम १२ मध्ये तरतूद केल्यानुसार व्याज मिळण्याचा त्याला हक्क असणार नाही.

[२]**३६ अ. जमा किंवा खर्चाच्या रकमांच्या गहाळ झालेल्या नोंदीचे समायोजन करण्याची कार्यपध्दती.—**

(अ) वर्गणीदारांना वितरीत करण्यासाठी, महालेखापालांकडून वार्षिक लेखा विवरणपत्रे प्राप्त झाल्यानंतर, आहरण व संवितरण अधिकारी, त्यांची पडताळणी करेल आणि जमा व खर्चाच्या गहाळ झालेल्या नोंदींची स्थान निश्चिती करील आणि त्यांचा तपशील एका विवरणपत्रात संकलित करील. हे विवरणपत्र परिशिष्ट " ड " मध्ये नमूद केलेल्या स्वरुपात तयार करण्यात येईल. या विवरणपत्राची एक प्रत महालेखापालाच्या कार्यालयाला पाठविण्यात येईल, त्यानुसार महालेखापाल कार्यालय जमा व खर्चाच्या रकमांच्या गहाळ झालेल्या नोंदींची पडताळणी करील आणि वर्गणीदारांच्या संबंधित भविष्य निर्वाह निधी खात्याच्या लेख्यामध्ये योग्य ती नोंद घेईल.

(ब) नोंदी गहाळ झालेल्या जमा व खर्चाच्या रकमा ब-याच जुन्या कालावधीशी संबंधित असतील आणि त्यासंदर्भातील अनुसूच्यांचे अभिलेख व प्रमाणक क्रमांक उपलब्ध होत नसतील तर, अशा रकमांबाबतीत वेतन देयके, वेतन पट, वेतन चिठ्ठ्या आणि आहरण व संवितरण अधिका-याने दिलेले वजात प्रमाणपत्र यांच्या आधारे नोंद घेण्यात यावी. संबंधित पुरावे उपलब्ध नसतील तेव्हा अशा प्रकरणांतही आहरण व संवितरण अधिकारी संबंधित वर्गणीदाराकडून परिशिष्ट " ई " म्हणून सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यात एक शपथपत्र घेईल आणि वर्गणीदाराच्या शपथपत्रामध्ये नमूद केलेल्या तपशिलासंबंधात कार्यालयीन अभिलेखामध्ये कोणताही पुरावा उपलब्ध नसल्याबाबतच्या वस्तुस्थितीची पडताळणी केल्यानंतर, ते महालेखापालांच्या कार्यालयाला सादर करील. महालेखापाल ते शपथपत्र संबंधित प्रशासकीय विभागाकडे पाठवील आणि शासनाच्या मंजुरीनंतर वर्गणीदाराच्या खात्यात अशा जमेच्या रकमांच्या गहाळ झालेल्या नोंदी घेण्यात येतील.

(क) कोषागार अधिकारी आणि अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई हे, देयकांची तपासणी करताना, वेतन देयकासोबत जोडलेल्या सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीच्या अनुसूच्या अचूक असल्याची पडताळणी करतील आणि अशा सर्व भविष्य निर्वाह निधीच्या अनुसूच्या एकत्रित केल्यानंतर, त्या प्रत्येक महिन्याला महालेखापाल कार्यालयाला सादर करतील. अशा नोंदीकरिता एक स्वतंत्र नोंदवही ठेवण्यात येईल.

(ड) आहरण व संवितरण अधिकारी, वर्गणीदारांना मंजूर झालेल्या परतावायोग्य अग्रिमांच्या किंवा काढावयाच्या रकमांच्या नोंदी घेण्यासाठी एक स्वतंत्र नोंदवही ठेवील. महालेखापालांकडून लेख्यांची वार्षिक विवरणपत्रे मिळल्यानंतर आहरण व संवितरण अधिकारी विवरणपत्रांची पडताळणी करील आणि परतावायोग्य अग्रिमांच्या किंवा काढावयाच्या रकमांच्या वजाती वार्षिक विवरणपत्रांमध्ये दर्शविण्यात आल्या आहेत किंवा कसे याची तपासणी करील. आवश्यक त्या नोंदी दर्शविण्यात आल्या नसतील तेव्हा, तो वार्षिक विवरणपत्रामध्ये संबंधित सुधारणा करण्यासाठी महालेखापालाबरोबर आवश्यक तो पत्रव्यवहार करील.

(ई) भविष्य निर्वाह निधी संदर्भात योग्य नोंद न झालेल्या गहाळ रकमांच्या नोंदी वर्गणीदारांच्या खात्यांमध्ये तातडीने होण्याच्या दृष्टीने संबंधित कार्यालय प्रमुख आवश्यक ती कार्यवाही तातडीने करील. महालेखापाल कार्यालयाकडून माहिती प्राप्त झाल्यानंतरही ज्या प्रकरणी अवाजवी विलंब झाला असेल तर, अशा विलंबामुळे देय होणा-या व्याजापायी शासनाला जे नुकसान सहन करावे लागेल, त्याची भरपाई विलंबास कारणीभूत असणा-या कर्मचा-याकडून आणि/अथवा कार्यालय प्रमुख यांच्याकडून वसूल करण्यात येईल.

---

[१]. शा. अधि., सा.प्र.वि. दिनांक १९-१२-२०१५, मधील नियम क्र. १० अन्वये मूळ टीप (४) ऐवजी टिप (४) ही दाखल करण्यात आली.

[२]. शा. अधि., सा.प्र.वि. दिनांक १९-१२-२०१५, मधील नियम क्र. ११ अन्वये नियम ३६ (अ) व नियम ३६ (ब) दाखल करण्यात आले.

[1]**36B. Procedure for maintenance of the Provident Fund Accounts.–**

(*A*) Every year in the months of April and October, a half-yearly return shall be submitted to the Office of the Accountant General. The first half-yearly return statement showing advances or withdrawals sanctioned to every subscriber during the period of October to March shall be submitted in the month of April every year and the second half-yearly statement of advances or withdrawals sanctioned during the period of April to September, shall be submitted in the month of October every year to the Office of the Accountant General. The returns shall be indicated in the form set forth in Appendix "F". All the Heads of the Departments shall ensure timely submission of these returns by their Heads of the Offices to the Office of the Accountant General during the prescribed time limit.

(*B*) The refundable advance or withdrawal sanctioned to subscriber shall not exceed the credit balance in the account of the subscriber. The Drawing and disbursing Officers or Sanctioning Authorities shall monitor every such case. In case of irregularity found in any matter, disciplinary action shall be taken against the person responsible.

(*C*) Before submitting the application of the subscriber for final payment of the Provident Fund to the Office of the Accountant General, the Drawing and Disbursing Officer or Sanctioning Authority shall verify that the full address for correspondence and type of the retirement is mentioned in the application. Further, they shall mention the information of advances sanctioned during last twelve months in the prescribed column. If no advance has been sanctioned during the last twelve months preceding the date of retirement, the authorities shall specifically mention " Nil " in the prescribed column.

(*D*) The Drawing and Disbursing Officers shall mention their names with designation, telephone and fax numbers and email addresses especially in the schedules of Provident Fund and also in all correspondence addressed to Office of the Accountant General.

(*E*) The application for the final payment of General Provident Fund amount in respect of Head of the office as a subscriber, it shall be forwarded to the Office of the Accountant General under the signature of his next higher administrative authority instead of under his own signature.

(*F*) Updated information of all live subscriber, in regard to their current status of Provident Fund Accounts as well as annual slips is uploaded on to the official website of the Accountant General Office namely, "*agmaha.cag.gov.in*" which can be accessed by the Drawing and Disbursing Officers and subscribers, as an additional facility. Through the Interactive Voice Response System (IVRS), the subscribers can also have access to the General Provident Fund Account to know the missing credits or debits in their respective accounts, the balance to their credit and the current status of their final refund application. This information can be obtained through Interactive Voice Response System facility by dialing 022 2207 4001 and feeding General Provident Fund Account number and date of birth of the subscriber.

37. Removal of difficulty.–If any question arises relating to the interpretation of these rules. It shall be referred to Government in General Administration Department the decision of the Government thereon shall be final.

38. Repeal and saving.–(1) The Maharashtra General Provident Fund rules are hereby repealed.

(2) Nothing in these rules shall be deemed to have the effect of terminating the existance of the General Provident Fund heretofore existing constituting any new Fund.

---

1. Rule (36B) was inserted by G.N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 11.

[१]**३६ ब. भविष्य निर्वाह निधीचे लेखे ठेवण्याबाबतची कार्यपध्दती.—**

(अ) प्रत्येक वर्षी एप्रिल व ऑक्टोबर या दोन महिन्यांमध्ये महालेखापाल कार्यालयाचा एक अर्धवार्षिक विवरण सादर करण्यात येईल. प्रत्येक वर्गणीदाराला ऑक्टोबर ते मार्च या कालावधीत मंजूर करण्यात आलेल्या भविष्य निर्वाह निधी अग्रिम रकमा किंवा काढलेल्या रकमा (ना-परतावा) दर्शविणारे पहिले अर्धवार्षिक विवरणपत्र प्रत्येक वर्षाच्या एप्रिल महिन्यात आणि एप्रिल ते सप्टेंबर या कालावधीत मंजूर करण्यात आलेल्या आगाऊ रकमा किंवा काढलेल्या रकमा दर्शविणारे दुसरे अर्धवार्षिक विवरणपत्र प्रत्येक वर्षाच्या ऑक्टोबर महिन्यात महालेखापाल कार्यालयाला सादर करण्यात येईल. ही विवरणे परिशिष्ट " फ " मध्ये नमूद केलेल्या नमुन्यात दर्शविण्यात येतील. सर्व विभाग प्रमुख, आपापल्या कार्यालय प्रमुखांनी महालेखापाल कार्यालयास विहित कालमर्यादेत ही विवरण सादर केली असल्याची खातरजमा करतील.

(ब) वर्गणीदारास मंजूर केलेली परतावायोग्य आगाऊ रक्कम किंवा काढावयाची रक्कम ही, वर्गणीदाराच्या खात्यातील शिल्लक रकमेपेक्षा अधिक असणार नाही. आहरण व संवितरण अधिकारी किंवा मंजूरी प्राधिकारी अशा प्रत्येक प्रकरणाची शहानिशा करतील. अशा कोणत्याही प्रकरणात अनियमितता आढळून आल्यास, तिला जबाबदार असलेल्या व्यक्ती विरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात येईल.

(क) वर्गणीदाराचा भविष्य निर्वाह निधीच्या अंतिम प्रदानासाठीचा अर्ज महालेखापाल कार्यालयाकडे सादर करण्यापूर्वी, आहरण व संवितरण अधिकारी किंवा मंजूरी प्राधिकारी, त्या अर्जामध्ये वर्गणीदाराच्या पत्रव्यवहाराचा पूर्ण पत्ता, निवृत्तीचा प्रकार नमूद केला असल्याची पडताळणी करील. शिवाय तो, वर्गणीदारास त्याच्या सेवानिवृत्ती लगतच्या शेवटच्या १२ महिन्यांमध्ये मंजूर करण्यात आलेल्या भविष्य निर्वाह निधीच्या अग्रिम रकमांचे विवरण विहित रकान्यात नमूद करील. जर सेवानिवृत्तीच्या दिनांका लगतच्या शेवटच्या बारा महिन्यांमध्ये अग्रिम मंजूर करण्यात आले नसेल तर, मंजूरी प्राधिकारी विहित रकान्यामध्ये " निरंक " असे नमूद करील.

(ड) आहरण व संवितरण अधिकारी भविष्य निर्वाह निधीच्या अनुसूच्यांमध्ये तसेच महालेखापाल कार्यालयाशी केल्या जाणा-या सर्व पत्रव्यवहारामध्ये स्वतःचे नाव, पदनाम, दूरध्वनी क्रमांक, फॅक्स क्रमाक, ई-मेल पत्ता नमूद करील.

(इ) कार्यालय प्रमुखांच्या बाबतीत, वर्गणीदार म्हणून सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेच्या अंतिम प्रदानासाठी केलेला त्याचा अर्ज, त्याच्या स्वतःच्या सहीने महालेखापाल कार्यालयाकडे पाठविण्याऐवजी त्याला वरिष्ठ असलेल्या प्राधिका-याच्या सहीने पाठविण्यात येईल.

(फ) सर्व हयात वर्गणीदारांची, त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधी खात्याच्या सद्यःस्थितीबाबतची तसेच वार्षिक लेख्यांबाबतची अद्ययावत माहिती महालेखापाल कार्यालयाच्या अधिकृत संकेतस्थळावर म्हणजेच "*agmaha.cag.gov.in*" वर उपलब्ध असून अतिरिक्त सुविधा म्हणून आहरण व संवितरण अधिका-यांना व वर्गणीदारांना ती पाहता येईल. परस्पर संवादी-प्रतिसाद यंत्रणेमार्फत (आयव्हीआरएस) वर्गणीदारांना, त्यांच्या संबंधित खात्यांमधील जमेच्या किंवा खर्चाच्या रकमांच्या गहाळ झालेल्या नोंदी, त्यांच्या खाती जमा असलेली शिल्लक, त्यांच्या अंतिम प्रदान अर्जाची सद्यःस्थिती इत्यादि माहिती जाणून घेता येईल. त्याकरिता ०२२२२०७४००१ या दूरध्वनी क्रमांकावर परस्पर संवादी प्रतिसाद यंत्रणेच्या सुविधेमार्फत वर्गणीदाराचा सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी खाते क्रमांक व जन्मदिनांक वापरून ही माहिती मिळविता येईल.

३७. अडचणीचे निराकरण.— या नियमाची अर्थउकल करण्याच्या संबंधात कोणताही प्रश्न उपस्थित झाल्यास तो शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाकडे निर्णयार्थ सोपविण्यात येईल. त्यावरील शासनाचा निर्णय अंतिम असेल.

३८. निरसन आणि व्यावृत्ती.—(१) महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम याव्दारे निरसित करण्यात येत आहेत.

(२) या नियमातील कोणत्याही गोष्टीचा परिणामी यापूर्वी विद्यमान असलेला सर्वसाधारण भविष्यनिर्वाह निधी समाप्त होणार नाही किंवा कोणताही नवा निधी स्थापन होणार नाही.

FIRST SCHEDULE

(*See* rule 5)

Form " A"

(Please read carefully the instructions printed on the reverse before filling in the Form)

FORM OF NOMINATION

Provident Fund Account No.†

For use by subscriber having *Family / *No Family

*(1) I, ‡.. hereby nominate the *Person / *Persons mentioned below, who * is a member / *are members of my family as defined in rule 2 of the Maharashtra General Provident Fund Rules to receive the amount that may stand to my credit in the Fund, in the event of my death before that amount has become payable, or having become payable has not been paid, and direct that the said amount shall be *paid to the said person / *distributed among the said persons below against. in the manner shown.

*His name is / *their names are

*(2) I, ... having no family as defined in rule 2 of the Maharashtra General Provident Fund Rules hereby nominate the *Person / *Persons mentioned below to receive the amount that may stand to my credit in the Fund, in the event of my death before that amount has become payable, or having become payable has not been paid, and direct that the said amount shall be *paid to the said person / *distributed among the said persons, in the manner shown below.

*his name / *their names

अनुसूची - एक

[नियम ५(३) पहा]

नमुना “ अ ”

[नमुना भरण्यापूर्वी मागील पृष्ठावर छापलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात]

नामनिर्देशनाचा नमुना

भविष्य निर्वाह निधी लेखा क्रमांक † ....

* कुटुंब असलेल्या

——————— वर्गणीदाराच्या वापरासाठी

* कुटुंब नसलेल्या

* [१] मी ‡ .... याव्दारे, माझी भविष्य निर्वाह निधीमधील रक्कम मला देय होण्यापूर्वी अथवा ती देय झालेली असून, देण्यात आलेली नसेल अशावेळी माझा मृत्यू झाल्यास, निधीमध्ये माझ्या खात्यावर जमा झाली असेल अशी रक्कम घेण्यास, मुंबई सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम २ मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे माझ्या कुटुंबातील खाली निर्दिष्ट

* केलेल्या व्यक्तीला

——————— नामनिर्दिष्ट करीत आहे आणि असा निर्देश देत आहे की,

* केलेल्या व्यक्तींना

तिच्या नावासमोर —— * उक्त व्यक्तीला देण्यात यावी

* उक्त रक्कम, ——————— दिलेल्या पध्दतीने ———————

त्यांच्या नावासमोर —— * उक्त व्यक्तींमध्ये वाटून देण्यात यावी.

तिचे नाव .... आहे.

त्यांची नावे .... अशी आहेत.

[२] ‡ मी .... महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमापैकी नियम २ मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे, कुटुंब धारण करीत नसल्याकारणाने, माझी भविष्य निर्वाह निधीमधील रक्कम मला देय होण्यापूर्वी अथवा ती देय झालेली असून देण्यात आलेली नसेल अशा वेळी माझा मृत्यू झाल्यास निधीमध्ये माझ्या खात्यावर जमा झालेली अशी रक्कम घेण्यात खाली निर्दिष्ट केलेल्या

* व्यक्तीला

——————— याव्दारे नामनिर्दिष्ट करीत आहे आणि असा निदेश देत आहे की,

* व्यक्तींना

तिच्या

उक्त रक्कम ——————— नावासमोर खाली नमूद केलेल्या पध्दतीने उक्त व्यक्तीला देण्यात यावी.

त्याच्या

/उक्त व्यक्तींमध्ये वाटून देण्यात यावी.

तिचे नाव .... आहे.

त्यांची नावे .... आहेत.

This nomination shall become invalid in the event of my subsequently acquiring a family :–

Name and full address of the *nominee *nominees	Relationship with the subscriber	Age of the nominee	Share payable to each nominee	Contingencies on the happening of which the nomination shall become invalid	Names, address and relationship of the *Person if any, to whom the right of the nominee shall pass in the event of *her/his predeceasing the subscriber
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

Dated this .... day of .... 20 .... at ....

Two witnesses to the signature :

Signature of the Subscriber

Name	Address	Signature
(1)		
(2)		

**for use by Head of Office/Accountant General's Office*

Nomination by Shri/Smt./Kumari ....

Designation ....

Date of receipt of nomination ....

Signature

(Designation of Head Office)

Date :

Signature

Accounts Officer

Office of the Accountant General

Date :

Instructions :– *Strike off whichever is not applicable or is unnecessary.

†Here the subscriber should fill in his Provident Fund Account Number.

‡Here the subscriber should fill in his name.

यानंतर मी कुटुंब प्राप्त केल्यास हे नामनिर्देशन अवैध ठरेल.

नामनिर्देशित व्यक्तीचे नाव व पूर्ण पत्ता/ व्यक्तींची नावे व पूर्ण पत्ते	वर्गणीदाराशी असलेले नाते	नामनिर्देशित व्यक्तीचे वय	[प्रत्येक नामनिर्देशित] व्यक्तीला देय असलेला रकमेचा भाग	ज्या घटना घडल्यामुळे नामनिर्देशन विधीअग्राह्य ठरेल अशा आकस्मिक घटना	वर्गणीदाराच्या आधी नामनिर्देशित व्यक्ती मरण पावल्यास तिचा हक्क ज्या व्यक्तीकडे जाईल त्या व्यक्तीचे/ व्यक्तींची नावे, पत्ता आणि नाते
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)

दिनांक : .... २० ....

ठिकाण :

वर्गणीदाराची स्वाक्षरी

स्वाक्षरीचे दोन साक्षीदार :

	नाव	पत्ता	स्वाक्षरी
१.	....	....	....
२.	....	....	....

कार्यालय प्रमुखाच्या/महालेखाकाराच्या कार्यालयातील वापरासाठी

श्री./श्रीमती/कुमारी .... यांनी केलेले नामनिर्देशनपत्र पदनाम...

नामनिर्देशनपत्र मिळाल्याचा दिनांक ....

स्वाक्षरी ....

(कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम)

स्वाक्षरी ....

लेखा अधिकारी

महालेखाकार यांचे कार्यालय

दिनांक ....

दिनांक ....

सूचना.— * लागू नसलेला अथवा अनावश्यक मजकूर खोडावा.

† येथे वर्गणीदाराने स्वतःचा भविष्य निर्वाह निधी लेखा क्रमांक लिहावा.

‡ येथे वर्गणीदाराने स्वतःचे नाव लिहावे.

***Instructions :—**

(*1*) Definition of the term 'family' in the Maharashtra General Provident Fund Rules is reproduced below :–

"Family" means–

(*a*) in the case of male subscriber, the wife or wives, parents, children, minor brothers, unmarried sisters, deceased son's widows and children and (where no parents of the subscriber are alive) paternal grand parents :

Provided that if the subscriber proves that his wife has been judicially separated from him or has ceased under the customary law of the community to which she belongs to be entitled to maintenance, she shall henceforth be deemed to be no longer a member of the subscriber's family in matters to which these rules relate, unless the subscriber subsequently intimates, in writing to the Accounts Officer that she shall continue to be so regarded.

(b) in case of female subscriber, the husband, parents, children, minor brothers, unmarried sisters, deceased son's widows and children and where no parents of the subscriber are alive paternal grand parents :

Provided that if the subscriber by notice in writing expresses her desire to exclude her husband from her family, the husband shall henceforth be deemed to be no longer a member of the subscriber's family in matters to which these rule relate, unless the subscriber subsequently cancels such notice in writing ; "children" means the legitimate children and includes adopted children where adoption is recognised by the personal law governing the subscriber.

(*2*) If only one person is nominated, the words 'in full' should be written in the column (*4*) against the name of the nominee. If more than one person is nominated, the share payable to each nominee to cover the whole amount of the Provident Fund should be specified in column (*4*) against the name of each nominees.

(*3*) Death of nominee(s) should not be mentioned as a contingency in column (*5*).

(*4*) Subscriber should not mention his own name in column (6).

(*5*) Subscriber should draw lines across the blank space below last entry to prevent insertion of any names after he has signed the nomination.

*** सूचना :–**

(१) महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमांतील " कुटुंब " या शब्दाची व्याख्या खाली पुनरुदृत केली आहे.

" कुटुंब " याचा अर्थ.—

(अ) पुरुष वर्गणीदाराच्या बाबतीत, वर्गणीदाराची बायको किंवा बायका, आई-वडील, मुले, अज्ञान भाऊ, अविवाहित बहिणी, वर्गणीदाराच्या मयत मुलाची विधवा पत्नी आणि त्यांची मुले (वर्गणीदाराचे आईवडील जिवंत नसतील तर) पैतृक परंपरेने (मामाकडून) आजी, आजोबा :

परंतु, जर वर्गणीदाराने त्यांची पत्नी न्यायिकरीत्या त्यांच्यापासून विभक्त झाली आहे किंवा ती ज्या जातीची आहे त्या जातीच्या रुढीगत विधीनुसार तिने निर्वाहाचा हक्क गमावला आहे असे सिध्द करून दाखवले तर, हे नियम ज्याबाबतीत लागू होतात त्याबाबतीत, ती यापुढे वर्गणीदाराच्या कुटुंबातील व्यक्ती मानली जाणार नाही. तथापि, जर वर्गणीदार नंतर स्पष्ट लेखी निवेदनाव्दारे अशी व्यक्ती कुटुंबातील व्यक्ती मानण्यात यावी, असे लेखा अधिका-यांस कळविल तर ती व्यक्ती वर्गणीदाराच्या कुटुंबातील व्यक्ती म्हणून समजण्यात येईल.

(ब) स्त्री वर्गणीदाराच्या बाबतीत, वर्गणीदाराचा पती, आई-वडील, मुले, अज्ञान भाऊ, अविवाहित बहिणी, वर्गणीदाराच्या मृत मुलाची विधवा बायको आणि तिची मुले आणि वर्गणीदाराचे आई-वडील जिवंत नसतील तर पैतृक पध्दतीने (बापाकडून) आजी, आजोबा :

परंतु, महिला वर्गणीदाराने तिच्या पतीला कुटुंबातून वगळण्यात यावे अशी इच्छा लेखी व्यक्त केली असेल त्याबाबतीत त्या वर्गणीदाराने लेखी निवेदन करून त्यानंतर इच्छा रद्द केली नसेल तर, हे नियम ज्या बाबीच्या संबंधात लागू असतील, त्या बाबींपुरते त्यास यापुढे कुटुंबातील व्यक्ती समजण्यात येणार नाही. " मुले " याचा अर्थ औरस संतती असा आहे व वर्गणीदारास लागू असलेल्या व्यक्तीगत कायद्यानुसार जर मूल दत्तक घेणे कायदेशीररित्या मान्य असेल तर दत्तक घेण्यात आलेल्या मुलांचा त्यात समावेश करण्यात येईल.

(२) केवळ एकाच व्यक्तीला नामनिर्देशित करण्यात आले असेल तर, नामनिर्देशित व्यक्ती नावासमोर स्तंभ (४) मध्ये " पूर्ण रक्कम " असे लिहिण्यात यावे. एकापेक्षा अधिक व्यक्तींना नामनिर्देशित केले असेल तर, भविष्य निर्वाह निधीच्या संपूर्ण रकमेतील किती हिस्सा नामनिर्देशितीला देय आहे ते प्रत्येक नामनिर्देशित व्यक्तीच्या नावासमोर स्तंभ (४) मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात यावे.

(३) नामनिर्देशित व्यक्ती मृत्यू ही घटना आकस्मिक घटना म्हणून स्तंभ (५) मध्ये नमूद करू नये.

(४) वर्गणीदाराने स्वतःचे नाव स्तंभ (६) मध्ये नमूद करू नये.

(५) वर्गणीदाराने नामनिर्देशनावर स्वाक्षरी केल्यानंतर त्यामध्ये आणखी कोणतीही नावे समाविष्ट करता येऊ नयेत म्हणून शेवटच्या नोंदीनंतरच्या रिकाम्या जागेत तिरप्या रेषा काढाव्यात.

[1]Form " B "

[*See* Rule No. 29(3)]

(to be submitted in DUPLICATE)

(For both Gazetted and Non-Gazetted Employees)

Form of Application for Final Payment or Transfer of the Balance in the General Provident Fund Account to the Body Corporate or other Governments for Final Payment

To,

The Accountant General,

________________________,

(Through ______________________).

Sir,

I the undersigned Shri/Shrimati/Kumari __________________________________

Permanent Resident of the address ______________________________________

Village/Town : ____________________, Taluka _______________, District _________

Pin Code ______________________, Residential Telephone No. ___________________

Mobile No. ________________ E-Mail _____________________

I hereby apply that I have retired / will be retiring on superannuation on date ________.

I have proceeded on leave preparatory to retirement from _____________________ and after expiry of this leave, on date __________ I shall retire / Voluntarily retire / I have been relieved / I have been suspended.

From date__________ I have been permanently absorbed in the Office of _______________ .

As my resignation has been accepted, I am being relieved of my post from date _____________ .

For joining against the post in the office of the _____________________I have resigned from the post of ________ in the Government service and my resignation has been accepted on date __________ forenoon / afternoon. I have joined the service in the office of ____________________________ on _______________________ forenoon / afternoon.

2. My General / Contributory Provident Account No. is ____________________ .

3. I wish to draw the amount from my office. My personal identification marks (in case of illiterate subscribers) left hand thumb impression and the finger impressions and (in case of the literate subscribers) specimen signature duly self-attested are enclosed herewith in two copies.

---

[1] These forms 'B' and 'C' were added by G. N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 12.

[1]नमुना "ब"

[नियम क्र. २९ (३) पहा]

(दोन प्रतीत सादर करावे)

(राजपत्रित व अराजपत्रित अशा दोन्ही कर्मचा-यांसाठी)

अंतिम प्रदानाकरिता किंवा भविष्य निर्वाह निधी खात्यातील शिल्लक रक्कम निगम निकाय किंवा इतर शासनांकडे अंतिम प्रदानासाठी हस्तांतरित करण्याकरिता अर्जाचा नमुना

प्रति,

महालेखापाल,

______________________,

(मार्फत ______________________)

महोदय,

मी, निम्नस्वाक्षरीकार, श्री/श्रीमती/कुमारी ______________________ कायमस्वरूपी वास्तव्याचा पत्ता ______________________ गाव/शहर ______________, तालुका ____________ जिल्हा ____________, पिन कोड ________, निवासी दुरध्वनी क्रमांक ________, भ्रमणध्वनी क्र. ____________, ई-मेल ______________________,

मी, याद्वारे असा अर्ज करतो/करते की,

- मी दिनांक ____________ रोजी नियत सेवावधीनुसार सेवानिवृत्त झालो/झाले/होणार आहे.
- मी दिनांक ____________ पासून सेवानिवृत्तीपूर्व रजेवर गेलो/गेले आहे आणि सदर रजासमाप्तीनंतर, दिनांक ____________ रोजी, मी सेवानिवृत्त/स्वेच्छा सेवानिवृत्त होणार आहे/मी कार्यमुक्त झालो आहे/ मी निलंबित झालो आहे.
- दिनांक ____________ पासून ____________ या कार्यालयात माझे कायमस्वरूपी समावेशन झाले आहे.
- माझा सेवेचा राजीनामा स्वीकृत झाल्याने, मी दिनांक ____________ पासून माझ्या पदावरून कार्यमुक्त होत आहे.
- ____________ च्या कार्यालयातील पदावर रुजू होण्यासाठी, मी माझ्या शासन सेवेतील, ____________ या पदाचा राजीनामा दिला आहे आणि माझा राजीनामा दिनांक ____________ रोजी मध्यान्हपूर्व/मध्यान्होत्तर स्वीकारण्यात आला आहे. मी ______________________ या कार्यालयातील सेवेत दिनांक ____________ रोजी मध्यान्हपूर्व/मध्यान्होत्तर रुजू झालो आहे.

२. माझा सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी खाते क्रमांक ____________ असा आहे.

३. मी माझ्या कार्यालयातून रक्कम काढू इच्छितो. यासोबत माझे वैयक्तिक ओळखचिन्ह (अशिक्षित वर्गणीदाराच्या बाबतीत) डाव्या हाताच्या अंगठ्याचा ठसा आणि बोटांचे ठसे आणि नमुना स्वाक्षरी (सुशिक्षित वर्गणीदाराच्या बाबतीत), राजपत्रित अधिका-याद्वारे यथोचितरित्या साक्षांकित केली असून त्याच्या दोन प्रती यासोबत जोडल्या आहेत.

---

[1]. शा. अधि., सा.प्र.वि. दिनांक १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. १२ अन्वये, नमुना 'ब' व नमुना 'क' जादा दाखल करण्यात आले.

Part–One

(When the application for final payment is to be filled in one year before retirement)

4. As mentioned in the account slip for the year ————issued to me as per the Provident Fund Ledger Account maintained in your office, a balance of Rs.———————— (in words —————————— only) stands to my credit in my Provident Fund Account. I hereby request you to review and update the same if necessary.

5. I had made arrangements for the payment of my instalments of Life Insurance Policy premium mentioned below, from my Provident Fund Account as :–

	Policy No.	Name of the Company	Amount of the Insurance
(1)			
(2)			
(3)			

6. I hereby state that, after deduction of the last subscription from my pay, I shall submit the second application in the form of Part-Two of this application form as soon as possible.

Yours,

Place : Signature of the Subscriber,

Date : Name, Post and Address.

(For use of Head of Office)

No :

Address :

Date :

Forwarded to the Accountant General———————————————for urgent necessary action.

2. Shri / Shrimati / Kumari ———————————————————————(on the basis of verification of the annual statement of account issued to him / her) his / her Provident Fund Account No. is———————— .

3. Shri / Shrimati / Kumari ———————————————————————will retire from the Government service on ———————— .

4. It is hereby certified that the amount of refundable advances from the fund taken by Shri / Shrimati / Kumari ——————————————————————is mentioned below. Out of this amount, ————instalments of Rupees ———————— are still to be recovered and to be deposited in the Provident Fund Account.

भाग-एक

(सेवानिवृत्तीच्या एक वर्ष आधी अंतिम प्रदानासाठी अर्ज करताना भरावयाचे)

४. वर्ष ———————— साठी निर्गमित केलेल्या वार्षिक लेखा विवरणपत्रात नमूद केल्याप्रमाणे/आपल्या कार्यालयात ठेवलेल्या भविष्य निर्वाह निधी खातेवही लेख्यानुसार माझ्या भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्यात रुपये ———————— (अक्षरी रुपये ————————————————मात्र) इतकी जमा रक्कम शिल्लक आहे. मी याद्वारे, आपणांस विनंती करतो/करते की, कृपया माझ्या भविष्य निर्वाह निधी लेख्याचे पुनर्विलोकन/पुनर्लेखन (आवश्यक असल्यास) करून तो अद्ययावत करण्यात यावा.

५. मी माझ्या भविष्य निर्वाह निधी खात्यातून, खाली नमूद केल्याप्रमाणे माझे आयुर्विमा पत्रांचे हप्ते भरण्याची व्यवस्था केली होती.

	विमापत्र क्र.	कंपनीचे नाव	आयुर्विमा रक्कम
	(१)	(२)	(३)
(१)			
(२)			
(३)			

६. मी याद्वारे असे नमूद करतो / करते की, माझ्या वेतनातून भविष्य निर्वाह निधीची शेवटची वर्गणी कापून घेतल्यानंतर ताबडतोब अर्जाच्या भाग दोनच्या नमुन्यात दुसरा अर्ज सादर करीन.

ठिकाण :

आपला/आपली,

दिनांक :

वर्गणीदाराची स्वाक्षरी, नाव, पदनाम आणि पत्ता.

(कार्यालय प्रमुखाच्या वापरासाठी)

क्रमांक :

पत्ता :

दिनांक :

महालेखापाल .... यांचेकडे आवश्यक त्या शीघ्र कार्यवाहीसाठी अग्रेषित.

२. श्री./श्रीमती/कुमारी .... (त्यांना देण्यात आलेल्या वार्षिक विवरणपत्रांच्या पडताळणीच्या आधारे) त्यांचा भविष्य निर्वाह निधी खाते क्रमांक .... असा आहे.

३. श्री./श्रीमती/कुमारी .... हे शासकीय सेवेतून .... पासून सेवानिवृत्त होतील.

४. याद्वारे असे प्रमाणित करण्यात येते की, श्री./श्रीमती/कुमारी .... यांनी निधीमधून घेतलेली परतावा अग्रिमाची रक्कम खाली नमूद केलेली आहे. या रकमेपैकी, रुपये .... च्या .... हप्त्यांची वसुली बाकी असून ती रक्कम अद्याप भविष्य निर्वाह निधी खात्यात जमा व्हावयाची आहे. वर नमूद केलेल्या भविष्य निर्वाह निधी खात्याच्या लेखा विवरणपत्राच्या कालावधीनंतर, मंजूर झालेल्या, परतावा अग्रिम आणि ना-परतावा रकमांचा तपशील खालीलप्रमाणे दिला आहे :—

As mentioned after the issue of Accounts Statement of the Provident Fund Account, the details of the refundable/ non-refundable advances sanctioned are as follows :–

Refundable Advances Drawn				Non-Refundable Advances Drawn		
Sr. No.	Office Order No.	Date	Amount	Office Order No.	Date	Amount
(1)						
(2)						
(3)						

Signature of the Head of Office.

Copy to,

Shri / Shrimati / Kumari (Name of the subscriber) for information.

Part–Two

(*to be submitted in duplicate*)

(The subscriber is required to submit immediately after recovery of the last instalment. This part is also applicable to the subscribers who have retired from service on superannuation / after tendering the resignation and making first application for getting final payment of the amount.)

I, in regard to the application submitted on ———————— for the final payment of the balance in the Provident Fund Account, request that, the full amount available in my account and the interest and bonus payable as per rules may please be paid to me.

OR

I hereby request, that the full amount available in my account and the interest and bonus payable as per rules may please be paid to me / transferred to ——————————— .

Yours,

Place : Signature of the Subscriber,

Date : Name and Address.

	काढलेल्या परतावायोग्य अग्रिम रक्कम			काढलेल्या ना-परतावा रक्कम		
अ. क्र.	कार्यालयीन आदेश क्र.	दिनांक	रक्कम	कार्यालयीन आदेश क्र.	दिनांक	रक्कम
(१)						
(२)						
(३)						

कार्यालय प्रमुखाची स्वाक्षरी.

प्रत,

श्री./श्रीमती/कुमारी .... (वर्गणीदाराचे नाव) यांना माहितीकरिता अग्रेषित.

भाग-दोन

(दोन प्रतीत सादर करावयाचे)

(वर्गणीदाराने सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीच्या शेवटच्या हप्त्याची वसुली झाल्यानंतर लगेच सादर करणे आवश्यक आहे. जे वर्गणीदार, नियम सेवावधीनुसार/राजीनामा दिल्यानंतर सेवानिवृत्त झाले आहेत आणि अंतिम प्रदानाची रक्कम प्राप्त करण्याकरिता पहिला अर्ज करीत आहेत, अशा वर्गणीदारांनादेखील हा भाग लागू आहे.)

मी, भविष्य निर्वाह निधी खात्यात शिल्लक असलेल्या रकमेच्या अंतिम प्रदानासाठी .... रोजी सादर केलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने अशी विनंती करतो/करते की, माझ्या खात्यात असलेली संपूर्ण जमा रक्कम, नियमाप्रमाणे त्यावर देय असलेले व्याज आणि अधिलाभांश (बोनस) कृपया मला देण्यात यावा.

किंवा

मी, याव्दारे अशी विनंती करतो की, माझ्या खाती जमा असलेली संपूर्ण रक्कम, त्यावर नियमानुसार देय असलेले व्याज आणि अधिलाभांश कृपया मला देण्यात यावा/ .... यांचेकडे हस्तांतरित करण्यात यावा.

ठिकाण :

आपला,

दिनांक :

वर्गणीदाराची स्वाक्षरी, नाव आणि पत्ता.

(For the use of Head of the Office)

No :

Address :

Date :

Forwarded to the Accountant General________________________for necessary immediate action / in continuation of the endorsement No. ____________dated____________for necessary immediate action.

2. Shri / Shrimati / Kumari ———————————————————————— will finally retire from date ____________and has proceeded on leave preparatory to retirement from ____________for ____________days / has been relieved / has been dismissed /has been permanently transferred to Office of the ________________________ .

He / She has resigned finally from the Government service and the resignation has been accepted from date ____________ / For resuming the duty against the post of ____________ in ____________ , he / she has resigned under the prescribed rules and his/her resignation has been accepted from date____________ afternoon/ forenoon. Shri / Shrimati / Kumari ———————————————————————— has resumed duties in the service of ___________________from date___________________afternoon / forenoon.

3. The last subscription instalment of Provident Fund from the Pay of Shri/Shrimati/Kumari ———————————————————— amounting to Rupees ———— *vide* Treasury Voucher No. ———— was deducted from the bill drawn by this office bill for Rs. ————. Out of this amount, the subscription was Rs. ———————— and the amount of the refund of the advance was Rs. ————————.

4. It is hereby certified that on the date of deduction of the amount of last subscription from the pay of Shri/Shrimati/Kumari ————————————————, no refundable/non-refundable advances were sanctioned during the preceding period of nine months.

or

It is hereby certified that on the date of deduction of the amount of last subscription from the pay of Shri/Shrimati/Kum. ———————————————— following refundable / non-refundable advances were sanctioned during the preceding period of nine months and this amount as advance was deducted from his/ her Provident Fund Account balance and paid to him/her :–

No.	Order No.	Refundable/ Non-refundable amount	Date	Voucher No.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1				
2				

5. It is also certified that no Government dues are recoverable from Shri/Shrimati/Kumari ___________ ______________________________________ .

6. It is also certified that Shri/Shrimati/Kumari ______________________________ has not resigned from the present post in Government service with the permission of the Government for a new appointment in other department of the Government or in the service of any other Government or in the service of Government owned or Government controlled body corporate or in the service of Central Government.

Signature of the Head of the Office.

Copy to Shri / Shrimati / Kumari ________________________ for information.

(कार्यालय प्रमुखाच्या वापराकरिता)

क्रमांक :

पत्ता :

दिनांक :

महालेखापाल,..यांच्याकडे पृष्ठांकन क्रमांक.................., दिनांक .... यानुसार आवश्यक त्या तातडीच्या कार्यवाहीसाठी अग्रेषित.

२. श्री./श्रीमती/कुमारी .... हे/ह्या दिनांक .... पासून सेवानिवृत्त होत असून ते/त्या.................. पासून .... दिवसांसाठी सेवानिवृत्तीपूर्व रजेवर गेले/गेल्या आहेत/त्यांना कार्यमुक्त करण्यात आले आहे/त्यांना बडतर्फ केले आहे/त्यांची .... या कार्यालयात कायमस्वरुपी बदली झाली आहे/त्यांनी शासकीय सेवेचा नियमानुसार राजीनामा दिला असून, त्यांचा राजीनामा दिनांक .... पासून (मध्यान्नपूर्व/मध्यान्नोत्तर) स्वीकृत केलेला आहे. श्री./श्रीमती/कुमारी .... हे/ह्या दिनांक .... पासून (मध्यान्नपूर्व/मध्यान्नोत्तर).................. या सेवेत रुजू झाले/झाल्या आहेत.

३. श्री./श्रीमती/कुमारी .... यांच्या वेतनातून भविष्य निर्वाह निधीच्या वर्गणीचा शेवटचा हप्ता रुपये..............., कोषागार प्रमाणक क्रमांक .... नुसार, या कार्यालयाने काढलेल्या देयकातून रुपये .... एवढ्या रकमेची कपात केली होती. या रकमेपैकी, वर्गणीची रक्कम रुपये .... एवढी होती व अग्रिमाच्या परताव्याची रक्कम रुपये .... एवढी होती.

४. याव्दारे असे प्रमाणित करण्यात येते की, श्री./श्रीमती/कुमारी .... यांच्या वेतनातून वर्गणीच्या शेवटच्या हप्त्याची कपात केल्याच्या दिनांकाच्या लगतपूर्वीच्या नऊ महिन्यांच्या कालावधीमध्ये त्यांना कोणताही परतावायोग्य अग्रिम/ना-परतावायोग्य रक्कम काढण्यास मंजुरी देण्यात आली नव्हती.

किंवा

याव्दारे, असे प्रमाणित करण्यात येते की, श्री./श्रीमती/कुमारी .... च्या वेतनातून वर्गणीच्या शेवटच्या हप्त्याची कपात केल्याच्या दिनांकाच्या लगतपूर्वीच्या नऊ महिन्यांच्या कालावधीमध्ये त्यांना पुढील परतावायोग्य अग्रिम/ना-परतावायोग्य रक्कम काढण्यास मंजुरी देण्यात आली होती आणि या अग्रिम म्हणून मंजूर केलेल्या रकमेची त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्यातून कपात करण्यात येऊन ती त्यांना प्रदान करण्यात आली होती :-

क्र. (१)	आदेश क्रमांक (२)	परतावायोग्य अग्रिम/ना-परतावा रक्कम (३)	दिनांक (४)	प्रमाणक क्रमांक (५)
(१)				
(२)				
(३)				

५. आणखी असेही प्रमाणित करण्यात येते की, श्री./श्रीमती/कुमारी.. यांच्याकडून वसूल करण्याजोगी कोणतीही शासकीय देणी नाहीत.

६. आणखी असेही प्रमाणित करण्यात येते की, श्री./श्रीमती/कुमारी .... यांनी, शासनाच्या परवानगीने, शासनाच्या इतर विभागात किंवा इतर कोणत्याही शासनाच्या सेवेत किंवा शासनाची मालकी असलेल्या किंवा शासनाचे नियंत्रण असलेल्या अशा एखाद्या नियम निकायातील सेवेत किंवा केंद्र सरकारच्या सेवेत नव्याने नियुक्ती होण्यासाठी शासनाच्या सेवेतील सध्याच्या पदाचा राजीनामा दिलेला नाही.

कार्यालय प्रमुखाची सही.

प्रत,

श्री./श्रीमती/कुमारी .... यांच्या माहितीसाठी.

Form " C "

[*See* Rule No. 30(4)]

[Form of application to be filled in by the person nominated by the subscriber or any other person who is not nominated by the subscriber for receipt of final balance standing to the credit of the subscriber in the Provident Fund Account and for the Deposit Linked Insurance Scheme]

To,

The Accountant General,

(Through Head of the Office).

Sir,

It is requested to arrange for payment of accumulated amount in the Provident Fund account of Shri/Shrimati/ Kumari ________________________________ whose Provident Fund Account No. is ___________.

In this regard, the necessary details are as below :—

1. Name of the Government Employee :
2. Permanent Residential Address :
3. Residential Telephone Number and Mobile Number of the claimant :
4. Date of Birth :
5. Post held by the Government Employee and Pay Scale :
6. Date of Death :
7. Death Certificate issued by the Municipal Authority or any other competent authority. (if available as a proof of the death)
8. Provident Fund Account Number of the subscriber :
9. If known, mention the amount standing at the credit of the subscriber in the Provident Fund Account at the time of his/her death :
10. If nomination has been made by the subscriber, then details of the nominees alive on the date of the death of the subscriber :

Name of the nominees	Date of birth (In case of married daughter, mention the date of her marriage)	Relation with the subscriber	Share of the nominee
(1)	(2)	(3)	(4)
(1)			
(2)			
(3)			

नमुना “क”

[नियम क्र. ३० (४) पहा]

(भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्यामध्ये वर्गणीदाराची जमा असणारी अंतिम शिल्लक रक्कम मिळण्यासाठी आणि ठेव संलग्न विमा योजनेसाठी, वर्गणीदाराने नामनिर्देशित केलेल्या व्यक्तीने किंवा वर्गणीदाराने नामनिर्देशित न केलेल्या इतर कोणत्याही व्यक्तीने भरावयाच्या अर्जाचा नमुना)

प्रति,

महालेखापाल,..................................

(कार्यालय प्रमुखामार्फत)

महोदय,

श्री./श्रीमती/कुमारी.. यांच्या भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्याचा क्रमांक.............................हा असून त्यामध्ये जमा असलेली रक्कम देण्याची कृपया व्यवस्था करावी, अशी विनंती करण्यात येत आहे.

या संबंधातील आवश्यक ते तपशील खालीलप्रमाणे आहेत :-

१. शासकीय कर्मचा-याचे (वर्गणीदाराचे) संपूर्ण नाव :

२. वर्गणीदाराचा व मागणीदाराचा कायमस्वरुपी निवासाचा पत्ता :
(गावाचे नाव, तालुका, जिल्हा, पिन कोड यांसह)

३. मागणीदाराचा निवासी दूरध्वनी क्रमांक व भ्रमणध्वनी क्रमांक :

४. जन्मदिनांक :

५. शासकीय कर्मचा-याने धारण केलेले पद व वेतनश्रेणी :

६. मृत्यू दिनांक :

७. नगरपालिका प्राधिका-याने किंवा इतर कोणत्याही सक्षम प्राधिका-याने दिलेला मृत्यूचा दाखला :
(मृत्यूचा पुरावा म्हणून, उपलब्ध असल्यास)

८. वर्गणीदाराच्या भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्याचा क्रमांक :

९. वर्गणीदाराच्या मृत्यूच्या वेळी त्याच्या/तिच्या भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्यामध्ये जमा असलेली रक्कम नमूद करावी, (माहीत असल्यास) :

१०. वर्गणीदाराने नामनिर्देशन केले असेल तर, वर्गणीदाराच्या मृत्यूच्या दिनांकास त्यात असलेल्या नामनिर्देशित व्यक्तींचे तपशील :

नामनिर्देशित व्यक्तीचे नाव (१)	जन्मदिनांक (विवाह झालेल्या मुलीच्या बाबतीत तिच्या विवाहाचा दिनांक नमूद करावा) (२)	वर्गणीदाराशी नाते (३)	नामनिर्देशित व्यक्तीचा हिस्सा (४)
(१)			
(२)			
(३)			

11. If at the time of making nomination, the subscriber has no family and if the subscriber has nominated a person other than his/her family members and subsequently acquired a family, then the details of the family :

Name of the family members (1)	Date of birth (In case of married Girls, date of her marriage) (2)	Relation with the subscriber (3)	Age on the date of death of the subscriber (4)
(1)			
(2)			
(3)			
(4)			

12. If nomination has not been made at all, then the details of the members of the family of the subscriber who are alive on the date of death of the subscriber :–

(If the marriage of his/her daughter/deceased son took place before date of the death of the subscriber, then on the death of the subscriber whether the daughter's husband/deceased son was alive or not that should be mentioned against the daughter's/widow of the deceased son's name.) :

Name of the Nominees (1)	Date of birth (In case of married Girls, date of her marriage) (2)	Relation with the subscriber (3)	Age as on the date of death of the subscriber (4)
(1)			
(2)			
(3)			
(4)			

13. In case of minor children whose mother (widow of the subscriber) is not a Hindu, then in Indemnity Bond or guardianship certificate should be enclosed.

११. नामनिर्देशन करण्याच्या वेळी, वर्गणीदाराचे कुटुंब नसेल आणि वर्गणीदाराने त्याच्या/तिच्या कुटुंबातील सदस्यांव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही व्यक्तीचे नामनिर्देशन केले असेल व त्यानंतर त्यास/तिस कुटुंबप्राप्ती झाली असेल तर, कुटुंबाचा तपशील :

कुटुंबातील सदस्यांचे नाव (१)	जन्मदिनांक (विवाह झालेल्या मुलीच्या बाबतीत तिच्या विवाहाचा दिनांक नमूद करावा) (२)	वर्गणीदाराशी नाते (३)	वर्गणीदाराच्या मृत्यूच्या दिनांकास असलेले सदस्याचे वय (४)
(१)			
(२)			
(३)			
(४)			

१२. नामनिर्देशन मुळीच केले नसेल तर, वर्गणीदाराच्या मृत्यूच्या दिनांकास वर्गणीदाराच्या कुटुंबातील हयात असलेल्या सदस्यांचे तपशील द्यावेत :

(वर्गणीदाराच्या मुलीचा/मृत मुलाचा विवाह वर्गणीदाराच्या मृत्यूच्या दिनांकापूर्वी झाला असेल तेव्हा, वर्गणीदाराच्या मृत्यूच्या दिनांकास, मुलीचा पती/मृत मुलगा हयात होता किंवा नव्हता हेदेखील मुलीच्या/मृत मुलाच्या विधवा पत्नीच्या नावासमोर नमूद करावे.)

नामनिर्देशित व्यक्तींचे नाव (१)	जन्मदिनांक (विवाहित मुलीच्या बाबतीत तिच्या विवाहाचा दिनांक नमूद करावा) (२)	वर्गणीदाराशी नाते (३)	वर्गणीदाराच्या मृत्यूच्या दिनांकास असलेले वय (४)
(१)			
(२)			
(३)			
(४)			

१३. ज्यांची आई (वर्गणीदाराची विधवा पत्नी), हिंदू नसेल अशा अज्ञान मुलांच्या बाबतीत, क्षतिपूर्ती बंधपत्र किंवा पालकत्व प्रमाणपत्र सोबत जोडावे.

14. When a subscriber has no family after him/her and also he/she has not made any nomination then details of such the persons to whom the amount of Provident Fund is payable. (In support of such claim, Death Certificate of the subscriber and Legal Heir certificate should be enclosed.) :

Name of the claimants (1)	Date of birth (In case of married Girls, date of her marriage) (2)	Relation with the subscriber (3)	Age as on the date of death of the subscriber (4)
(1)			
(2)			
(3)			
(4)			

15. As per the claimant's wish to draw the amount through the office of the ____________________, through ____________________ Treasury / Sub–Treasury, the following papers / documents should be enclosed duly attested.

*(one) Body marks for identity of that person.

(two) Thumb Impression of the Left/Right Thumbs and impression of other fingers (in case of illiterate claimants).

(three) Two specimen signature (in case of literate claimants).

Yours

Place : (Signature of the Claimant)

Full name and address

Date :

**Note below :*–When the amount payable is not expected through the Head of office then only these requirements will be applicable.

१४. वर्गणीदाराला त्याच्या/तिच्या पश्चात कुटुंब नसेल आणि त्याने/तिने कोणतेही नामनिर्देशन केले नसेल तेव्हा, ज्यांना भविष्य निर्वाह निधीची रक्कम देय असेल अशा व्यक्तींचे तपशील द्यावेत (अशा दाव्याच्या पुष्ट्यर्थ, वर्गणीदाराचा मृत्यूचा दाखला व कायदेशीर वारस असल्याचे उत्तराधिकार प्रमाणपत्र सोबत जोडावे.) :

दावेदार व्यक्तींचे नाव (१)	जन्मदिनांक (विवाह झालेल्या मुलींच्या बाबतीत तिच्या विवाहाचा दिनांक नमूद करावा) (२)	वर्गणीदाराशी नाते (३)	वर्गणीदाराच्या मृत्यूच्या दिनांकास असलेले वय (४)
(१)			
(२)			
(३)			
(४)			

१५. मागणीदाराचा धर्म :

१६. .... या कार्यालयाव्दारे, ... या कोषागार/उप-कोषागार यांचेव्दारा रक्कम आहरित करण्यात यावी अशी मागणीदाराची इच्छा आहे.

(याबाबतीत, यथोचित साक्षांकन केलेली खालील कागदपत्रे/दस्तऐवज सोबत जोडावीत.)

* (एक) त्या व्यक्तीच्या ओळखीसाठी शरीरावरील खुणा.

(दोन) (अशिक्षित मागणीदारांच्या बाबतीत) डाव्या/उजव्या हाताच्या अंगठ्यांचे आणि इतर बोटांचे ठसे.

(तीन) (सुशिक्षित मागणीदारांच्या बाबतीत) दोन नमुना स्वाक्ष-या.

आपला,

ठिकाण : (मागणीदाराची स्वाक्षरी)

दिनांक : संपूर्ण नाव व पत्ता.

*** तळटीप.–** जेव्हा देय रक्कम कार्यालय प्रमुखामार्फत मिळणे अपेक्षित नसेल, तेव्हाच फक्त या बाबी आवश्यक असतील.

(For the use of Head of Office/Department)

Forwarded to the Accountant General ________________ for necessary action. Proper verification of the above information has been carried.

2. The General Provident Account No. of Shri/Shrimati/Kumari ___________________________ is ________________ (verified from the annual Provident Fund Statement of Account sent to him/her.) He/She was working as (mention his/her last designation) on the pay scale _______________.

3. He/She has expired on date ________________ The Death Certificate issued by the Municipal Authority or any other competent authority has been submitted or nothing is doubtful in regard to his/her death therefore there is no need of Death Certificate.

4. It is hereby certified that, the last subscription of Provident Fund amounting to Rupees ___________ from the Pay of month ________________ of Shri/Shrimati/Kumari ___________________________ was deducted from the bill drawn by this office (Bill No. ________________ for Rs. ________________). The Treasury Voucher Number of the same is _____________________. The amount of this deduction is Rs. ________________ and the recovered amount of the advances is Rs. ________________ .

5. It is hereby certified that, during the period of twelve months preceding to the date of his/her death, no temporary advance/final withdrawal was sanctioned.

or,

It is hereby certified that, during the period of twelve months preceding to the date of his/her death, the following temporary advances/final withdrawals were sanctioned :–

Amount of the advances Rs. (1)	Amount of the final withdrawal Rs. (2)	Date and place of payment of the cash (3)	Voucher No. (4)
1			
2			

6. It is hereby certified that, during the period of twelve months preceding to the date of his/her death, no advances/withdrawals was sanctioned/advances/withdrawals were sanctioned towards the payment of premium of Insurance Policy/purchase of new Insurance Policy as follows :–

Insurance Policy No. and Name of the Insurance Company (1)	Amount Rs. (2)	Date (3)	Voucher No. (4)
1			
2			
3			

(मुख्यालयाच्या/विभाग प्रमुखाच्या वापरासाठी)

महालेखापाल,........................यांचेकडे आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी अग्रेषित. उक्त माहितीची यथोचित पडताळणी करण्यात आली आहे.

२. श्री/श्रीमती/कुमारी...............................यांचा सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी खाते क्रमांक.....................असा आहे (त्यांना पाठविलेल्या लेख्याच्या वार्षिक भविष्य निर्वाह निधी विवरणपत्रावरुन पडताळणी केल्याप्रमाणे) ते/त्या..................या वेतनश्रेणीत .... या पदावर (येथे त्यांचे अंतिम पदनाम नमूद करावे) कार्यरत होते/होत्या.

३. ते/त्या दिनांक........................रोजी मरण पावले/पावल्या आहेत. नगरपालिका प्राधिकरणाने किंवा इतर कोणत्याही सक्षम प्राधिकरणाने दिलेले मृत्यूचे प्रमाणपत्र सादर केलेले आहे/त्याच्या/तिच्या मृत्यूच्या बाबतीत संशयास्पद असे काहीही नसल्यामुळे मृत्यू प्रमाणपत्राची आवश्यकता नाही.

४. याव्दारे असे प्रमाणित करण्यात येते की, श्री/श्रीमती/कुमारी...................................यांच्या भविष्य निर्वाह निधीची रुपये..................एवढी शेवटची वर्गणी त्यांच्या..............या महिन्याच्या वेतनातून व त्याबाबत या कार्यालयाने काढलेल्या देयकाव्दारे (रुपये...........चे देयक क्रमांक.............) कापून घेण्यात आली आहे. त्याचा कोषागार प्रमाणक क्रमांक..................असा आहे. या वजातीची रक्कम रुपये.................इतकी आहे आणि अग्रिमाची वसुली केलेली रक्कम रुपये...............इतकी आहे.

५. याव्दारे असे प्रमाणित करण्यात येते की, त्याच्या/तिच्या मृत्यूच्या दिनांकाच्या लगतपूर्वीच्या बारा महिन्यांच्या कालावधीमध्ये त्याच्या/तिच्या भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्यामधून कोणतेही तात्पुरते अग्रिम/अंतिम आहरण मंजूर करण्यात आलेले नाही.

किंवा

याद्वारे असे प्रमाणित करण्यात येते की, त्याच्या/तिच्या मृत्यूच्या दिनांकाच्या लगतपूर्वीच्या बारा महिन्यांच्या कालावधीमध्ये पुढील तात्पुरते अग्रिम/अंतिम आहरण मंजूर करण्यात आले होते. :—

अग्रिमाची रक्कम (रुपये) (१)	अंतिम आहरणाची रक्कम (रुपये) (२)	रोख प्रदानाचा दिनांक व ठिकाण (३)	प्रमाणक क्रमांक (४)
१.			
२.			

६. याव्दारे असे प्रमाणित करण्यात येते की, त्याच्या/तिच्या मृत्यूच्या दिनांकाच्या लगतपूर्वीच्या बारा महिन्यांच्या कालावधीमध्ये, विमापत्राच्या हप्त्याचा भरणा करण्यासाठी/नवीन विमापत्र खरेदी करण्यासाठी कोणतेही अग्रिम/आहरण मंजूर करण्यात आले नव्हते/खालील विमापत्राच्या हप्त्यांचा भरणा करण्यासाठी/नवीन विमापत्र खरेदी करण्यासाठी अग्रिमे/आहरणे मंजूर करण्यात आली होती :—

विमापत्र क्रमांक आणि विमा कंपनीचे नाव (१)	रक्कम रुपये (२)	दिनांक (३)	प्रमाणक क्रमांक (४)
१.			
२.			
३.			

7. It is also certified that no Government dues are remained recoverable from Shri / Shrimati / Kumari ____ .

8. It is also certified that any advance/advance amount sanctioned under the provision of Government Resolution No. PFR–1069-18525-1432-J, dated 21st May, 1969 to Shri/Shrimati/Kumari ________________ ________________________________ has not remained to be recovered/the following amount has been remained to be recovered.

Signature of the Head of the Office/Divisional Head

---

[1] These forms 'B' and 'C' were added by G..N. GAD, dated 19-12-2015, Rule 12.

७. आणखी असेही प्रमाणित करण्यात येते की, श्री/श्रीमती/कुमारी .... यांचेकडून कोणतीही शासकीय देण्यांची वसुली बाकी नाही.

८. आणखी असेही प्रमाणित करण्यात येते की, श्री/श्रीमती/कुमारी.. यांना मंजूर केलेली कोणत्याही अग्रिमाची रक्कम/शासन निर्णय क्र. पी एफ आर. १०६९-१८५२५-१४३२-जे, दि. २१ मे १९६९ अन्वये मंजूर झालेली अग्रिमाची रक्कम वसूल करावयाची बाकी नाही/......................एवढी रक्कम वसूल करणे बाकी आहे.

कार्यालय प्रमुख/विभाग प्रमुखाची स्वाक्षरी

नाव व पदनाम :

कार्यालयाचा पत्ता :

दूरध्वनी क्र. :............ , फॅक्स क्र. :..............

ई-मेल पत्ता :

[1]. शा. अधि., सा.प्र.वि. दिनांक १९-१२-२०१५, मधील नियम क्र. १२ अन्वये नमुना ‘ब’ व ‘क’ जादा दाखल करण्यात आले.

SECOND SCHEDULE

(Rule 13)

The Appropriate sanctioning Authorities competent to grant Temporary Advances

1. As advance for the grant of which special reasons are not required under sub-rule (*1*) of rule 14 may be sanctioned by the local Gazetted Officer in-charge of the Office and in the case of such Gazetted Officer, by the next higher administrative authority.

Explanation.–'Local Gazetted Officer' in-charge of the office, means–

(*a*) in relation to any office other than the office of the Head of a Department, the immediate Gazetted Officer who is in the administrative charge of the office ; and

(*b*) in relation to any office of the Head of Department, any Gazetted Officer nominated in that behalf by the Head of the Department :

Provided that in the case of an officer who is competent to sanction an advance of pay himself on transfer, the advances from the Provident Fund may be sanctioned by the next higher administrative authority.

2. An advance for the grant of which special reasons are required under sub-rule (*1*) of rule 13 may be sanctioned in the case of subscribers mentioned in column (1) by the authorities mentioned against them in column (2) :—

	(1)	(2)
(*1*)	Head of Departments	The Administrative Department concerned.
(*2*)	The Regional Heads as well as Regional Offices who are authorised to exercise all powers which are delegated by Government to the Heads of Departments.	Heads of Department.
(*3*)	Non-Gazetted subscribers in the Police Department excluding those in the Bombay City Police.	Deputy Inspector General of Police.
(*4*)	Members of the establishment of the Sheriff of Bombay.	Sheriff of Bombay.
(*5*)	Members of the establishment of the Director, Development Department Chawls, Bombay.	Director, Development Department Chawls, Bombay.
(*6*)	Subscribers other than those specified in (*1*) to (*5*) above.	Head of Departments specified in Appendix (*ii*) to the Maharashtra Civil Services (general conditions of service) Rules, 1981, or the Regional Heads who are authorised to exercise all powers which are delegated by Government to Heads of Department as the case may be.

Provided that where in any particular case the authority mentioned in column (2) is also the authority competent to sanction an advance for the grant of which special reasons are not required under sub-rule (*1*), (*3*) of rule 13, the advance from the Provident Fund may be sanctioned only by the next higher administrative authority.

Explanation.–The next higher administrative authority to a Department of the Government of Maharashtra is the Government of Maharashtra.

अनुसूची–दोन

[नियम १३]

तात्पुरती अग्रिमे मंजूर करण्यास सक्षम असलेले प्राधिकारी

१. ज्या अग्रिमाच्या मंजुरीसाठी नियम १३, पोट-नियम (१) व (३) खाली विशेष कारणांची आवश्यकता नसते, असे अग्रिम कार्यालयाच्या प्रभारी स्थानिक राजपत्रित अधिका-याला व अशा राजपत्रित अधिका-यांच्या बाबतीत त्यांच्या लगत वरिष्ठ प्रशासकीय प्राधिका-याला मंजूर करता येईल.

स्पष्टीकरण.— कार्यालयाचा " प्रभारी स्थानिक राजपत्रित अधिकारी " याचा अर्थ—

(अ) एखाद्या विभाग प्रमुखाच्या कार्यालयाव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही कार्यालयाच्या संबंधात, त्या कार्यालयाचा प्रशासकीय प्रभारी असेल असा निकटवर्ती राजपत्रित अधिकारी ; आणि

(ब) विभागप्रमुखाच्या कोणत्याही कार्यालयाच्या संबंधात, त्या विभागप्रमुखाने त्याबाबतीत नामनिर्देशित केलेला कोणताही राजपत्रित अधिकारी असा आहे.

परंतु, जो अधिकारी बदलीच्या वेळी स्वतःला वेतन अग्रिम मंजूर करण्यास सक्षम असेल त्याच्या बाबतीत, भविष्य निर्वाह निधीतील अग्रिम त्याच्या निकट वरिष्ठ प्रशासकीय प्राधिकारी मंजूर करू शकेल.

२. ज्या अग्रिमाच्या मंजुरीसाठी नियम १३, पोट-नियम (१) व (३) खाली विशेष कारणांची आवश्यकता असते असे अग्रिम, स्तंभ (१) मध्ये नमूद केलेल्या वर्गणीदारांच्या बाबतीत, स्तंभ (२) मध्ये त्यांच्या नावापुढे नमूद केलेले प्राधिकारी मंजूर करू शकतील.

(१)	(२)
(१) विभाग प्रमुख	संबंधित प्रशासकीय विभाग
(२) शासनाने विभागीय प्रमुखांवर सोपविलेल्या सर्व प्रादेशिक अधिकारांचा वापर करण्यास प्राधिकृत असलेले प्रादेशिक प्रमुख व प्रादेशिक कार्यालये.	विभाग प्रमुख
(३) मुंबई शहर पोलीस वगळून, पोलीस विभागातील अराजपत्रित वर्गणीदार.	पोलीस उप-महानिरीक्षक
(४) मुंबईच्या शेरीफांच्या आस्थापनेतील कर्मचारी.	मुंबईचे शेरीफ
(५) संचालक, विकास विभाग चाळी, मुंबई यांच्या आस्थापनेतील कर्मचारी.	संचालक, विकास विभाग चाळी, मुंबई.
(६) वरील (१) ते (५) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या वर्गणीदाराव्यतिरिक्त इतर वर्गणीदार.	महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१ च्या परिशिष्ट (दोन) मध्ये विनिर्दिष्ट विभाग प्रमुख किंवा प्रकरण-परत्वे, शासनाने विभाग प्रमुखावर सोपविलेल्या सर्व अधिकारांचा वापर करण्यासाठी प्राधिकृत असलेले प्रादेशिक प्रमुख.

परंतु कोणत्याही विशिष्ट प्रकरणी स्तंभ (२) मध्ये नमूद केलेला प्राधिकारी हा ज्या अग्रिमाच्या मंजुरीसाठी नियम १३, पोटनियम (१) व (३) खाली विशेष कारणांची आवश्यकता नसते असे अग्रिम मंजूर करण्यास सक्षम असणारा प्राधिकारी असेल तर, भविष्य निर्वाह निधीतील हे अग्रिम फक्त त्याच्या निकटचा वरिष्ठ प्रशासकीय प्राधिकारीच मंजूर करू शकेल.

स्पष्टीकरण.— महाराष्ट्र शासनाच्या विभागाचा निकट वरिष्ठ प्रशासकीय प्राधिकारी म्हणजे महाराष्ट्र शासनच होय.

Provided further that in the case of an advance meant for illness under clause (*a*) of sub-rule (*1*) of rule 13 for the grant of which special reasons are required under sub-rule (*1*) of that rule, the authority mentioned in paragraph 1 may sanction the advance under intimation to the authority who is otherwise competent to sanction an advance for the grant of which special reasons are required.

3. In respect of any person serving in connection with the affairs of the Union, who is entitled to subscribe to the General Provident Fund by or under any law made in this behalf, the authority competent to grant an advance for which special reasons are not required under sub-rule (*1*) of rule 13 as well as for the grant of an advance for which special reasons are requried under that clause, shall be the Union Government.

4. In respect of any person who is on deputation from one Department to another the borrowing Department shall be competent to grant advance for which special reasons are required under sub-rule (*1*) of rule 13.

आणखी असे की, नियम १३ पोटनियम (१) खंड अ खालील आजारपणासाठी असलेल्या ज्या अग्रिमाच्या मंजुरीसाठी त्या नियमाच्या पोटनियम (१) खंड (३) खाली विशेष कारणांची आवश्यकता असेल अशा बाबतीत, परिच्छेद १ मध्ये नमूद केलेल्या प्राधिका-याला, ज्याच्या मंजुरीसाठी विशेष कारणाची आवश्यकता आहे असे अग्रिम मंजूर करण्यास अन्यथा जो सक्षम आहे त्या प्राधिका-याला सूचना देऊन अशी रक्कम मंजूर करता येईल.

३. संघराज्याच्या सेवेत असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीस याबाबतीत केलेल्या कोणत्याही विधीअन्वये किंवा तद्नुसार सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीचा वर्गणीदार होण्याचा हक्क असेल अशा कोणत्याही व्यक्तीच्या बाबतीत, नियम १३, पोटनियम (१) खंड (३) खाली अग्रिमाच्या मंजुरीसाठी विशेष कारणांची आवश्यकता असत नाही असे अग्रिम, तसेच त्या खंडानुसार ज्या अग्रिमाच्या मंजुरीसाठी विशेष कारणे आवश्यक असतात असे अग्रिम मंजूर करण्यास सक्षम प्राधिकारी, संघराज्य शासन राहील.

४. एका विभागातून दुस-या विभागाकडे प्रतिनियुक्तीवर गेलेल्या कोणत्याही व्यक्तीच्या बाबतीत, त्याची सेवा उसनी घेणारा विभाग, नियम १३, पोटनियम (१) खाली विशेष कारणे आवश्यक असलेले अग्रिम मंजूर करण्यास सक्षम असेल.

THIRD SCHEDULE

(*Rule 22*)

I hereby declare that the house/flat constructed purchased or the house-site purchased by me with the amount withdrawn by me from the amount standing to my credit in the Maharashtra General Provident Fund has not been transferred by me by way of sale, mortgage, exchange or gift or on lease for a term exceeding three years or otherwise howsoever without previous permission of the sanctioning authority in writing and that if called upon to do so, I undertake to produce before the sanctioning authority tax receipts, title deeds and such other documents, as may be specified, by the said authority, showing that the house/flat/house, site remains in my sole and absolute ownership.

Dated this .... day of .... 20 .

Witnesses (with address)—

(1) .... Signature ....

.... Designation ....

(2) ....

....

अनुसूची – तीन

(नियम २२)

मी याद्वारे असे घोषित करतो की, महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीतील माझ्या खात्यावर जमा असलेली रक्कम काढून बांधलेले/खरेदी केलेले घर/सदनिका (फ्लॅट) किंवा घरासाठी खरेदी केलेली जमीन विकून, गहान ठेवून, अदलाबदल करून किंवा देणगी म्हणून देऊन किंवा तीन वर्षाहून अधिक असणा-या मुदतीसाठी भाडेपट्ट्याने देऊन किंवा इतर प्रकारे, मंजूर करणा-या प्राधिका-याच्या लेखी पूर्वमंजुरीशिवाय हस्तांतरित केलेली नाही व मी असे वचन देतो की, जर तसे करण्यास मला फर्माविण्यात आले तर मी ते घर/सदनिका (फ्लॅट) घराची जागा माझ्या एकट्याच्या पूर्णपणे मालकीची आहे हे दर्शविणा-या व उक्त प्राधिकारी विनिर्दिष्ट करील अशा कराच्या पावत्या, हक्कविलेख व असे अन्य दस्तऐवज, मंजूर करणा-या प्राधिका-याकडे सादर करीन.

दिनांक .... २०.

साक्षीदार (पत्त्यासह)

(१) ....

....

(२) ....

....

स्वाक्षरी ....

पदनाम ....

APPENDIX —A

THE PROVIDENT FUNDS ACT, 1925

Act No. XIX of 1925

(As amended up-to-date)

(27th August 1925)

An act to amend and consolidate the law relating to Government and other Provident Funds.

WHEREAS it is expedient to amend and consolidate the law relating to Government and other Provident Funds ; it is hereby enacted as follows :–

1. Short title, extent and commencement.–(*1*) This Act may be called the Provident Funds Act, 1925.

(*2*) It extends to the whole of India, except the State of Jammu and Kashmir.

(*3*) It shall come into force on such date as the Central Government may, by notification in the Official Gazette, appoint.

2. Definations.–In this Act unless there is anything repugnant in the subject or context,–

(*a*) " Compulsory deposit " means a subscription to, or deposit in, a Provident Fund which, under the rules of the Fund, is not, until the happening of some specified contingency, repayable on demand otherwise than for the purpose of the payment of premia in respect of a policy of life Insurance or the payment of subscriptions or premia in respect of a family pension fund and includes any contribution and any interest or increment which has accrued under the rules of the Fund on any subscription, deposit or contribution, and also any such subscription, deposit, contribution, interest or increment remaining to the credit of the subscriber or depositor after the happening of any such contingency ;

(*b*) " Contribution " means any amount credited in a Provident Fund, by any authority administering the Fund, by way of addition to, a subscription to, or deposit of balance at the credit of an individual account in the Fund ; and "Contributory Provident Fund" means a Provident Fund the rules of which provide for the crediting of contributions ;

(*c*) " Dependant " means any of the following relatives of a deceased subscriber to, or a depositor in, a Provident Fund, *namely*, a wife, husband, parent, child, minor brother, unmarried sister and a deceased son's widow and child, and where no parent of the subscriber or depositor is alive, a paternal grand-parent ;

(*d*) " Government Provident Fund " means a Provident Fund, other than a Railway Provident Fund, constituted by the authority of the Secretary of State, the Central Government, the Crown Representative or any State Government, for any class or classes of persons in the service of the Government or of persons employed in educational institutions of employed by bodies existing solely for educational purposes, and references in this Act to the Government shall be construed accordingly ;

(*e*) " Provident Fund " means a fund in which subscriptions or deposits of any class or classes of employees are received and held on their individual accounts, and includes any contributions and any interest or increment accruing on such subscriptions, deposits or contributions under the rules of the Fund ;

(*f*) " Railway administration" means.—

(*i*) any company administering a railway or tramway in any part of India either under a special Act of Parliament of the United Kingdom of an Indian Law, or under contract with the Government, or

परिशिष्ट—अ

भविष्य निर्वाह निधी अधिनियम, १९२५

१९२५ चा अधिनियम क्रमांक एकोणीस

(अद्ययावत सुधारित)

(२७ ऑगस्ट १९२५)

शासकीय भविष्य निर्वाह निधी इतर भविष्य निर्वाह निधीसंबंधीच्या निधीत सुधारणा करण्यासाठी व तो एकत्रित करण्यासाठी अधिनियम.

ज्याअर्थी, शासकीय व इतर भविष्य निर्वाह निधीसंबंधीच्या निधीत सुधारणा करणे व तो एकत्रित करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी, याद्वारे पुढीलप्रमाणे अधिनियमित करण्यात येत आहे :-

१. **संक्षिप्त नाव, व्याप्ती व प्रारंभ.**—(१) या अधिनियमास भविष्य निर्वाह निधी अधिनियम, १९२५ असे म्हणता येईल.

(२) तो जम्मू व काश्मीरखेरीज संपूर्ण भारतास लागू असेल.

(३) हा अधिनियम केंद्र सरकार शासकीय राजपत्रात अधिसूचनेद्वारे नियुक्त करील अशा दिनांकास अंमलात येईल.

२. **व्याख्या.**— विषयात किंवा संदर्भात एतद्विरुद्ध काही नसेल, तर या अधिनियमात–

(अ) "सक्तीची ठेव" या शब्दप्रयोगाचा अर्थ, आयुर्विम्याचा हप्ता देण्याच्या किंवा कौटुंबिक निवृत्तीवेतनाची वर्गणी किंवा हप्ता भरण्याच्या प्रयोजनाव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही प्रयोजनासाठी अथवा विशिष्ट आकस्मिक घटना घडून आल्याशिवाय मागणी केली असता जो देता येत नाही अशी भविष्य निर्वाह निधीसाठी दिलेली वर्गणी किंवा निधीत जमा असलेली ठेवीची रक्कम, असा आहे आणि यात, अशा वर्गणीत, अंशदानात किंवा ठेवीत निधीच्या नियमान्वये उपर्जित केलेले व्याज किंवा वाढ, तसेच अशी कोणतीही आकस्मिक घटना घडून आल्यानंतर वर्गणीदाराच्या किंवा ठेवीदाराच्या खाती जमा असलेली कोणतीही वर्गणी, ठेवीची रक्कम, अंशदान, व्याज किंवा वाढ यांचासुद्धा समावेश होईल ;

(ब) "अंशदान" याचा अर्थ, निधी प्रशासित करणा-या कोणत्याही प्राधिका-याने भविष्य निर्वाह निधीतील वैयक्तिक लेख्यात भर घालून किंवा वर्गणी अथवा ठेव म्हणून जमा केलेली कोणतीही रक्कम किंवा वैयक्तिक लेख्यात असलेली शिल्लक, असा आहे व "अंशदायी भविष्य निर्वाह निधी" म्हणजे ज्या भविष्य निर्वाह निधीच्या नियमात अंशदाने जमा करण्याची तरतूद केलेली असेल तो भविष्य निर्वाह निधी ;

(क) "अवलंबून असलेली व्यक्ती" याचा अर्थ, भविष्य निर्वाह निधीचा मृत वर्गणीदार किंवा त्यात ठेव ठेवणा-याचे पुढीलपैकी कोणतेही नातेवाईक म्हणजे पत्नी, पती, आई, बाप, मूल, अज्ञान भाऊ, अविवाहित बहीण व मृत मुलाची विधवा व मूल व जेथे वर्गणीदाराची किंवा ठेव ठेवणा-याची आई, बाप हयात नसतील तेथे पैतृक आजा-आजी असा आहे.

(ड) "शासकीय भविष्य निर्वाह निधी" याचा अर्थ शासकीय सेवेतील व्यक्तींचा कोणताही वर्ग किंवा कोणतेही वर्ग यांच्यासाठी किंवा शैक्षणिक संस्थेत कामावर असलेल्या व्यक्ती किंवा फक्त शैक्षणिक प्रयोजनासाठी अस्तित्वात असलेल्या संस्थेत कामावर असलेल्या व्यक्तीसाठी शासनाचे सचिव, केंद्र सरकार, राज्याचे प्रतिनिधी किंवा कोणत्याही राज्य शासनाच्या प्राधिका-यांनी रेल्वे भविष्य निर्वाह निधी वगळता स्थापन केलेला निधी, असा आहे व या अधिनियमातील शासनाच्या निर्देशांचा अर्थ त्याप्रमाणे लावण्यात येईल ;

(इ) "भविष्य निर्वाह निधी" याचा अर्थ, ज्यात कर्मचारीवर्गाच्या किंवा वर्गाच्या वर्गण्या किंवा ठेवीच्या रकमा स्वीकारल्या जातात व त्यांच्या वैयक्तिक लेख्यात ठेवण्यात येतात तो निधी असा आहे, व यात, कोणतेही अंशदान व अशी वर्गणी, ठेव किंवा अंशदानावर निधीच्या नियमान्वये उपर्जित होणारे कोणतेही व्याज किंवा वाढ अंतर्भूत आहे ;

(फ) "रेल्वे प्रशासन" याचा अर्थ—

(एक) युनायटेड किंग्डमच्या संसदेच्या विशेष अधिनियमान्वये किंवा भारतीय विधिअन्वये किंवा शासनाच्या संविदे-अन्वये भारताच्या कोणत्याही भागात रेल्वे किंवा ट्राममार्ग प्रशासित करणारी कोणतीही कंपनी असा आहे ; किंवा

(*ii*) the manager of any railway or tramway administered by the Central Government or by a State Government, and includes, in any case referred to in sub-clause (*ii*), the Central Government or the State Government, as the case may be ;

(*g*) "Railway Provident Fund" means a Provident Fund constituted by the Authority of a railway administration for any class or classes of its employees.

3. Protection of compulsory deposits :—(1) A compulsory deposit in any Government or railway Provident Fund shall not in any way be capable of being assigned or charged and shall not liable to attachment under any decree or order of any Civil, Revenue or Criminal Court in respect of any debt or liability incurred by the subscriber or depositor and neither the Official Assignee or any receiver appointed under the Provincial Insolvency Act, 1920 (V of 1920), shall be entitled to, or have any claim on, such complusory deposit.

(*2*) Any sum standing to the credit of any subscriber to, or depositor in, any such fund at the time of his deceased and payable under the rules of the Fund to any dependant of the subscriber or depositor, or to such person as may be authorised by law to receive payment on his behalf, shall subject to any deduction authorised by this Act and, save where the dependant is the widow or child of the subscriber or depositor, subject also to the rights of an assignee under an assignment made before the commencement of this Act, vest in the dependant, and shall, subject as aforesaid, be free from any debt or other liability incurred by the deceased or incurred by the dependant before the death or the subscriber or depositor.

4. Provision regarding repayments :—(1) When under the rules of any Government or Railway Provident Fund the sum standing to the credit of any subscriber or depositor, or the balance thereof after the making of any deduction authorised by this Act, has become payable, the officer whose duty it is to make the payment shall pay the sum or balance, as the case may be, to the subscriber or depositor, or, if he is dead, shall, —

(*a*) If the sum or balance, or any part thereof vests in dependent under the provisions of section 3, pay the same to the dependant or to such person as may be authorised by law to receive payment on his behalf : or

(*b*) If the whole sum or balance as case may be, does not exceed five thousand rupees, pay the same, or any part thereof, which is not payable under clause (*a*) to any person nominated to receive it under the rules of the Fund, or, if no person is so nominated, to any person appearing to him to be otherwise entitled to receive it ; or

(*c*) in the case of any sum or balance, or any part thereof, which is not payable to any person under clause (*a*) or clause (*b*) pay the same.—

(*i*) to any person nominated to receive it under the rules of the Fund, on production by such person of probate or letters of administration evidencing the grant to him of administration to the estate of the decesed or a certificate granted under the Sucession Certificate Act, 1889 (VII of 1989), or under the Bombay Regulation VIII of 1827, entitling the holder thereof to receive payment of such sum, balance or part, or

(*ii*) Where no person is so nominated, to any person who produces such probate, letters or certificate :

Provided that, where the whole or any part of any sum standing to the credit of the subscriber or depositor has been assigned to any other person before the commencement of this Act, and notice in writing of the assignment has been received by the office from the assignee, the officer shall, after making any deduction authorised by this Act and any payment due under clause (a) to or on behalf of the widow or children of the subscriber or depositer—

(i) If the subscriber or depositor or, if he is dead, the person to whom in the absence of any valid assignment the sum or balance would be payable under this sub-section gives his consent in writing, pay the sum or part or the balance thereof, as the case may be, to the assign ; or

(दोन) केंद्र सरकार किंवा राज्य शासनाद्वारे प्रशासित केली जाणारी कोणतीही रेल्वे किंवा ट्राममार्ग यांचा व्यवस्थापक व त्यात, उपखंड (दोन) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही प्रकरणात केंद्र सरकार किंवा, यथास्थिती, राज्य शासन यांचा अंतर्भाव होईल.

(ग) " रेल्वे भविष्यनिर्वाह निधी " याचा अर्थ रेल्वे कर्मचा-यांना कोणत्याही वर्गासाठी किंवा वर्गांसाठी रेल्वे प्रशासनाच्या प्राधिका-याने स्थापन केलेला भविष्यनिर्वाह निधी असा आहे.

३. **सक्तीच्या ठेवींचे संरक्षण.**—(१) कोणत्याही शासनाच्या भविष्यनिर्वाह निधीत किंवा रेल्वे भविष्यनिर्वाह निधीत ठेवलेली सक्तीची ठेव कोणत्याही प्रकारे अभिहस्तांकित करता येणार नाही किंवा ती प्रभारीत करता येणार नाही आणि वर्गणीदाराला किंवा ठेवीदाराला कोणत्याही कर्जाच्या किंवा दायित्वाच्या संबंधात कोणत्याही दिवाणी, महसूली किंवा फौजदारी न्यायालयाच्या कोणत्याही हुकूमनाम्यान्वये किंवा आदेशान्वये जप्त केली जाण्यास ती पात्र ठरणार नाही व प्रांतिक नादारी अधिनियम, १९२० (१९२० चा पाच) खाली नियुक्त केलेल्या कोणत्याही शासकीय अभिहस्तांकित किंवा न्यायालय धारकास अशा कोणत्याही सक्तीच्या ठेवीबाबत मागणी करण्याचा किंवा त्या रकमेसाठी दावा करण्याचा हक्क असणार नाही.

(२) कोणत्याही वर्गणीदाराच्या किंवा ठेवीदाराच्या मृत्यूच्या वेळी अशा कोणत्याही निधीत असलेली व निधीच्या नियमान्वये वर्गणीदारावर व ठेवीदारावर अवलंबून असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला किंवा त्याच्या वतीने रक्कम मिळण्यास विधीद्वारे प्राधिकृत केलेल्या अशा व्यक्तीस देय असलेली कोणतीही रक्कम या अधिनियमाद्वारे प्राधिकृत केलेल्या कोणत्याही वजावटीस अधीन राहून व जेथे अवलंबून असलेली व्यक्ती वर्गणीदाराची किंवा ठेवीदाराची विधवा किंवा मूल असेल ते खेरीज करून, तसेच या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी केलेल्या अभिहस्तांकनाखाली अभिहस्तांकितीच्या हक्कास अधीन राहून, अवलंबून असलेल्या व्यक्तीकडे निहीत होईल. तसेच उपरिनिर्दिष्ट गोष्टीस अधीन राहून, अशी रक्कम मयत वर्गणीदाराचे किंवा ठेवीदाराचे कोणतेही कर्ज किंवा त्याने पत्करलेले कोणतेही दायित्व किंवा त्यांच्या मृत्यूपूर्वी त्यांच्या आश्रित व्यक्तीने पत्करलेले दायित्व यापासून ती मुक्त राहील.

४. **परतफेडीचे उपबंध.**—(१) जेव्हा कोणत्याही शासनाच्या किंवा रेल्वे भविष्यनिर्वाह निधीच्या नियमाखाली कोणत्याही वर्गणीदारांच्या किंवा ठेव ठेवणा-यांच्या नावे असलेली रक्कम किंवा या अधिनियमाद्वारे प्राधिकृत केलेली कोणतीही रक्कम वजा केल्यानंतर राहिलेली शिल्लक देय होईल तेव्हा, वर्गणीदारास किंवा ठेव ठेवणा-यास ती रक्कम किंवा, यथास्थिती, तिची शिल्लक देणे हे ज्या अधिका-याचे कर्तव्य असेल, तो अधिकारी वर्गणीदारास किंवा ठेवीदारास, यथास्थिती, अशी रक्कम किंवा शिल्लक देईल किंवा जर तो मृत झाला असेल तर असा अधिकारी—

(अ) जर ती रक्कम किंवा तिची शिल्लक किंवा तिचा कोणताही भाग कलम ३ च्या उपबंधाखाली अवलंबून असलेल्या व्यक्तीकडे निहित केला असेल तर ती रक्कम, अवलंबून असलेल्या व्यक्तीला किंवा अशा व्यक्तीच्या वतीने रक्कम मिळण्यास विधीद्वारे प्राधिकृत केलेल्या इतर व्यक्तीस देईल ; किंवा

(ब) जर संपूर्ण रक्कम किंवा, यथास्थिती शिल्लक रक्कम पाच हजारांहून अधिक नसेल तर अशी रक्कम किंवा खंड (अ) खाली जो देय नसेल असा तिचा कोणताही भाग निधीच्या नियमान्वये ती रक्कम मिळण्यास नामनिर्देशित केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीस देईल किंवा जर अशा रितीने कोणत्याही व्यक्तीला त्याने नामनिर्देशित केली नसेल तर अशी रक्कम मिळण्यास अन्यथा जो हक्कदार असल्याचे त्यास वाटेल त्या कोणत्याही व्यक्तीला देईल ; किंवा

(क) कोणतीही रक्कम किंवा शिल्लक रक्कम किंवा खंड (अ) किंवा (ब) खाली जो देय नसेल असा तिचा कोणताही भाग,—

(एक) निधीच्या नियमांच्या अनुसार, ती घेण्याकरिता नामनिर्देशित केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीने मृताच्या इस्टेटीचे प्रशासन करण्याकरिता तिला देण्यात आल्याचा पुरावा म्हणून संप्रमाण किंवा प्रशासनपत्र अथवा उत्तराधिकार प्रमाणपत्र अधिनियम, १८८९ (१८८९ चा ८) अन्वये दिलेले अथवा त्या इस्टेटीच्या धारकास अशा कोणत्याही रकमेचे, शिल्लक रकमेचे अथवा तिच्या काही भागाचे प्रदान स्विकारण्यास हक्कदार ठरवणारे प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतर त्या व्यक्तीला अथवा,

(दोन) कोणतीही व्यक्ती नामनिर्देशित करण्यात आलेली नसेल तर जी कोणतीही व्यक्ती संप्रमाण किंवा प्रशासनपत्र किंवा प्रमाणपत्र सादर करील, अशा कोणत्याही व्यक्तीला देईल :

परंतु, जेथे वर्गणीदाराच्या किंवा ठेवीदाराच्या नावे असलेली संपूर्ण रक्कम किंवा तिचा काही भाग कोणत्याही अन्य व्यक्तीस या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी अभिहस्तांकित करण्यात आला असेल व अभिहस्तांकनाची लेखी नोटीस अधिका-याला अभिहस्तांकितीकडून मिळाली तर असा अधिकारी या अधिनियमान्वये अधिकृत केलेली कोणतीही रक्कम वजा केल्यानंतर व वर्गणीदाराच्या किंवा ठेवीदाराच्या विधवेस किंवा मुलांना किंवा त्याच्या वतीने खंड (अ) खाली देय असलेली रक्कम —

(एक) जर वर्गणीदाराने किंवा ठेवीदाराने किंवा तो मरण पावला तर कोणत्याही विधिग्राह्य अभिहस्तांकनाच्या अभावी, या पोट-कलमाखाली रक्कम किंवा शिल्लक रक्कम जिला देय होईल त्या व्यक्तीने लेखी संमती दिली तर यथास्थिती, अशी संपूर्ण रक्कम किंवा तिचा कोणताही भाग किंवा त्यापैकी शिल्लक रक्कम अभिहस्तांकितीस देईल ; किंवा

(ii) if such consent is not forthcoming, withhold payment of the sum, part or balance, as the case may be, pending a decision of a competent Civil Court as the person entitled to receive it.

(2) The making or any payment authorised by sub-section (*1*) shall be a full discharge to the governement or the railway administration, as the case may be, from all liability in respect of so much of the sum standing to the credit of the subscriber or depositor as is equivalant to the amount so paid.

5. Rights of nominees :—(1) Notwithstanding anything contained in any law for the time being in force or in any deposition, whether testamentary or otherwise, by a subscriber to or depositor is, a Government or Railway Provident Fund of the sum standing to his credit in the Fund, or of any part thereof, where any nomination, duly made in accordance with the rules of the Fund, purports to confer upon any person the right to receive the whole or any part of such sum on the death of the subscriber or depositor occuring before the sum has become payable or before the sum having become payable, has been paid the said person shall, on the death as aforesaid of the subscriber or depositor, become entitled, to the exclusion of all other person, to receive such sum or part thereof, as the case may be unless—

(a) such nomination is at any time varied by another nomination made in like manner or expressly cancelled by notice given in the manner and to the authority prescribed by those rules, or

(b) such nomination at any time becomes invalid by reason of the happening of some contingency specified therein, and if the said person predeceases the subscriber or depositor, the nominations shall, so far as relates to the right conferred upon the said person, become void and of no effect :

Provided that, where provisions has been duly made in the nomination in accordance with the rules of the Fund, confering upon some other person such right in the stead of the person deceased, such right shall, upon the decease as aforesaid of the said person, pass to such other person.

(2) Notwithstanding anything contained in the Indian Succession Act, 1925 or the Bombay Regulation VIII of 1827, and such person shall, on the death of the subscriber or depositor, be entitled to the grant of a certificate under that Act, or that Regulation, as the case may be, entitling him to receive payment of such sum or park, and such certificate shall not be deemed to be invalidated or superseded by any grant to any other person of probate or letters of administration to the estate of the deceased.

(3) The provisions of this section as amended by sub-section (*1*) of section 2 of the Provident Funds (Amendment) Act, 1946 shall apply also to all such nominations made before the date of commencement of that Act :

Provided that, the provisions of this section as so amended shall not operate to affect any case, in which before the said date any sum has been paid, or has under the rules of the Fund become payable in pursuance of any nomination duly made in accordance with those rules.

6. Power to make deductions :—When the sum standing to the credit of any subscriber or depositor in any Government or Railway Provident Fund which is a Contributory Provident Fund becomes payable, there may, if the authority specified in this behalf in the rules of the funds so directs be deducted there from any paid to Government or the Railway Administration, as the case may be,

(*a*) any amount due under a liability incurred by the subscriber or depositor to Government or the Railway Administration, but not exceeding in any case the total amount of any contributions credited to the account of the subscriber or depositor and of any interest or increment which has accured on such contributions ; or

(दोन) जर अशी संमती देण्यात आली नाही तर ती रक्कम, तिचा भाग किंवा यथास्थिती शिल्लक रक्कम, ती मिळण्यास हक्कदार असलेल्या व्यक्तीसंबंधी सक्षम दिवाणी न्यायालयाचा निर्णय होईपर्यंत रोखून ठेवील.

(२) पोट-कलम (१) व्दारे प्राधिकृत केलेली कोणतीही रक्कम प्रदान केल्यानंतर, वर्गणीदाराच्या किंवा ठेवीदाराच्या नावे असलेल्या रकमेतून जितकी रक्कम दिली गेली त्या मर्यादेपर्यंत, यथास्थिती, शासन किंवा रेल्वे प्रशासन सर्व दायित्वातून मुक्त होईल.

५. नामनिर्देशित व्यक्तीचे अधिकार – (१) त्यावेळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही निधीत किंवा शासकीय किंवा रेल्वे भविष्यनिर्वाह निधीत वर्गणीदाराच्या किंवा ठेवीदाराच्या नावे जमा असलेली रक्कम किंवा तिचा कोणताही भाग, याच्या केलेल्या कोणत्याही विनियोग व्यवस्थेत मग ती मृत्यूपत्रानुसार केलेली असो किंवा इतर प्रकारे केलेली असो-काहीही अंतर्भूत असेल तरीही, जेथे भविष्यनिर्वाह निधीच्या नियमांनुसार कोणतेही नामनिर्देशन केलेले असेल व तद्नुसार, अशी संपूर्ण रक्कम किंवा तिचा कोणताही भाग देय होण्यापूर्वी किंवा देय झाल्यानंतर ती देण्यात येण्यापूर्वी वर्गणीदार किंवा ठेवीदार मरण पावेल, अशा वेळी ती रक्कम किंवा तिचा कोणताही भाग कोणत्याही व्यक्तीला मिळण्याचा हक्क प्रदान केला जाणे, अभिप्रेत असेल तर, वर्गणीदाराचा किंवा ठेवीदाराचा पूर्वोक्तप्रमाणे मृत्यू झाल्यास, इतर सर्व व्यक्तींना वगळून उक्त व्यक्ती, अशी रक्कम, किंवा यथास्थिती, तिचा भाग मिळण्यास हक्कदार राहील, मात्र :—

(अ) अशा नामनिर्देशनात त्याच पद्धतीने केलेल्या दुस-या नामनिर्देशनाव्दारे कोणत्याही वेळी फेरबदल करण्यात आलेला असता कामा नये किंवा या नियमान्वये विहित केलेल्या पद्धतीने व त्या प्राधिका-यास नोटीस देऊन, ते रद्द करण्यात आलेले असता कामा नये ; किंवा

(ब) असे नामनिर्देशन त्यात विनिर्दिष्ट केलेली एखादी आकस्मिक घटना घडल्यामुळे कोणत्याही वेळी विधीअग्राह्य झाले असता कामा नये.

आणि जर, उक्त व्यक्तीचे वर्गणीदाराच्या किंवा ठेवीदाराच्या मृत्यूपूर्वी निधन झाले तर असे नामनिर्देशन, उक्त व्यक्तीस प्रदान केलेल्या हक्काच्या मर्यादेपर्यंत अवैध ठरेल व ते परिणामक्षम असणार नाही :

परंतु, निधीच्या नियमानुसार नामनिर्देशनात मृत व्यक्तीखेरीज इतर कोणत्याही व्यक्तीस असे हक्क प्रदान करण्यासंबंधी तरतूद केली असेल तर असा हक्क, अशी व्यक्ती मरण पावल्यानंतर अशा दुस-या व्यक्तीकडे जाईल.

(२) भारतीय उत्तराधिकार अधिनियम, १९२५ किंवा १८२७ चा मुंबई विनियम आठ यात काहीही अंतर्भूत असले तरीही, अशा कोणत्याही व्यक्तीस, वर्गणीदार किंवा ठेवीदार मरण पावल्यानंतर अशी रक्कम किंवा, तिचा भाग मिळण्यास तिला हक्कदार करणारे त्या अधिनियमाखालील किंवा, यथास्थितीत, विनियमाखालील प्रमाणपत्र मिळण्याचा हक्क प्राप्त होईल व असे प्रमाणपत्र, अन्य कोणत्याही संप्रमाण किंवा मृताच्या इस्टेटीस प्रशासनपत्र दिल्यामुळे विधिअग्राह्य होणार नाही किंवा ते निष्प्रभावित झाल्याचे समजण्यात येणार नाही.

(३) भविष्यनिर्वाह निधी (सुधारणा) अधिनियम, १९४६ च्या कलम २ च्या पोट-कलम (१) अन्वये सुधारणा केल्याप्रमाणे या कलमाचे उपबंध त्या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकापूर्वी केलेल्या सर्व नामनिर्देशनास लागू होतील :

परंतु, अशा रितीने सुधारणा करण्यात आलेल्या या कलमाच्या उपबंधामुळे, ज्या प्रकरणात उक्त दिनांकापूर्वी कोणतीही रक्कम देण्यात आली असेल किंवा त्या नियमानुसार योग्य रित्या केलेल्या कोणत्याही नामनिर्देशनानुसार निधीच्या नियमान्वये देय झाली असेल त्या कोणत्याही प्रकरणात बाधा येणार नाही.

६. रकमा वजा करण्याची शक्ती—वर्गणीदाराच्या किंवा ठेवीदाराच्या नावे कोणत्याही शासकीय भविष्यनिर्वाह निधीत किंवा अंशदायी रेल्वे भविष्यनिर्वाह निधीत जमा असलेली रक्कम जेव्हा देय होईल तेव्हा निधीच्या नियमात या बाबतीत विनिर्दिष्ट केलेल्या प्राधिका-याने जर तसे निर्देशित केले असेल तर जमा रकमेतून खालीलप्रमाणे वजावटी करून त्या रकमा, शासनाला किंवा यथास्थिती, रेल्वे प्रशासनाला देता येतील :—

(अ) वर्गणीदाराला किंवा ठेवीदाराला शासनाच्या किंवा रेल्वे प्रशासनाच्या दायित्वाखाली देय असलेली पण वर्गणीदाराच्या किंवा ठेवीदाराच्या लेख्यात जमा केलेल्या कोणत्याही अंशदानाच्या एकूण रकमेहून अधिक नाही अशी रक्कम व अशा अंशदानावर उपार्जित झालेले कोणतेही व्याज किंवा दिलेली वाढ ; किंवा

(*b*) Where the subscriber or depostitor has been, dismissed from his employment for any reasons specified in this behalf, in the rules of the Fund, or where he has resigned such employment within five years of the commencement thereof, the whole of any part of the amount of any such contributions, interest and increment.

7. Protection for acts done in good faith :—No suit or other legal proceeding shall lie against any person in respect of anything which is in good faith done or intedned to be done under this Act.

8. Power to apply the Act to the Provident Fund :—(1) The appropriate Government may, by notification in local Official Gazette, direct that the provisions of this Act shall apply to any Provident Fund established for the benefit of its employees by any local authority within the meaning of the Local Authorities Loans Act, 1914 and, on the making of such declaration, this Act, shall apply accordingly, as if such Provident Fund where a Government Provident Fund and such local authority were the Government.

(2) The appropriate Government may, by notification in the Official Gazette, direct that the provisions of this Act shall apply to any Provident Fund established for the benefit of the employees of any of the institutions specified in the schedule, or of any group of such institutions and on the making of such declaration, this Act shall apply accordingly as if such Provident Fund were a Government Provident Fund and the authority having custody of the Fund were the Government :

Provided that, section 6 shall apply as if the authority making the contributions referred to in that section were the Government.

(3) The appropriate Government may be, notification in the Official Gazette, and to the Schedule the name of any public institution it may deem fit, any such additional shall take effect as if it had made by this Act.

(4) In this section "appropriate Government" means—

(*a*) in relation to a cantonment authority or a post authority for a major post, and any institution which or the objects which appear to the Central Government to fall within List-I-in the Seventh Schedule to the Constitutions, the Central Government, and

(*b*) in other cases, the State Government.

Explanation.— "the State Government" in relation to an institution registerd under the Societies Registration Act, 1860, means the Government of the State in which the society is registered.

9. Savings as to estate soldiers :— Nothing in section 4 or section 5 shall apply to money belonging to any estate for the purpose of the admistration of which the Regimental Debts Act, 1893, applies.

(ब) जेथे वर्गणीदाराला किंवा ठेवीदाराला निधीच्या नियमांत या बाबतीत विनिर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही कारणासाठी बडतर्फ करण्यात आले असेल, किंवा त्याने, त्याच्या सेवाप्रारंभापासून पाच वर्षाच्या आत अशा नोकरीचा राजीनामा दिला असेल तर अशा कोणत्याही अंशदानाची व्याजाची व वाढीची संपूर्ण रक्कम किंवा तिचा कोणताही भाग.

७. सद्भावनेने केलेल्या कृत्यांसाठी संरक्षण.— या अधिनियमाखाली सद्भावनेने केलेल्या किंवा केल्याचे अभिप्रेत असलेल्या कोणत्याही कृत्याबद्दल कोणत्याही व्यक्तीविरुद्ध कोणताही दावा किंवा अन्य वैध कार्यवाही केली जाणार नाही.

८. भविष्यनिर्वाह निधीला हा अधिनियम लागू करण्याची शक्ती.— (१) समुचित शासनास स्थानिक शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, या अधिनियमाचे उपबंध स्थानिक प्राधिकारी कर्ज अधिनियम, १९१४ च्या अर्थांतर्गत कोणत्याही स्थानिक प्राधिका-याने त्याच्या कर्मचा-यांच्या लाभासाठी प्रस्थापित केलेल्या कोणत्याही भविष्यनिर्वाह निधीला लागू होतील असा निदेश देता येईल, असे घोषित केल्यानंतर हा अधिनियम, असा भविष्यनिर्वाह निधी हा, जणु काही शासकीय भविष्यनिर्वाह निधी व असा स्थानिक प्राधिकारी शासन आहे असे समजून त्यास लागू होईल.

(२) समुचित शासनास, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, या अधिनियमाचे उपबंध, अनुसूचीत विनिर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही संस्थांच्या कर्मचा-यांच्या किंवा अशा संस्थांच्या कोणत्याही गटाच्या लाभासाठी प्रस्थापित केलेल्या भविष्यनिर्वाह निधीस लागू होतील असा निदेश देता येईल व असे घोषित केल्यानंतर हा अधिनियम असा भविष्यनिर्वाह निधी, हा जणू काही शासकीय भविष्यनिर्वाह निधी आहे व निधीची अभिरक्षा करणारा प्राधिकारी, शासन आहे असे समजून लागू होईल :

परंतु, कलम ६ हे, त्या कलमात निर्दिष्ट केलेला अंशदान देणारा प्राधिकारी जणू काही, शासन असल्याप्रमाणे लागू होईल.

(३) समुचित शासनास, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, त्याला योग्य वाटेल त्या सार्वजनिक संस्थेचे नाव अनुसूचित दाखल करता येईल व अशी भर जणू काही ती या अधिनियमाद्वारे घातली होती असे समजून परिणामक्षम होईल.

(४) या कलमात " समुचित शासन " याचा अर्थ,—

(अ) छावणी प्राधिका-याच्या बाबतीत किंवा प्रमुख बंदराच्या, बंदर अधिका-याच्या बाबतीत आणि ज्या संस्थेचे उद्देश केंद्र शासनाच्या मते, संविधानाच्या सातव्या अनुसूचीतील सूची १ च्या कक्षेतील असतील, त्या संस्थेच्या बाबतीत, केंद्र सरकार असा आहे.

(ब) अन्य बाबतीत राज्य शासन असा आहे.

स्पष्टीकरण.— संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६० अन्वये नोंदणी झालेल्या संस्थेच्या संबंधात, राज्य शासन याचा अर्थ, ज्या राज्यात संस्थेची नोंदणी झाली आहे त्या राज्यातील शासन असा आहे.

९. सैनिकांच्या इस्टेटीच्या संबंधात व्यावृत्ती.— कलम ४ किंवा कलम ५ मधील कोणताही मजकूर ज्या कोणत्याही संपत्तीच्या प्रशासकीय प्रयोजनासाठी रेजिमेंटल ऋण अधिनियम, १८९३ लागू होत असेल त्या संपत्तीतील पैशास लागू असणार नाही.

APPENDIX- 'B'

(*See* rule 13)

List of courses of study for which advance/withdrawal is admissible :

The courses as detailed below should be treated as technical in-nature.

1. Diploma course in the various fields of Engineering and Technology. *e.g.* Civil Engineering, Mechanical Engineering, Electrical Engineering, Telecommunication/Radio Engineering, Electronic Engineering, Metallurgy, Automobile Engineering, Textile Technology, Leather Technology, Printing Technology, Chemical Technology *etc.* conducted by recognised technical institutions.

2. Degree courses in various fields of Engineering and Technology *e.g.* Civil Engineering, Mechanical Engineering, Electrical Engineering, Tele-Electrical Communication Engineering and Electronics, Mining Engineering, Metallurgy, Aeronotical Engineering, Chemical Engineering and Chemical Technology, Textile Technology, Leather Technology, Pharmach, Ceramics, *etc.etc.* conducted by Universities and recognised technical institutions.

3. Post-Graduate courses in the various fields of Engineering and Technology conducted by the Universities and recognised institutions.

4. Degree and diploma Courses in Architecture, Town Planning and allied fields conducted by the recognised institutions.

5. Diploma and Certificate Courses in Commerce conducted by the recognised institutions.

6. Diploma Courses in Management conducted by the recognised institutions.

7. Degree Courses in Agriculture, Veterinary Science and allied subjects conducted by the recognised institutions.

8. Courses conducted by Junior Technical Schools.

9. Courses conducted by Industrial Training Institutes under the Ministry of Labour and Employment. (D.G.E.&T.)

10. Degree and Diploma Courses in Act/Applied Art and allied subjects conducted by recognised institutions.

11. Draftsmanship Courses conducted by recognised institutions.

12. Medical Courses (including Allopathic, Homeoapathic, Ayurvedic and Unani Systems) conducted by recognised institutions.

13. B. Sc. including Home Science.

14. Diploma Course in Hotel Management conducted by recognised institutions.

15. Post Graduate Course in Home Sciences.

16. Pre-Professional Course in Medicine if part of regular 5 years Course in Medicine.

17. Ph. D. in Biochemistry.

18. Bachelor and Master's Degree Courses in Physical Education.

19. Degree and Post-Graduate Course in Law.

20. Honours course in Microbiology.

21. Associateship of the Institute of Chartered Accounts.

22. Associateship of the Institute of Costs and Works Accountants.

परिशिष्ट 'ब'

(नियम-१३ पहावा)

अग्रिम/ना-परतावा रक्कम ज्या अभ्यासक्रमासाठी अनुज्ञेय आहे त्याची यादी :—

ज्या पाठ्यक्रमाचा तपशील खाली दिला आहे ते तांत्रिक स्वरूपाचे समजण्यात यावेत.

१. मान्यताप्राप्त स्थानिक संस्थांकडून घेण्यात येणारे विविध-अभियांत्रिकी व तांत्रिक क्षेत्रामधील पदविका अभ्यासक्रम उदा. सिव्हील इंजिनिअरिंग, मेकॅनिकल इंजिनिअरिंग, इलेक्ट्रीकल इंजिनिअरिंग, टेलीकम्युनिकेशन/रेडिओ इंजिनिअरिंग, इलेक्ट्रॉनिक इंजिनिअरिंग, मेटॉलर्जी ॲटोमोबाईल इंजिनिअरिंग, टेक्सटाइल टेक्नॉलॉजी, लेदर टेक्नॉलॉजी, प्रिटिंग टेक्नॉलॉजी, केमीकल टेक्नॉलॉजी वगैरे.

२. विद्यापीठे व मान्यताप्राप्त तांत्रिक संस्था यांच्याकडून घेण्यात येणारे इंजिनिअरिंग व टेक्नॉलॉजीच्या विविध क्षेत्रामधील पदविका अभ्यासक्रम-उदा. सिव्हील इंजिनिअरिंग, मेकॅनिकल इंजिनिअरिंग, इलेक्ट्रीकल इंजिनिअरिंग, टेली-इलेक्ट्रिकल कम्युनिकेशन इंजिनिअरिंग आणि इलेक्ट्रॉनिक्स, मायनिंग इंजिनिअरिंग, मेटॉलर्जी ॲरॉनॉटिकल इंजिनिअरिंग, केमीकल इंजिनिअरिंग आणि केमीकल टेक्नॉलॉजी, टेक्सटाईल टेक्नॉलॉजी, लेदर टेक्नॉलॉजी, फारमॅक, सेरॅमिक्स वगैरे.

३. विद्यापीठे व मान्यताप्राप्त संस्था यांच्याकडून घेतले जाणारे इंजिनिअरिंग व टेक्नॉलॉजी ह्यामधील व अन्य विविध क्षेत्रामधील पदव्युत्तर अभ्यासक्रम.

४. मान्यता प्राप्त संस्थांकडून घेतले जाणारे आर्कीटेक्चर, शहर रचना आणि विविध क्षेत्रामधील पदवी अभ्यासक्रम.

५. मान्यता प्राप्त संस्थांकडून घेतले जाणारे कॉमर्समधील पदविका व सर्टीफिकेट अभ्यासक्रम.

६. मान्यता प्राप्त संस्थांकडून घेण्यात येणारे मॅनेजमेंटमधील पदविका अभ्यासक्रम.

७. मान्यता प्राप्त संस्थांकडून ॲग्रीकल्चर, व्हेटरीनरी सायन्स व इतर विषयामधील पदवी अभ्यासक्रम.

८. ज्युनिअर टेक्नीकल शाळेमध्ये घेण्यात येणारे अभ्यासक्रम.

९. श्रम आणि सेवायोजन मंत्रालयाकडून घेण्यात येणारे इंडस्ट्रिअल ट्रेनिंग इन्स्टिट्यूटचे अभ्यासक्रम.

१०. मान्यता प्राप्त संस्थांकडून घेण्यात येणारे ॲक्ट/अप्लाईड आर्ट आणि अन्य विषयांचे पदवी व पदविका अभ्यासक्रम.

११. मान्यता प्राप्त संस्थांकडून घेण्यात येणारे ड्राफ्ट्समनशिपचे अभ्यासक्रम.

१२. मान्यता प्राप्त संस्थांकडून घेण्यात येणारे वैद्यकीय अभ्यासक्रम. (ज्यामध्ये ॲलोपॅथीक, होमीओपॅथीक, आयुर्वेदिक आणि युनानी पद्धतीचा समावेश आहे.)

१३. बी. एससी. यामध्ये होम सायन्सचा समावेश आहे.

१४. मान्यता प्राप्त संस्थांकडून घेण्यात येणारे हॉटेल मॅनेजमेंटमधील पदविका अभ्यासक्रम.

१५. होम सायन्समधील पदव्युत्तर अभ्यासक्रम.

१६. प्री-प्रोफेशनल कोर्स इन मेडीसीन, जर हा अभ्यासक्रम मेडीसीनच्या नियमात ५ वर्षांच्या अभ्यासक्रमाचा भाग असेल तर.

१७. बायोकेमीस्ट्रीमध्ये पी. एच. डी.

१८. फिजीकल एज्युकेशनमधील पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रम.

१९. " लॉ " मधील पदवी व पदविका अभ्यासक्रम.

२०. मायक्रोबायोलॉजीमधील ऑनर्स कोर्स.

२१. असोसीएटशिप ऑफ इन्स्टिट्युट ऑफ चार्टर्ड अकाउंटंट्स.

२२. असोसिएटशिप ऑफ द इन्स्टीट्युट ऑफ कॉस्ट्स आणि वर्कस् अकाउन्टटस्.

23. Degree and Master's Course in Business Administrations or Management.

24. Diploma Course in Hotel Management.

25. M. Sc. Course in Statistics.

26. Bachelor and Degree Courses in Education.

27. Company Secretaryship Course of the Institute of Company Secretaries of India.

28. The Course of pre-sea training imparted on the Training ship "Rajendra" to the prospective naviating officers on merchant ships.

29. The Course in Marine Engineering conducted by the Directorate of Marine Engineering Training.

२३. बिजनेस ॲडमिनीस्ट्रेशन किंवा मॅनेजमेंटमधील पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रम.

२४. हॉटेल मॅनेजमेंटमधील पदविका अभ्यासक्रम.

२५. स्टॅटिस्टीक्समधील एम.एससी. अभ्यासक्रम.

२६. बॅचलर आणि डिग्री कोर्स एज्युकेशन.

२७. इन्स्टीट्युट ऑफ कंपनी सेक्रेटरीशिप ऑफ इंडिया.

२८. कंपनी सेक्रेटरीशिप अभ्यासक्रम. मर्चंट शिप्स वरील नेव्हीगेटींग ऑफिसर्ससाठी " राजेंद्रा " या शैक्षणिक जहाजावरील प्री-सी ट्रेनिंग अभ्यासक्रम.

२९. डायरेक्टरेट ऑफ मरिन इंजिनिअरिंग ट्रेनिंग यांचा मरिन इंजिनिअरिंगचा अभ्यासक्रम.

APPENDIX ' C '

The manner of fixing number of instalments for recovery of consolidated amounts is clarified as follows :

Points (1)	Clarification (2)
(*i*) Whether the recovery of the consolidated amount in the manner prescribed shall commence with the issue of pay for the month following the one in which the advance is drawn in accordance with rule 13(*2*) of the Maharashtra General Provident Fund Rules, 1997, thereby suspending the recovery of the previous advance or advances for a month or to as the case may be.	The recovery of the consolidated amount shall commence in accordance with the Rule 13(*2*). However, the recovery of the previous advance/advances prior to consolidation shall not be suspended and the balance of the previous advance/advances will continue to be recovered in the usual manner till the recovery of the consolidated amount commences. Accordingly, while sanctioning a "fresh" advance the rate of recovery of the consolidated amount, would be fixed with regard to the month in which the amount of fresh advance is likely to be drawn, and also with regard to the agreegate amount of the earlier advance which would be outstanding till the recovery of the consolidated amount commences. In cases in which the amount of fresh advance is not drawn in the month originally contemplated, sanctioning authority may have to issue a revised sanction refixing the rate of recovery, and if necessary, the amount of fresh advance.
(*ii*) Whether the number of instalments for recovery of the consolidated amount of the advance to be fixed under Rule 13(*2*) should be with reference to the amount of fresh advance, or the consolidated amount of the advance.	The number of instalments for recovery of the consolidated amount should be fixed with reference to the consolidated amount of the advances. Accordingly, the facility of repayment of the advance in more than 24 but not more than 36 instalments will be available where the consolidated amount exceeds three months' pay.
(*iii*) Since the different advances lose their identity on consolidation, a question has been raised as to how the balance amount of a particular advance should be calculated when a subscriber requests for conversion of that advance into part-final withdrawal under rule 24.	It is clarified that in cases where all the advances consolidated are convertible and the subscriber requests for conversion of all these advances, the entire outstanding balances may be allowed to be converted into part-final withdrawl.

परिशिष्ट " क "

एकत्रित रकमेच्या वसुलीचे हप्ते निश्चित करण्याची पद्धत

मुद्दा (१)	स्पष्टीकरण (२)
(१) जेव्हा आधीच्या अग्रिमाच्या/अग्रिमांच्या एका किंवा दोन महिन्यांची वसुली निलंबित असेल तेव्हा विहित पद्धतीनुसार एकत्रित रकमेची वसुली करण्यास महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम १९९७ मधील नियम १३ (२) नुसार अग्रिम ज्या महिन्यात काढले त्या नंतरच्या महिन्यापासून प्रारंभ करावा किंवा कसे,	एकत्रित रकमांची वसुली नियम १३ (२) अनुसार करावी. आधीच्या अग्रिमाची/अग्रिमांची वसुली निलंबित ठेवू नये, आणि आधीच्या अग्रिमाचा/अग्रिमांची थकबाकी एकत्रित रकमेच्या वसुलीबरोबर नेहमीच्या पद्धतीने करावी. यानुसार नवीन अग्रिम मंजूर करताना, एकत्रित वसुलीचा दर ज्या महिन्यात रक्कम देण्यात येणार आहे आणि आधीची अग्रिमाची थकबाकी व एकत्रित रकमेची वसुली याची सरासरी करून निश्तिच करावा. अगोदर योजिल्याप्रमाणे नवीन अग्रिम काढण्यात येणार नसेल तर मंजुरी प्राधिकारी वसुलीचा नवा दर निश्चित करेल आणि आवश्यकतेनुसार अग्रिमाची रक्कम मंजूर करेल.
(२) नियम १३ (२) नुसार एकत्रित अग्रिमाच्या हप्त्यांची वसुली नव्या अग्रिमाच्या रकमेसंबंधीने ठरविण्यात यावी की अग्रिमाची एकत्रित रक्कम लक्षात घेऊन करण्यात यावी.	अग्रिमाची एकत्रित रक्कम लक्षात घेऊन वसुलीच्या हप्त्यांची संख्या निश्चित करावी. जेव्हा एकत्रित रक्कम तीन महिन्याच्या वेतनाहून जास्त असेल तेव्हा परतफेडीच्या हप्त्यांची संख्या २४ पेक्षा जास्त असावी पण ३६ पेक्षा जास्त असू नये.
(३) वेगवेगळी अग्रिमे एकत्र केल्यावर प्रत्येक अग्रिमाची अभिन्नता रहात नसल्याने, जेव्हा वर्गणीदार नियम २४ खाली उर्वरित अग्रिमाचे रुपांतर करण्यासाठी अर्ज करतो तेव्हा विशिष्ट अग्रिमाची थकबाकी कशी मोजायची हा प्रश्न उपस्थित होतो.	असे स्पष्ट करण्यात येते की, जेथे एकत्रित केलेल्या सर्व अग्रिमांचे रुपांतर करता येत आहे आणि वर्गणीदाराने सर्व अग्रिमे रुपांतरित करण्याची विनंती केली आहे तेथे संपूर्ण थकबाकी अंतीमतः काढण्यास मंजुरी देण्यात यावी.

APPENDIX ' C '—*contd.*

(1)	(2)
	In cases, where one or more than one, out of several advances, which have been consolidated or where the application is for the conversion of an earlier advance which has passed through more than one consolidation, are proposed to be covered into withdrawal, the particular advance or advances should be notionally treated as separate advance/advances and the recovery fixed independently of each other in maximum number of instalments permissible under the rules. The balance of the particular advance or advances, after reducing the amount by the amount which would have been recovered on the basis of the notionally fixed instalments, till the month in which the application for conversion has been made, may be calculated and then allowed to be converted into withdrawal. The following illustration will further clarify the procedure for calculating the amounts to be converted into withdrawal in such cases :–
	A subscriber who may be assumed to be drawing a pay of Rs. 400 p. m. is sanctioned an advance of Rs. 400 (C), when two earlier advances of Rs. 960 (A) and Rs. 600 (B) are still running. The advances are then consolidated. At the time of the consolidation the balance amount of advance (A) and (B) was Rs. 560 and Rs. 300 respectively the amount of instalments of recovery of these advances being Rs. 40 and Rs. 25 per month. In other words, 10 and 12 instalments respectively would have been recovered. The recovery of the consolidated amount of Rs. 1,260 (Rs. 560 plus Rs. 300 plus Rs. 400) was fixed in 36 instalments of Rs. 35 each. After the recovery of 10 instalments subsequent to consolidation when the total outstanding balance is Rs. 910, the subscriber applies for :–
	(*a*) Conversion of advance (A) into withdrawal, since the amount sanctioned as advance (A) is less than the subscriber's 3 months' pay, the recovery of that particular advance of Rs. 960 should be notionally fixed in 24 instalments of Rs. 40 each. As only 20 instalments of Rs. 40 each would have been recovered on account of that advance till the month in which the application for conversion is made, *i.e.* 10 instalments before consolidation and 10 subsequently, he can be allowed conversion of advance into withdrawal of an amount of Rs. 160 (Rs. 960–800).

परिशिष्ट " क "—चालू

(१)	(२)
	ज्या प्रकरणी एका किंवा अनेक अग्रिमापैकी एक किंवा एकापेक्षा जास्त अग्रिमे एकत्रित केली असतील किंवा पूर्वीच्या अग्रिमाचे रुपांतर करण्याबाबत अर्ज केला असल्यास प्रत्येक अग्रिम/अग्रिमे काल्पनिकरित्या आणि नियमात नमूद केल्यानुसार कमाल हप्त्यात अन्य अग्रिमांची वसुली करण्यात यावी. विशिष्ट अग्रिमाची/अग्रिमांची थकबाकी ज्याची वसुली काल्पनिकरित्या हप्ते निश्चित केल्यानुसार करण्यात आली असती त्यामधून कमी करून एक वर्गणीदार जो रुपये ४०० इतके वेतन दरमहा घेतो त्यास रु. ४०० इतका अग्रिम मंजूर झाला आहे. (क) जेव्हा अगोदरची दोन अग्रिमे रु. ९६० इतकी आहेत आणि रु. ६०० (ब) चालू आहे, अग्रिमाचे एकत्रिकरण करण्यात यावे. एकित्रिकरण करताना "अ" व "ब" अग्रिमाची थकबाकी ५६० आणि ३०० होती. या अग्रिमाच्या वसुलीच्या हप्त्यांची संख्या रु. ४० व रु. २५ दरमहा असावी. दुस-या शब्दात १० व १२ हप्त्यात वसूल करण्यात यावी. रु. १२६० इतक्या एकत्रित रकमेची वसुली (रु. ५६० अधिक रु. ३०० अधिक रु. ४००) रु. ३५ च्या ३६ हप्त्यात करण्यात यावी. १० हप्त्याची वसुली झाल्यावर एकत्रितकरण केल्यावर जेव्हा थकबाकी रु. ९१० असते तेव्हा वर्गणीदाराने पुढीलप्रमाणे अर्ज केल्यावर :—
	(अ) अग्रिमाचे ना परतावा रकमेत रुपांतर "अ" अग्रिमाची रक्कम वर्गणीदाराच्या तीन महिन्याच्या वेतनापेक्षा कमी असेल तर त्याला २६० रुपयाच्या विशिष्ट अग्रिमाची वसुली काल्पनिकरित्या ४० रुपयाच्या २४ हप्त्यात निश्चित करावी. ज्या महिन्यात रुपांतर करण्याबाबत अर्ज केला तोपर्यंत रु. ४० प्रत्येकी प्रमाणे फक्त २० हप्ते वसूल झाले होते. उदा. एकत्रिकरणापूर्वी १० हप्ते व नंतर १० हप्ते त्यानंतर त्याला रु. १६० (रु. ९६०-८००) इतक्या अग्रिमाचे ना-परतावा रकमेत रुपांतर करण्यास परवानगी देण्यात यावी.

(1)	(2)
	(*b*) Conversion of advance (B) into withdrawal : Since the amount sanctioned as advance(B) is also less than the subscriber's 3 months' pay the recovery of advance (B) of Rs. 600 should be notionally fixed in 24 instalments of Rs. 25 each. As only 22 instalments of Rs. 25 each would have been recovered on account of that advance till the month in which the application for conversion is end, *i.e.* 12 instalments before consolidation and 10 instalments subsequently, he can be allowed conversion of advance into withdrawal of amount of Rs. 50 (Rs. 600–550). (*c*) Conversion of advance (C) into withdrawal : The recovery of that advance of Rs. 400 should be notionally fixed in 24 instalments of Rs. 16.16 each. As only 10 instalments would have been recovered from that particular advance by the time it applies for conversion the subscriber can be allowed conversion into withdrawal of an amount of Rs. 233 (Rs. 400–167). The amount recovered notionally being convered into whole rupee.
(iv) At what rate and in how many instalments the balance outstanding in the consolidated advance should be recovered after sanctioning the conversion of a portion of the consolidated advance into part-final withdrawal.	After sanctioning the conversion of a portion of the consolidated advance into part-final withdrawal, the sanctioning authority should work out the balance outstanding in the consolidated advance. The outstanding balance in the consolidated advance should be treated as a case of a fresh advance and a notional sanction indicating the fresh rate of recovery and the number of instalments not exceeding the maximum number prescribed in the rules for its recovery should be issued. In the illustration given below, the outstanding balance in the consolidated advance of Rs. 1,260 (Rs. 560 plus Rs. 300 plus Rs. 400) after recovery of 10 instalments of Rs. 35 each, when application for conversion of advance of Rs. 560 and Rs. 300 into part-final withdrawal is made, works out to Rs. 700 as follows :– (*i*) Consolidated advance Rs. 1,260 Less. (*ii*) (*i*) 10 instalments of Rs. 35 each recovered till the date of application for conversion of advance of Rs. 560 and Rs. 300 into part-final wirthdrawal Rs. 350. (*ii*) notional balance in the advance of Rs. 560 converted into part-final withdrawal Rs. 160. (*iii*) notional balance in the advance of Rs. 300 converted into part-final withdrawal Rs. 50. (*iii*) Outstanding balance in the consolidated advance Rs. 1,260 *i. e.*, (*i*) minus (*ii*) .... Rs. 700. The outstanding balance of Rs. 700 in the consolidated advance of Rs. 1,260 should be treated as a fresh advance and a notional sanction should be issued for its recovery after fixing a fresh rate of recovery and the number of instalments not exceeding the maximum perscribed under the rules.

(१)	(२)
	(ब) अग्रिमाचे ना-परताव्यात रुपांतर "ब" म्हणून मंजूर केलेले अग्रिम सुद्धा वर्गणीदाराच्या तीन महिन्याच्या वेतनापेक्षा कमी असल्यास रु. ६०० इतक्या "ब" अग्रिमाची वसुली प्रत्येकी रु. २५ इतक्या २४ हप्त्यात काल्पनिकरित्या निश्चित करावी. ना-परताव्यास रुपांतर करावयाचा अर्ज प्राप्त होईपर्यंत रु. २५ इतके २२ हप्ते वसूल झाले असल्यास एकत्रिकरणापूर्वी १२ हप्ते व १० हप्त्यानंतर त्यास रु. ५० इतक्या रुपांतरास परवानगी देण्यात यावी. (रु. ६००-५५०) (क) "क" अग्रिमाचे रुपांतर रु. ४०० इतक्या अग्रिमाची वसुली रु. १६ इतक्या ४० हप्त्यात काल्पनिकरित्या निश्चित करावी. १० हप्त्यांची वसुली झाल्यानंतर त्याने रुपांतरासाठी अर्ज केल्यास रु. २३३ (रु. ४००-१६७) इतक्या रकमेच्या रुपांतरास परवानगी देण्यात यावी. वसुली केलेली रक्कम पूर्ण रुपयात रुपांतरित करावी.
४. एकत्रित केलेल्या अग्रिमाचा भाग ना-परताव्यास रुपांतर करताना ते कोणत्या दराने व किती हप्त्यात शिल्लक रकमेची वसुली करावी.	एकत्रित अग्रिमाच्या भागात ना-परताव्यात रुपांतर करण्यास मान्यता दिल्यावर मंजुरी अधिका-याने एकत्रित अग्रिमाची किती थकबाकी शिल्लक आहे ते पहावे. एकत्रित अग्रिमाची थकबाकी नवे अग्रिम आहे असे मानण्यात यावे व नियमात नमूद केलेल्या किमान हप्त्यांच्या संख्येपेक्षा जास्त नाही असे हप्ते व वसुलीचा दर निश्चित करावा. उदा. रु. १,२६० या एकत्रित अग्रिमाची थकबाकी (रु. ५६० + रु. ३०० + ४००) रु. ३५ चे १० हप्ते वसूल झाल्यावर (रु. ५६० व रु. ३००) इतक्या अग्रिमाचे रुपांतर करण्याचा अर्ज प्राप्त झाल्यावर रु. ७०० एकत्रित अग्रिम १,२६० पेक्षा कमी असल्यास रु. ३५ च्या १० हप्त्यांची वसुली झाल्यावर, (२) (अ) रु. ५६० व रु. ३०० इतक्या अग्रिमाचे रुपांतरासाठी अर्ज प्राप्त होईपर्यंत, (ब) रु. ५६० इतक्या अग्रिमांची काल्पनिक थकबाकी रु. १६० चे ना-परताव्यात रुपांतर, (क) रु. ३०० च्या अग्रिमाची काल्पनिक थकबाकी रु. ५० चे ना-परताव्यात रुपांतर, (३) रु. १,२६० इतक्या एकत्रित अग्रिमाची थकबाकी रु. ७०० हे नवे अग्रिम समजण्यात यावे व नियमात नमूद केलेल्या कमाल मर्यादेपेक्षा जास्त नाही अशा नव्या दराने त्याच्या वसुलीस काल्पनिक मंजूरी देण्यात यावी.

[1]APPENDIX D

[*See* rule 36 (A)]

Statement of the missing Credit/Debit amounts in the Provident Fund Accounts

Name of the Drawing and Disbursing Officer :

Name of the Treasury Office :

Provident Fund Account No.	Name of the subscriber or applicant	Month in which amount is missing (paid month)	Missing Credit amount		Missing debit amount of sanctioned advance not shown in the annual statement of accounts	Treasury Voucher Number and date	Gross and net amount of the Pay Bill	Total amount of the G. P. F. Schedule	General Provident Fund Number mentioned in the original Schedule	Remarks
			Monthly Subscription	Advances						
(1)	(2)	(3)	(4A)	(4B)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)

Date : Signature of the Drawing and Disbursing Officer

Instructions :—

(1) If the entry of amount has been missing in a month, then the name and detailed address of the office where the subscriber was working in that month shall be mentioned, if the subscriber was not working in the present office in that month.

(2) If the amount of recovery was not recovered ; then the reasons for no-recovery shall be mentioned in such cases.

(3) If the General Provident Fund Number has not been written in the Schedule then it shall be written in detail.

(4) If the amount have been recovered in cash and that amount deposited in the account of Government then Chalan No. with date *etc.* shall be mentioned in such cases.

(5) If the amount recovered has been deposited directly in the Audit Office by Demand Draft, then details of the same shall be mentioned in such cases.

(6) If the subscriber might have been on leave/under suspension / absconding then the pay might not have been drawn then mention these details in the Remarks Column of the statement.

(7) In case of a woman subscriber, if her name has been changed after marriage/divorce, then mention these details in the Remarks Column of the statement.

---

1. These Appendix 'D', 'E' and 'F' were added by G.N. GAD, by dated 19-12-2015, Rule 12.

[१]परिशिष्ट "ड"

(नियम ३६ 'अ' पहा)

भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्यातील जमा किंवा काढलेल्या रकमांच्या गहाळ झालेल्या नोंदीचे विवरणपत्र

आहरण व संवितरण अधिका-याचे नाव :

कोषागार कार्यालयाचे नाव :

भविष्य निर्वाह निधी खाते क्र.	वर्गणीदाराचे अथवा अर्जदाराचे नाव	ज्या महिन्याच्या रकमेची नोंद गहाळ आहे तो भरणा केल्याचा महिना	गहाळ झालेली रक्कम (रुपये)		वार्षिक लेख्याच्या विवरणपत्रात न दाखविलेली मंजूर अग्रिमाची गहाळ झालेली जमा रक्कम (रुपये)	कोषागार प्रमाणक क्रमांक व दिनांक	वेतन देयकाची स्थूल आणि निव्वळ रक्कम (रुपये)	भ.नि.नि. अनुसूचीची एकूण रक्कम (रुपये)	मूळ अनुसूचीत नमूद केलेला भ.नि.नि. क्रमांक	शेरा
			मासिक वर्गणी	अग्रिम						
(१)	(२)	(३)	(४अ)	(४ब)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)

दिनांक : आहरण व संवितरण अधिका-याची स्वाक्षरी.

सूचना :—

(१) ज्या महिन्यातील रकमेची नोंद आढळून येत नसेल त्या महिन्यात वर्गणीदार विद्यमान कार्यालयात कार्यरत नसेल तर, वर्गणीदार त्या महिन्यात जेथे कार्यरत होता त्या कार्यालयाचे नाव व सविस्तर पत्ता नमूद करण्यात यावा.

(२) वसुली झाली नसेल अशा प्रकरणी, वसुली का झाली नाही याची कारणे नमूद करावीत.

(३) जर अनुसूचीमध्ये सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी क्रमांक नमूद करण्यात आला नसेल तेव्हा, तो सविस्तर लिहावा.

(४) ज्या प्रकरणी रक्कम रोखीने वसूल करून ती शासनाच्या खात्यात जमा करण्यात आली असेल अशा प्रकरणांत चलनाचा क्रमांक, दिनांक, जमा केल्याचा दिनांक इत्यादीसह नमूद करावा.

(५) जर वसुलीची रक्कम परस्पर लेखापरीक्षा कार्यालयात धनाकर्षाद्वारे जमा करण्यात आली असेल तर त्याचा संपूर्ण तपशील नमूद करावा.

(६) जर वर्गणीदार रजेवर/निलंबित/बेपत्ता असल्यामुळे त्याचे वेतन काढण्यात आलेले नसेल तर ही बाब विवरणपत्राच्या शेरा स्तंभात नमूद करावी.

(७) जर महिला वर्गणीदाराच्या बाबतीत, जर तिचे नाव विवाहानंतर/घटस्फोटामुळे बदललेले असेल तर ही बाब विवरणपत्राच्या शेरा स्तंभात नमूद करावी.

---

१. शा. अधि., सा.प्र.वि. दिनांक १९-१२-२०१५ मधील नियम क्र. १२ अन्वये परिशिष्ट ' ड ', ' इ ' व ' फ ' जादा दाखल करण्यात आले.

APPENDIX 'E'

[*See* rule 36(A)]

Affidavit from the subscriber regarding missing Credit/Debit

I, Shri/Shrimati/Kumari ____ holding the post _____________________________________ in the office of ________________________ hereby state on solemn affirmation that in my Provident Fund Account No. __________________________ the following amounts of missing credits are found and the records/proofs in that regard are not available with me, neither with the Drawing and Disbursing Officer. I hereby declare that the following recoveries were made towards Provident Fund from my Pay. The entries of such amounts may be taken in my Provident Fund Account as per the following information :–

Serial No. (1)	Paid month of missing credit (2)	The amount of the missing credit of Provident Account (Rupees) (3)	The amount of the missing instalment of refund of the advance (Rupees) (4)	Total Amount (Rupees) (5)

If the above information is found to be false, then I shall refund the amount of excess in Provident Fund with interest to the Government.

Date :

Place : Signature of the Subscriber

Name and Address of the Office

Certificate

Certified that Shri / Shrimati / Kumari ____ Provident Fund Account No. __________________________ the related records/proofs of the amounts of the missing credits mentioned in the above affidavit have been searched in the office records and were not traced out.

Date :

Place : Signature of the Drawing and Disbursing Officer

परिशिष्ट "इ"

(नियम ३६ अ पहा)

जमा/खर्च रकमांच्या नोंदी गहाळ असण्यासंबंधीचे वर्गणीदाराने करावयाचे प्रतिज्ञापत्र

मी, श्री./श्रीमती/कुमारी .... या कार्यालयातील .... या पदावर कार्यरत असून, याद्वारे असे प्रतिज्ञापूर्वक दृढकथन करतो की, माझा भविष्य निर्वाह निधी खाते क्र. .... यामध्ये पुढीलप्रमाणे गहाळ जमा रकमांच्या नोंदी निदर्शनास आल्या आहेत आणि त्याचे अभिलेख/पुरावे हे माझ्याकडे तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी यांचेकडेही उपलब्ध नाहीत. मी याद्वारे असे घोषित करतो की, माझ्या वेतनातून माझ्या भविष्य निर्वाह निधी रकमेची खालीलप्रमाणे वसुली करण्यात आली होती. सदर रकमांच्या नोंदी माझ्या भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्यात, खालील माहितीच्या अनुषंगाने घेण्यात याव्यात :—

अनु-क्रमांक	गहाळ रकमांचा अदा महिना (paid month)	भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीची गहाळ रक्कम (रुपये)	भविष्य निर्वाह निधी अग्रिमाच्या परताव्याच्या गहाळ हप्त्याची रक्कम (रुपये)	एकूण रक्कम (रुपये)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)

जर वरील माहिती चुकीची असल्याचे निदर्शनास आले तर, सदर अतिप्रदान झालेली भविष्य निर्वाह निधी रक्कम मी व्याजासह शासनास परत करीन.

दिनांक : वर्गणीदाराची स्वाक्षरी.

ठिकाण : (कार्यालयाचे नाव व पत्ता)

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, श्री./श्रीमती/कुमारी .... भविष्य निर्वाह निधी क्र. .... यांनी वरील प्रतिज्ञापत्रात नमूद केलेल्या जमा रकमांच्या गहाळ नोंदीबाबतचे अभिलेख/पुरावे हे कार्यालयाच्या अभिलेखात शोधले असता, आढळून आले नाहीत.

दिनांक :

ठिकाण : आहरण व संवितरण अधिका-याची स्वाक्षरी.

APPENDIX 'F'

[*See* rule 36(B)]

Six monthly return regarding General Provident Fund advances/withdrawals to be submitted to the Accountant General before 15th April and 15th October every year

Period of the return :

October ______________ to March _______________

April ______________ to September ______________

Name and designation of the Drawing and Disbursing officer :–

(1) Statement of sanctioned amounts as advances/withdrawals

and paid from : October ______________ to March _______________

April ______________ to September ______________

Sr. No. (1)	Name of Provident Fund Subscriber (2)	Provident Fund Account No. (3)	Amount of Advance / Withdrawal* (4)	Sanction Order No. and Date (5)	Category of Advance (whether Refundable Advance or Non-refundable Amount) (6)	Treasury Voucher No. and Month (7)

*In case of refundable amount, mention the total number of instalments

for example Rs. 72,000 = (2000 x 36)

(2) List of Subscribers whose subscription of the Provident Fund has been stopped for last (previous) six months (for the reasons of absconding/suspension/extraordinary leave).

Sr . No. (1)	Name of the Subscriber (2)	Provident Fund Account No. (3)	Reasons for stopping the recovery of Provident Fund Subscription (4)

(3) List of subscribers who have joined on transfer :–

Sr . No. (1)	Name of the Provident Fund subscriber (2)	Provident Fund Account No. (3)	Name of the previous office from where transferred and reliving date (4)	Name of the office to where transferred and joining date (5)

परिशिष्ट " फ "

(नियम ३६ ब पहा)

प्रत्येक वर्षी १५ एप्रिल आणि १५ ऑक्टोबर पूर्वी महालेखापाल यांना सादर करावयाचे सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी अग्रिम/आहरण यांबाबतचे सहामाही विवरण.

विवरणाचा कालावधी :

ऑक्टोबर................ ते मार्च.................. /

एप्रिल.................. ते सप्टेंबर................

* आहरण व संवितरण अधिका-याचे नाव आणि पदनाम :

(पुढील कालावधीत प्रदान करण्यात आलेल्या अग्रिम (परतावा)/आहरित (ना-परतावा) रकमांचे विवरण :

ऑक्टोबर................. ते मार्च ..../ एप्रिल................. ते सप्टेंबर.................

अ.क्र. (१)	भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदाराचे नाव (२)	भविष्य निर्वाह निधी खाते क्रमांक (३)	अग्रिम/आहरित मंजूर रक्कम (रुपये)* (४)	मंजुरी आदेश क्र. आणि दिनांक (५)	मंजूर रकमेचा प्रकार [ती परतावायोग्य अग्रिम आहे किंवा आहरित (ना-परतावा) आहे] (६)	कोषागार प्रमाणक क्रमांक आणि महिना (७)

[* परतावायोग्य अग्रिम रकमेच्या बाबतीत, हप्त्यांची एकूण संख्या नमूद करावी.

उदाहरणार्थ रुपये ७२,००० = (२,००० × ३६)]

(२) मागील सहा महिन्यांपासून ज्या वर्गणीदारांची भविष्य निर्वाह निधीची वर्गणी (बेपत्ता/निलंबित/असाधारण रजा या कारणांस्तव) बंद करण्यात आली आहे त्या वर्गणीदारांची माहिती :—

अनुक्रमांक (१)	वर्गणीदाराचे नाव (२)	भविष्य निर्वाह निधी क्रमांक (३)	भविष्य निर्वाह निधीच्या वर्गणीची वसुली थांबविण्याची कारणे (४)

(३) बदलीमुळे रुजू झालेल्या वर्गणीदारांची माहिती :—

अनुक्रमांक (१)	भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदाराचे नाव (२)	भविष्य निर्वाह निधी खाते क्रमांक (३)	जेथून बदली झाली त्यापूर्वीच्या कार्यालयाचे नाव व कार्यमुक्त केल्याचा दिनांक (४)	जेथे बदली झाली आहे त्या कार्यालयाचे नाव व रुजू झाल्याचा दिनांक (५)

(4) List of subscribers whose names have been changed :–

Sr . No. (1)	Provident Fund Account No. (2)	Old name of the subscriber (3)	New Name of the subscriber (4)	Reason for change (5)

Signature of the Drawing and Disbursing Officer

Name : ______________________________

Designation : ___________________________

Address of the office : ____________________

Telephone No. _________________________

(४) ज्या वर्गणीदारांच्या नावात बदल झालेला आहे, अशा वर्गणीदारांची माहिती :—

अनुक्रमांक	भविष्य निर्वाह निधी खाते क्रमांक	वर्गणीदाराचे जूने नाव	वर्गणीदाराचे नवीन नाव	नाव बदलण्याचे कारण

आहरण व संवितरण अधिका-याची स्वाक्षरी

नाव :

पदनाम :

कार्यालयाचा पत्ता :-................, दूरध्वनी क्र................

शामुना–एच-१७२४-उसमशासाप्रविमंमुं-४-२०१७-५०१०-प्रती-पीए४*.